

# Bibliografia historii wychowania, szkolnictwa i myśli pedagogicznej w Polsce za rok 2008 (z uzupełnieniami za lata poprzednie)

## Wstęp

Bibliografia obejmuje druki zwarte, artykuły z czasopism i prac zbiorowych, wydane w 2008 r. oraz pozycje z lat wcześniejszych, które nie zostały zarejestrowane w poprzednich częściach bibliografii, publikowanych na łamach *Biuletynu Historii Wychowania* od 2002 r. Nie uwzględniono recenzji, opublikowanych w 2008 r., a dotyczących pozycji z lat poprzednich, zarejestrowanych we wcześniejszych częściach bibliografii. Bibliografia ma układ według podanego niżej schematu. W poszczególnych działach i poddziałach (z wyjątkiem poddziału 5. *Szkoły wyższe* w Dziale III, gdzie zastosowano układ według nazw szkół oraz poddziału 2. *Poszczególne biografie* w Dziale IV, w którym pozycje ułożone zostały według nazwisk osób) zastosowano układ alfabetyczny według haseł autorskich lub tytułowych. Opisy w razie potrzeby zostały uzupełnione adnotacjami, a w przypadku prac zbiorowych wyszczególniono składające się na nie artykuły, dotyczące historii oświaty i wychowania.

### Schemat układu bibliografii:

- I. Opracowania ogólne. Bibliografie
- II. Rozwój oświaty, wychowania i myśli pedagogicznej
  1. Opracowania ogólne
  2. Okres do 1795 roku
  3. Okres 1795–1918
  4. Okres 1918–1939
  5. Okres 1939–1945
  6. Okres 1945–1989
  7. Okres 1989–2008
  8. Oświata polonijna
- III. Dzieje szkół różnych stopni
  1. Szkoły podstawowe i zakłady wychowawcze
  2. Szkoły średnie ogólnokształcące
  3. Szkoły zawodowe
  4. Zakłady kształcenia nauczycieli (z wyjątkiem szkół wyższych)
  5. Szkoły wyższe
- IV. Biografie
  1. Zbiory życiorysów
  2. Poszczególne biografie
- V. Dzieje oświaty pozaszkolnej
  1. Oświata dorosłych
  2. Biblioteki

- VI. Dzieje ruchu nauczycielskiego
  - 1. Opracowania ogólne
  - 2. Pamiętniki nauczycieli
- VII. Organizacje młodzieżowe
  - 1. Harcerstwo
  - 2. Inne

## I. OPRACOWANIA OGÓLNE. BIBLIOGRAFIE

1. BIBLIOGRAFIA historii wychowania, szkolnictwa i myśli pedagogicznej w Polsce za rok 2005 (z uzupełnieniami za lata poprzednie). Oprac. Anna Gruca. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 139–198.

2. CESARZ Elżbieta: Bibliografia prac Profesora Jerzego Maternickiego za lata 1995–2005. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 6 s. 342–349.

3. DREŚCIK Katarzyna: Freinet w Polsce 1957–2004. *Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych*. T. 59/60: 2006/2007 [dr.:] 2007 s. 5–21, rès.

Recepcja pedagoga Cèlestina Freineta (1896–1966).

4. EDUKACJA i jej historiografia. W poszukiwaniu płaszczyzny twórczego dialogu. V Zjazd Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego Sekcja 3–5 „Teraźniejszość w dialogu z edukacyjną przeszłością”. Pod red. nauk. Sławomira Sztobryna i Jerzego Semkowa. Kraków 2006 Impuls ss. 227. Wyższa Szkoła Pedagog. w Łodzi.

Treść: Semków J.: Wprowadzenie s. 7–17; Hejnicka-Bezwińska Teresa: Teraźniejszość w dialogu z edukacyjną przeszłością (po 1989 roku) s. 21–41; Majorek Czesław: Najnowsza historia edukacji wobec potrzeb pedagogiki s. 43–61; Dybiec Julian: Historyzm i antyhistoryzm w polskiej myśli pedagogicznej XIX i XX wieku s. 63–73; Sztobryn S.: Znaczenie refleksji historycznej w pedagogice s. 75–87; Semków J.: Badacze terażniejszości edukacyjnej wobec badaczy przeszłości edukacyjnej – źródła napięć oraz obszary współpracy s. 89–97; Ciążela Andrzej: Kultura, wychowanie i przyszłość w socjologizującym nurcie polskiej pedagogiki kultury (Florian Znaniecki i Bogdan Suchodolski) s. 99–113; Wałęga Agnieszka: O wartości i znaczeniu przeszłości historyczno-oświatowej w pedagogice. Poglądy Antoniego Karbowiaka s. 115–132; Łęcka Dagna: Idea wychowania narodowego na łamach czasopisma pedagogicznego „Szkoła” – jej ważność i aktualność s. 133–145; Jarkiewicz Katarzyna: Program wychowawczy duszpasterstw akademickich w Krakowie w latach 1945–1989 s. 147–159; Hejnicka-Bezwińska T.: Głos w dyskusji s. 163–173; Rodziewicz Ewa: Refleksja na temat „historii żywej”, czyli o relacjach pedagogów z przeszłością s. 175–195; Tomaszewski Roman: Historia jako synonim antywidzys s. 197–206; Ciążela A.: Głos w dyskusji s. 207–212; Sztobryn S.: Zakończenie polemiczne s. 213–219.

5. HAUSNER Wojciech: Bibliografia druków i wydawnictw Naczelnictwa, Głównej Kwatery Harcerki i Głównej Kwatery Harcerzy Związku Harcerstwa Polskiego (rok założenia 1918) z lat 1989–1992. *Wiadomości Historyczne*. T. 2: 2006 s. 153–158.

6. KAŻMIERCZYK Zbigniew: Liceum Krzemienieckie w badaniach Marii Danilewicz-Zielińskiej. [W:] Aleksandrów, Londyn, Feijó. Maria Danilewicz Zielińska. Szkice, korespondencja, wspomnienia. Pod red. Barbary Czarneckiej i Jana Wolskiego. Rzeszów-Ustrzyki Dolne 2007 s. 58–67.

7. MAJEWSKI Stanisław: Dorobek naukowy historyków oświaty i wychowania środowiska kieleckiego. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 69–77.

8. MEISSNER Andrzej: Historia wychowania w Uniwersytecie Rzeszowskim w latach 1981–2006. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 78–84.

9. ORCZYK Adam: Zarys historii szkolnictwa i myśli pedagogicznej. Warszawa 2008 Wydaw. Akad. „Żak” Teresa i Józef Śnieciński ss. 359.

10. PAPUZIŃSKA Joanna: Przemiany funkcji edukacyjnych literatury dziecięcej. [W:] Książka, biblioteka, informacja w kręgu kultury i edukacji. Praca zbiorowa. Pod red. Elżbiety Barbary Zyberty i Doroty Grabowskiej. Warszawa 2008 s. 94–102.

11. PEDAGOGIKA Janusza Korczaka – realizm czy utopia? Pod red. Ireneusza Jana Pyrzyka. Włocławek 2006 Wyższa Szkoła Hum.-Ekonom. ss. 152, nlb. 4, sum. Wyższa Szkoła Hum.-Ekonom. we Włocławku.

Z treści: Pyrzyk I. J.: Wstęp s. 9–11; Pyrzyk I. J.: Uwarunkowania pedagogiczne, historyczne i społeczne polskiego pądcocentryzmu na przełomie XIX i XX wieku s. 15–27; Bybluk Marian: Zawiloci wędrowek idei pedagogicznych s. 45–49; Bybluk M.: List do nieznanego adresata z epistolografii Korczakowskiej s. 51–54; Żebrowski Jan: Wartości wychowawcze i poznawcze tygodnika „Mały Przegląd” Janusza Korczaka s. 55–59; Pyrzyk I. J.: Postulowany i realny wymiar dzieciństwa w koncepcji dziecka w świetle pedagogiki Janusza Korczaka s. 79–87; Pawłowska Róża: O opiece nad dzieckiem w szkole w poglądach Janusza Korczaka s. 89–94; Jundziłł Elżbieta: Opieka nad dzieckiem na koloniach letnich Janusza Korczaka s. 95–103; Dąbrowska Joanna: Cel najwyższy: dobro dziecka – refleksja nad Korczakowską pedagogiką s. 105–111; Bińczycka Agnieszka: Dziecko i rodzina mieszczańska w świetle twórczości Janusza Korczaka s. 121–127; Stolińska-Pobralska Nella: Instytucja sądu koleżeńkiego w doświadczeniach V Miejskiego Domu Wychowawczego w Łodzi s. 135–141; Kosiorek Małgorzata: Aktywne metody nauczania podstawą analizy biografii i twórczości pedagogicznej Janusza Korczaka s. 143–149.

12. RYŚ Jan, Ślęczka Ryszard: Katedra Historii Oświaty i Wychowania Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie – stan badań. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 85–88.

13. TREŚCI historyczne w nowej koncepcji studiów pedagogicznych. Red. nauk. Kalina Bartnicka. Pułtusk-Warszawa 2007 Akad. Hum. im. Aleksandra Gieysztor; Aspra-Jr. ss. 185, nlb. 1.

Mater. z konferencji, 25–26 X 2007 r.

Z treści: Bartnicka K.: Wprowadzenie s. 9–14; Cz. I. Referaty: Dybiec J.: Historia wychowania wobec wyzwań współczesnych czasów i nowych „Standardów kształcenia” na studiach pedagogicznych s. 17–26; Jakubiak Krzysztof: Tradycje i aktualność dyskusji o roli i użyteczności historii wychowania w kształceniu pedagogicznym w Polsce s. 27–39; Śliwerski Bogusław: Znaczenie treści historycznych w badaniu współczesnych kierunków pedagogiki s. 41–54; Siemieniecki Bronisław: Historia wychowania we współczesnej pedagogice s. 55–67; Kwiatkowska Henryka: Treści historyczne w koncepcjach studiów pedagogicznych s. 69–82; Kupisiewicz Małgorzata: Zagadnienia historyczne pedagogiki specjalnej w koncepcji studiów s. 83–88; Gielarowska Sznajder Danuta: O nieodzowności historii wychowania w rozwoju etnopedagogiki s. 89–94; Tanaś Maciej: Treści historyczne na studiach pedagogicznych @media s. 95–104; Tomaszewski Roman: Dobrowolność jako atrybut historii wychowania (szkie do dziejów wyobrażeń) s. 105–114; Nowakowska-Siuta Renata: Kwestie historyczne w komparatyście s. 115–124; Cimała Bogdan: Metodologia badań historycznych na studiach pedagogicznych s. 125–136; Cz. II. Dyskusja: Lewowicki Tadeusz: Podstawowe zadania w zakresie konstruowania standardów kształcenia s. 139–147; Bielski Janusz: Wychowawcze walory wiedzy historycznej s. 149–150; Cwer Andrzej: Czy historia wychowania jest dyscypliną naukową – dyskusja w II Rzeczypospolitej s. 151–165; Dybiec J.: Historia wychowania, historyk wychowania i standardy: głos w dyskusji s. 167–170; Jamrózek Wiesław: Historia wychowania w kształceniu pedagogicznym (wybrane problemy) s. 171–174; Szulakiewicz Władysława: Głos w dyskusji s. 175–177; Winiarz Adam: Pedagogika a historia wychowania s., 179–182; Omówienie referatów i głosów w dyskusji tych osób, które nie załączyły tekstów swych wystąpień s. 183–186.

14. WAŁĘGA Agnieszka: Narodotwórcza rola polskiej historiografii oświatowej w ujęciu Antoniego Karbowiaka. [W:] Historia, mentalność, tożsamość. Miejsce i rola historii oraz historyków w życiu narodu polskiego i ukraińskiego w XIX i XX wieku. Praca zbiorowa. Pod red. Joanny Pisulińskiej, Pawła Sierżęgi, Leonida Zaszkilniaka; wstępem opatrzył Jerzy Maternicki. Rzeszów 2008 s. 284–299.

15. WIECZOREK Barbara: Bibliografia pedagogiki 2006 (Książki wydane w Polsce: wybór). *Rocznik Pedagogiczny*. T. 31: 2008 s. 181–190.

## II. ROZWÓJ OŚWIATY, WYCHOWANIA I MYŚLI PEDAGOGICZNEJ

### 1. Opracowania ogólne

16. BĄKOWSKA Nina: Historiografia oświaty w gminie i wsi Szydłów na przestrzeni lat. Piotrków Trybunalski 2008 Nina Bąkowska ss. 560, il. XIX–XXI w.

17. BĘDŹMIROWSKI Jerzy: Kształcenie oficerów dla polskiej marynarki wojennej w morskich szkołach wojskowych w kraju w latach 1946–2001. *Zeszyty Naukowe AON*. [R. 14]: 2003 nr 1 s. 358–372, sum.

18. BĘDŹMIROWSKI J.: Morskie szkolnictwo wojskowe w Polsce jako komponent systemu bezpieczeństwa państwa. Od niepodległości do transformacji ustrojowej. Gdynia 2008 Akad. Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte ss. 254, nlb. 1, tabl. 25, il. XX w.

19. BOBEŁ Franciszek: Kronika Kronik Lubieńskich. T. 4. Kraków 2007 Nemrod ss. 365, nlb. 2, il. Szkolnictwo w Lubieniu.

20. BOBER Sabina: Patriotyzm w procesie wychowawczym na tle przemian historycznych w Polsce XIX i XX wieku. Poznań-Warszawa 2008 Katol. Stow. „Civitas Christiana”. Zespół Programowy ss. 100. (Życie i Myśl. Zeszyty problemowe; 22).

21. CZARNECKA Iwona: Konferencja zorganizowana z okazji jubileuszu XXX-lecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku na temat: „Wychowanie patriotyczne – tradycje i współczesność”, Białowieża, 24–25 września 2007 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 203–206.

22. DZIAŁALNOŚĆ Szkolnego Związku Sportowego w Częstochowie w latach 1953–2003. Praca zbior. pod red. Eligiusza Małolepszego i Juliusza Sętowskiego. Częstochowa 2007 Muzeum Częstochowskie ss. 233, il.

23. FILIPKOWSKI Marian: Co z naszej paczki szkolnej wyrosło? Przyczynek do oświaty Ziemi Łomżyńskiej. *Ziemia Łomżyńska*. [R.] 9: 2007 s. 319–340. XX w.

24. GAJDA Anetta: Nauczanie języka polskiego w świetle pism o. Jacka Woronieckiego [1878–1949]. *Rozprawy Komisji Językowej*. T. 53: 2008 s. 91–107, sum.

25. GAŁKA Bogusław: Organizacja i funkcjonowanie szkolnictwa w Wałczu w latach 1945–2005. [W:] *Zarys historii Wałcza w latach 1945–2005*. T. 5: Szkolnictwo, kultura i sport. Praca zbiorowa. Pod red. B. Gałki. Piła 2007 s. 5–180.

26. GRĘDZIK-RADZIAK Agnieszka: Oświata i szkolnictwo polskie na ziemiach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej i współczesnej Białorusi 1939–2001. Łysomice 2007 Europejskie Centrum Edukacji ss. 441, il., sum.

27. GRZEGORCZUK Dariusz: Sprawozdanie z III Konferencji Naukowej z serii „Prasa Podlaska w XIX–XXI wieku” nt. „Prasa szkolna i młodzieżowa południowego Podlasia i wschodniego Mazowsza”, pod patronatem starosty mińskiego Czesława Mrocza, Siennica, 15 kwietnia 2005 r. *Szkice Podlaskie*. Z. 13: 2005 s. 273–276.

28. HISTORIA społeczeństwo, wychowanie. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Józefowi Miąso. Pod red. Kaliny Bartnickiej. Pułtusk-Warszawa 2004 Wyższa Szkoła Hum.; PAN ss. 548, il.

Z treści: Bartnicka K.: Profesor Józef Miąso – historyk wychowania, oświaty, nauki. Uczony, mistrz, przyjaciel i kolega s. 13–22; Tylińska Ewelina: Bibliografia prac Józefa Miąso za lata 1958–2003 s. 23–34; Drynda Danuta: Kontrowersje wokół projektów i ustaw o szkolnictwie akademickim w Drugiej Rzeczypospolitej (1918–1939) s. 65–76; Draus Jan: Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie 1939–1944 s. 77–100; Kamińska Janina: Kierunki rozwoju uniwersytetów europejskich w XVIII wieku s. 101–110; Koźmian Danuta: Uniwersytet Szczeciński i jego tworzenie w interpretacji prasy centralnej w latach 1981–1985 s. 111–126; Schiller Joanna: Sprawa katedry literatury polskiej w Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim s. 127–135; Szulakiewicz Władysław: Pokolenie lwowskich historyków oświaty i wychowania. (Szkic tematu badawczego) s. 137–148; Terlecki Ryszard: Działania operacyjne Wydziału II krakowskiej Służby Bezpieczeństwa podczas jubileuszu 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego s. 149–169; Wrześniński Wojciech: Tożsamość polskiego Uniwersytetu Wrocławskiego s. 171–185; Barański Józef: Kształcenie nauczycieli w Ciechanowie w latach 1946–1995 s. 189–197; Buczek Katarzyna: Zawód nauczycielski w ujęciu Hugona Kołłątaja s. 199–205; Chodakowska Janina: Seminarium w uniwersytetach galicyjskich na przełomie XIX i XX w. s. 207–213; Fijałkowski Adam: Seminarium nauczycielskie w Poznaniu w 1808 roku według „Doniesienia powszechności o urządzeniu Seminarji Uczucielskiej” Józefa Jeziorowskiego i kwestia jego genezy s. 215–234; Grzebień Ludwik: Nauczyciele świeccy w szkołach jezuickich w Polsce od XVI do XVIII wieku s. 235–240; Jałmużna Tadeusz: Julia Kisielewska [1874–1943] – nauczycielka i wychowawczyni s. 241–245; Massalski Adam: Nauczyciele prawa szkół średnich rządowych w Królestwie Polskim w latach 1833–1862 s. 247–258; Szybiak Irena: Krystyna Lacha Szyrmy rozważania o stanie nauczycielskim w 1830 r., na pierwszym w Polsce odnowieniu doktoratu s. 259–265; Wołoszyński Ryszard W.: Postawy nauczycieli Wileńskiego Okręgu Naukowego 1802–1831 s. 267–274; Ingłot Marek: Kongregacje (Sodalije) Mariańskie w szkołach jezuickich od XVI do XVIII wieku. (Postulat badawczy) s. 277–282; Konopka Hanna: Przeciw modlitwom w szkołach. Wprowadzenie apeli porannych w 1954 roku s. 283–290; Litak Stanisław: Kryzys szkolnictwa parafialnego w Rzeczypospolitej i pierwsze próby jego odbudowy przed powstaniem KEN s. 291–311; Mauersberg Stanisław: Antykomunistyczna konspiracja młodzieży szkolnej 1945–1956 s. 313–322; Meissner Andrzej: Kształtowanie się dydaktyki szkoły ludowej w Galicji doby autonomicznej s. 323–332; Michalik Bożenna: Szkolnictwo warszawskich ewangelików w walce z rusyfikacją s. 333–340; Mokrzecki Lech: Z dziejów polskiego Konserwatorium Muzycznego w Gdańsku s. 341–347; Ruta Zygmunt: Szkolnictwo powszechne w Okręgu Szkolnym Lwowskim w latach trzydziestych XX wieku s. 349–357; Szczepański Janusz: Młodzież szkolna w Polsce wobec najazdu bolszewickiego 1920 roku s. 359–367; Zaniewska Teresa: Gimnazjum w Sterdyni (1942–1950) s. 369–388; Bienkowski Tadeusz: Refleksy pedagogiki renesansowej w twórczości Jana Kochanowskiego s. 391–398; Dormus Katarzyna: Problematyka wychowawczo-oświatowa w działalności i publicystyce Marii Turzimy-Wiśniewskiej s. 399–411; Jakubiak Krzysztof: Modele rodziny jako środowiska wychowawczego wypracowane i upowszechniane w polskim piśmiennictwie pedagogicznym i rodzinnym drugiej połowy XIX i początków XX wieku s. 413–424; Jamrożek Wiesław: Wiejski uniwersytet ludowy Ignacego Solarza s. 425–433; Maternicki Jerzy: Polskie badania nad dziejami edukacji historycznej. Dorobek lat 1991–2002 s. 447–454; Piskurewicz Jan: Wątki edukacyjne w życiu i działalności Marii Skłodowskiej-Curie s. 455–468; Poznański Karol: Kulisy i skutki ustanowienia Warszawskiego Okręgu Naukowego w 1839 r. s. 469–482; Ryś Jan: Zobowiązania oświatowe królów elekcyjnych (w świetle pactarum conventorum) s. 483–491; Sokołowski Wojciech: Rola edukacyjna kancelarii królewskiej w Rzeczypospolitej (1576–1632) (z problematyki wykształcenia elity urzędniczej w czasach nowożytnych) s. 493–506; Śródka Andrzej: Antoni Danysz [1853–1925] – pedagog wielkopolski z przełomu wieków. Szkic biograficzny s. 507–512; Theiss Wiesław: Florian Znaniecki i pedagogika. Trzy konferencje s. 513–527; Zasztowt Leszek: Drobną szlachtą w guberniach zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego – aneks do dyskusji o liczbie zdegradowanych s. 529–536; Żołądz-Strzelczyk Dorota: Anna z Firlejów Ossolińska [zm. 1600] – troskliwa i zapobiegliwa matka s. 537–543.

29. HISTORIA wychowania. Misja i edukacja. Profesorowi Andrzejowi Meissnerowi w 70. rocznicę urodzin i 45-lecia pracy naukowej i nauczycielskiej. Red. Kazimierz Szymd, Julian Dybiec. Rzeszów 2008 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 562, tabl. k. 1, il. (Galicja i Jej Dziedzictwo; t. 20).

Z treści: Dybiec J.: Zamiast wstępu s. 9–10; Szymd K.: Andrzej Meissner [ur. 1937], historyk wychowania i oświaty, uczony i nauczyciel s. 11–21; Barnaś-Baran Ewa: Bibliografia prac Profesora Andrzeja Meissnera

(1969–2007) s. 22–36; Szmyd K.: Polityka oświatowa Sejmu Krajowego i Rady Szkolnej Krajowej w Galicji (1868–1918) s. 39–57; Dybiec J.: Nauka a modernizacja społeczna w Galicji w epoce autonomii s. 58–65; Hoff Jadwiga: Miejsce wykształcenia we wzorze człowieka dobrze wychowanego w XIX wieku s. 66–74; Kramarz Henryka: Rozwój ilościowy gimnazjów w Galicji od I rozbioru do końca czasów autonomicznych s. 75–93; Puszka Alicja: Rola nauczycieli historii i geografii w rozwoju badań historycznych i geograficznych w Galicji w II połowie XIX wieku s. 94–114; Stinia Maria: Rola i znaczenie średniego szkolnictwa prywatnego w Galicji 1867–1914 s. 115–131; Kula Ewa: Nauczyciele galicyjscy w szkołach średnich rządowych Królestwa Polskiego w latach 1862–1873 s. 132–143; Pelczar Roman: Szkoły parafialne w systemie szkolnictwa ludowego w Galicji w latach 1772–1869 (na przykładzie łacińskiej diecezji przemyskiej) s. 144–164; Kliś Andrzej: Rola galicyjskiej szkoły ludowej w edukacji społeczeństwa polskiego s. 165–183; Ryś Jan: Rola szkoły ludowej w popularyzacji wiedzy przyrodniczej w Galicji okresu autonomicznego s. 184–194; Szulakiewicz Władysława: Rola literatury pamiętnikarskiej w rekonstrukcji obrazu galicyjskiego szkolnictwa. Z pamiętnika Rafała Taubenschlaga s. 195–205; Aleksander Tadeusz: Działalność Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w Krakowskim Okręgu Szkolnym (1933–1939) s. 206–220; Piech Stanisław Ludwik: Rola szkolnictwa teologicznego w życiu kulturalno-społecznym Galicji s. 225–240; Krawczyk Jerzy: Rola szkół zawodowych w rozwoju przemysłu galicyjskiego doby autonomicznej s. 241–253; Świeboda Józef: Powstanie i rozwój szkolnictwa handlowego w Galicji s. 254–286; Wnęk Jan: Problemy oświaty rzemieślniczej w Galicji doby autonomicznej s. 287–293; Mazepa Teresa: Kształcenie śpiewaków we Lwowie przed 1939 rokiem s. 294–307; Stawiak-Ososińska Małgorzata: Rys historyczny kształcenia akuserek w Krakowie (do 1914 roku) s. 308–322; Łuczuńska Barbara: Ukraińcy nauczyciele szkół średnich i ich udział w rozwoju szkolnictwa, nauki oraz w przeobrażeniach społecznych Galicji s. 337–357; Chepil Maria: Udział ukraińskich instytucji oświatowych w kształtowaniu tożsamości narodowej Ukraińców w Galicji doby autonomicznej s. 358–365; Rędziński Kazimierz: Szkolnictwo żydowskie w Galicji na przełomie XIX i XX w. s. 366–376; Kaczyńska Agnieszka: Szkoła im. Tadeusza Czackiego we Lwowie jako pierwowzór żydowskiego szkolnictwa publicznego w Galicji s. 377–385; Łopot Mirosław: Dzieje Zakładu Sierot Żydowskich we Lwowie (1842–1939) s. 386–404; Haratyk Anna: Placówki opieki nad dziećmi w Galicji doby autonomicznej s. 407–429; Barnaś-Baran Ewa: Opiekuńczo-wychowawcze dzieło krakowskich elit społecznych w XIX wieku s. 430–448; Jagusztyn Andrzej: Osiągnięcia w dziedzinie upowszechnienia słowa drukowanego w Galicji s. 449–458; Szocki Józef: Działalność oświatowa i wydawnicza na rzecz wsi galicyjskiej na przełomie XIX i XX wieku s. 459–483; Potoczny Jerzy: Wkład galicyjskich towarzystw oświatowo-kulturalnych przełomu XIX i XX stulecia w rozwój oświaty dorosłych s. 484–493; Krzanowski Adam: Rola „Sokoła” w społeczno-patriotycznym wychowaniu młodzieży s. 494–513; Krasińska Izabela: Z problematyki walki z alkoholizmem wśród młodzieży galicyjskiej w początkach XX wieku s. 514–522; Jaciw Jarosław: Rol’ pozaškil’noï osviti u formuvanni patriotičnih počtytiv ukraińs’koï molodi Galičini na zlami XIX–XX st. s. 523–531; Horbowski Adam: Drogi edukacyjne dziecka wsi galicyjskiej s. 532–541.

30. JAGIEŁŁO Bogdan: Szkolnictwo żyrdardowskie do 1945 roku. Muzeum Szkolne. Nr 64. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 3 s. 41–48.

Od XIX w.

31. JANCZY Franciszek: Zarys działalności Towarzystwa Bursy Gimnazjalnej. *Almanach Nowotarski*. Nr 12: 2008 s. 11–18.

W Nowym Targu w l. 1904–1939 i od 1992 r.

32. KACZOROWSKI T.J. Tadeusz Jerzy: Zawodowi oficerowie Wojska Polskiego w cywilnych uczelniach morskich (1920–2007). *Nautologia*. R. 43: 2008 s. 66–71.

33. KACZOROWSKI Tadeusz Jerzy: Wojskowe kształcenie oficerów w szkolnictwie Polskiej Marynarki Handlowej (1920–2008). Gdynia 2008 Pracownia Historii Akad. Morskiej ss. 346, nlb. 2, tabl. 16, il. (Księgi Floty Ojczystej; t. 27).

34. KARPIŃSKI Wiesław: Edukacja zawodowa w II Rzeczypospolitej i podczas II wojny światowej. Muzeum Szkolne. Nr 62. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 1 s. 3–11.

35. KMIETOWICZ Witt: Muszynianie w kolegium oo. Pijarów w Podolińcu. *Almanach Muszyny*. [R. 18]: 2008 s. 93–104.  
XVII–XIX w.
36. KRÓLIKOWSKI Lech: Szkolnictwo dawnej Warszawy. Rzecz o korelacji pomiędzy rozwojem miasta a szkolnictwem (od połowy XVII wieku do wybuchu drugiej wojny światowej). Warszawa 2008 Muzeum Hist. m.st. Warszawy ss. 823, nlb. 3, il. (Biblioteka Warszawska).
37. KUBACZ Adam: Dzieje szkolnictwa w Miechowicach. *Studia Śląskie*. T. 65: 2006 s. 29–46, sum., Zsfg.  
Od XVIII w.
38. LISZEWSKI Stanisław, Szafrąńska Ewa, Wolaniuk Anita: Szkolnictwo wyższe Łodzi i jego rola w rozwoju funkcji metropolitalnej miasta. Łódź 2008 Łódzkie Tow. Nauk. ss. 205, tabl. 1, il.  
Od 1945 r.
39. LUSEK Joanna: Rozwój szkolnictwa ewangelickiego w Bytomiu (od XVI do pierwszej połowy XX w.). *Studia Śląskie*. T. 65: 2006 s. 11–27, sum., Zsfg.
40. MALEC Tadeusz: Akademicki Tomaszów Lubelski. *Summariusum*. R. 36: 2007 [dr.:] 2008 s. 189–199.  
Lata 1594–2006.
41. MALEPSZAK Stanisław, Ruszkowski Piotr Paweł: 200 lat oświaty w Luboniu. Luboń 2008 Stow. Kult.-Oświatowe „Forum Lubońskie” ss. 390, il.
42. MEJSZUTOWICZ Stanisław: Chroście – z dziejów wsi i oświaty polskiej. *Rocznik Kaluszyński*. R. 5: 2005 s. 95–106.  
XX–XXI w.
43. MIKITIN Janusz: Główna Szkoła Policji Województwa Śląskiego w Świętochłowicach 1912–1926. *Policjanci*. [T. 1]: 2008 s. 30–37.
44. OSTOJSKI Jan: Patriotyczno-wychowawcze i społeczne funkcje duszpasterstwa wojskowego. *Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis*. Folia 24: *Studia ad Educationem Defensoriam Pertinentia*. [T.] 1: 2005 s. 59–68, abstr.  
XX w.
45. PASZKOWSKA Anna: Konferencja naukowa nt. „Opieka nad dzieckiem w Polsce – tradycja i współczesność”, 23 października 2007. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 209–211.
46. PILCH Andrzej: Studia młodzieży polskiej w Austrii 1919–1980. Kraków 2008 Księg. Akademicka ss. 145, nlb. 3, il., Zsfg.
47. POLITYKA oświatowa w Polsce w XX wieku. Historyczne tradycje i współczesne odniesienia. Pod red. Ilony Kość i Elżbiety Magiery. Szczecin 2008 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego ss. 183, nlb. 1. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia; t. (765) 691).
48. PYSZKO Stanisław: Zarys dziejów oświaty na ziemi chełmskiej (ciąg dalszy). *Rocznik Chełmski*. T. 12: 2008 s. 87–102.  
[Cz. 1] pt.: Zarys dziejów oświaty na ziemi chełmskiej od w. XV do 1815 r. *Tamże*. T. 5: 1999.
49. RATAJCZAK Krzysztof: Mężczyzna w rodzinie i społeczeństwie – ewolucja ról w kulturze polskiej i europejskiej od średniowiecza do końca XX wieku. Międzynarodowa Konferencja



Naukowa oraz jubileusz Zakładu Historii Wychowania (Wydział Studiów Edukacyjnych UAM). Ciężęń, 9–11.09.2007 r. *Rocznik Pedagogiczny*. T. 31: 2008 s. 91–96.

50. RATAJCZAK K.: Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Mężczyzna w rodzinie i społeczeństwie – ewolucja ról w kulturze polskiej i europejskiej od średniowiecza do końca XX wieku”, Ciężęń, 9–11 września 2007. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 203–207.

51. RYBA Mieczysław: Zasady chrześcijańskie w koncepcji wychowania Narodowej Demokracji. [W:] *Nacjonalizm czy nacjonalizmy? Funkcja wartości chrześcijańskich, świeckich i neopogańskich w kształtowaniu idei nacjonalistycznych*. Pod red. Bogumiła Grotta. Kraków 2006 s. 17–32.

52. SAWICKI Jan Kazimierz: Dyscypliny nauki projektowane do doktoryzowania na wydziałach nawigacyjnych uczelni morskich w Polsce (1981–2006). *Nautologia*. R. 42: 2007 s. 38–45.

53. SAWICKI J.K. Jan Kazimierz: Młodsza kadra dydaktyczna i naukowa w polskich cywilnych uczelniach morskich (1969–2005). *Nautologia*. R. 43: 2008 s. 56–62.

54. SKAWIŃSKI Ryszard: Korzenie i uwarunkowania reform polskiej edukacji w XX wieku. *Studia Elckie*. T. 10: 2008 s. 193–229, Zsfg.

55. SMYKOWSKI Janusz: Międzynarodowa konferencja: „Szkolnictwo pijarskie w czasach minionych a współczesne problemy edukacji historycznej”, Kazimierz Dolny, 15–17 października 2007 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 207–208.

56. SUCHMIEL Jadwiga: Polki w Uniwersytecie w Wiedniu ze stopniem doktora filozofii i medycyny 1897–1939. Częstochowa 2008 Wydaw. Akad. im. Jana Długosza ss. 335, nlb. 2, il.

57. SULIMIERSKI Witold Zbigniew: Oświata i życie kulturalno-społeczne Chełma w latach 1864–1939. Chełm 2008 Stow. *Rocznik Chełmski*. ss. 315, il. sum., Zsfg., rez. Stow. Rocznik Chełmski. (Biblioteka Rocznika Chełmskiego; t. 2).

58. SZEWCZUK Dariusz: Międzynarodowa konferencja „Szkolnictwo pijarskie w czasach minionych a współczesne problemy edukacji historycznej”. (Kazimierz Dolny 15–17 X 2007). *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 207–209.

59. SZKOLNICTWO Ziemi Kaliskiej w materiałach Archiwum Państwowego w Kaliszu. Red. Grażyna Schlender. Kalisz 2008 AP ss. 231, il. Archiwum Państw. w Kaliszu.

60. SZUCHTA Robert: Zagłada Żydów w edukacji szkolnej lat 1945–2000 na przykładzie analizy programów i podręczników szkolnych do nauczania historii. [W:] *Auschwitz i Holocaust. Dylematy i wyzwania polskiej edukacji*. Pod red. Piotra Trojańskiego. Oświęcim 2008 s. 109–128.

61. ŚWISTOWSKI Franciszek: Materiały do dziejów szkolnictwa zawodowego w Chełmie. *Rocznik Chełmski*. T. 12: 2008 s. 217–244. XIX–XXI w.

62. TRADYCJE nauki legnickiej. Konferencja naukowa z okazji 480 rocznicy założenia uniwersytetu w Legnicy, 12 października 2006 r. Red. nauk. Stanisław Dąbrowski. Legnica 2007 Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy ss. 142. Rec.: Łaszewski Witold, *Szkice Legnickie*. T. 28: 2007 s. 335–336.

63. WÓJCIK-ŁAGAN Hanna: Polacy i Ukraińcy. Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Stosunki polsko-ukraińskie w szkolnej edukacji historycznej w wiekach

XIX–XXI”. Cedzyna k/Kielc, 21–22 października 2004 roku. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 2 s. 124–126.

64. WYCHOWANIE a polityka, kultura polityczna a kształtowanie tożsamości społeczeństwa polskiego. Pod red. Katarzyny Kalinowskiej. Toruń 2008 Wydaw. Nauk. UMK ss. 293.

Z treści: Dąbrowski Przemysław: Działalność kulturalno-oświatowa i wychowawcza Narodowej Demokracji na Litwie w latach 1905–1916 s. 13–29; Składanowski Henryk: Realizacja wychowania państwowego w myśli politycznej sanacji s. 31–46; Rusinek Karina: Endecka myśl edukacyjna ks. Jana Gralewskiego s. 47–56; Turkowski Romuald: Szkoła Nauk Politycznych i Społecznych w Londynie – nieudana próba kształcenia kadr dla polskiego uchodźstwa niepodległościowego – lata czterdzieste do sześćdziesiątych XX wieku s. 57–80; Ponczek Eugeniusz: Idea wzajemnego zrozumienia i wychowania przeciw agresji w polskiej myśli politycznej (1939–1945) s. 81–99; Macała Jarosław: Religia i etyka katolicka w kulturze politycznej II RP w opiniach środowisk katolickich s. 111–130.

65. ZAWÓD pielęgniarki na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Pod red. Bożeny Urbanek. Warszawa 2008 Mekmed ss. 463, nlb. 1, il. Inst. Historii Nauki PAN, Śląski Uniw. Medyczny. (Zawody Medyczne na Ziemiach Polskich w XIX i XX Wieku).

Z treści: Podgórska-Klawe Zofia: Szkoła pielęgniarek na Czystem w Warszawie s. 217–226; Paciorek Magdalena: Polskie podręczniki do nauki pielęgniarstwa w okresie dwudziestolecia międzywojennego s. 227–246; Marcysiak Małgorzata: Przygotowanie zawodowe pielęgniarek społecznych w okresie międzywojennym s. 247–275; Majchrzyk-Mikuła Joanna, Felchner Andrzej: Higienistki szkolne w profilaktyce opieki zdrowotnej w latach 1918–1939 s. 276–296; Lipińska Maria: Średnie szkolnictwo pielęgniarskie w latach 1949–1963 w świetle artykułów prasowych na łamach „Służby Zdrowia” s. 331–366; Toczydłowska Teresa: Wkład Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących w kształcenie zawodowe pielęgniarek s. 367–376.

66. ZDROWIE i edukacja prozdrowotna społeczeństwa polskiego na przestrzeni XIX i XX wieku. Wybrane aspekty. Pod red. Małgorzaty Posłusznej. Poznań 2007 Wydaw. Nauk. Uniw. Medycznego im. Karola Marcinkowskiego ss. 160.

Z treści: Posłuszna M.: Wstęp s. 7–12; Rakowska Jadwiga: „Choroby moralne XIX wieku”. Aspekty wychowawcze wypowiedzi publicystyczno-literackich Józefa Ignacego Kraszewskiego s. 13–51; Rakowska J.: Obraz zdrowia i choroby w epistolografii oraz twórczości literacko-publicystycznej Józefa Ignacego Kraszewskiego s. 52–77; Posłuszna M.: Edukacja prozdrowotna w działalności wiejskich organizacji młodzieżowych w Polsce międzywojennej s. 114–132; Wrześniewski Wincenty: Edukacja zdrowotna w programach nauczania ludowych szkół rolniczych w II Rzeczypospolitej s. 133–140; Wrześniewski W.: Problematyka higieny, rekreacji i zdrowia w programach uniwersytetów ludowych w II Rzeczypospolitej s. 141–148; Kusztełek Andrzej: Edukacja dla bezpieczeństwa życia i zdrowia uczniów w warunkach szkoły polskiej przy placówce dyplomatycznej (na przykładzie Szkoły Polskiej w Moskwie) s. 149–160.

## 2. Okres do 1795 roku

67. ARLUKIEWICZ Magdalena: Uwagi na temat repertuaru luteranckiego teatru szkolnego w Gimnazjum Gdańskim od pierwszej połowy wieku XVI do drugiej połowy XVIII wieku. [W:] Szkice z dziejów Prus Królewskich XVI–XVIII wieku. Gospodarka, społeczeństwo, kultura. Pod red. nauk. Józefa Włodarskiego. Gdańsk 2008 s. 15–39.

68. BARDACH Juliusz: Adopcja w prawie litewskim XV i XVI wieku. *Litvano-Slavica Posnaniensia*. [T.] 12: 2007 s. 9–76.

69. BRZESKA-WASIK Maria: Fundacje stypendialne kanoników warmińskich do końca XVIII wieku. Stan badań i postulaty. [W:] Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów. T. 3: Historia Polski średniowiecznej. Red. nac. Adam Świątek. Kraków 2008 s. 9–16.

70. BUDRA Bogumiła: Kadra pedagogiczna w szkołach średnich katolickich na Dolnym Śląsku w okresie wczesnonowożytnym. [W:] „Młodsza Europa”. Od średniowiecza do współczesności. Prace ofiarowane profesor Marii Barbarze Piechowiak-Topolskiej w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. Red. nauk. Jan Jurkiewicz, Roman M. Józefiak, Wojciech Strzyzewski. Zielona Góra 2008 s. 377–385.

71. BURDA B.: Szkolnictwo średnie na Dolnym Śląsku w okresie wczesnonowożytnym (1526–1740). Zielona Góra 2007 Oficyna Wydawnicza Uniw. Zielonogórskiego ss. 305, nlb. 1, tabl. 16, il., sum., Zsfg.

72. BURDA B.: Szkolnictwo w Kozuchowie i Bytomiu Odrzańskim w XVI i początkach XVII stulecia. [W:] Zabytki Kozuchowa i okolic. Ochrona i renowacja. Materiały z seminarium naukowego Renowacja architektury sakralnej i zabytkowych budowli strategią na zachowanie i promocję dziedzictwa kulturowego w województwie lubuskim. Red. nauk. Adam Górski. Kozuchów 2008 s. 33–46.

73. CWER Andrzej: Wychowanie patriotyczno-obronne polskiej młodzieży w XVIII wieku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 5–32.

74. DOLA Kazimierz: Szkolnictwo w ziemi grodkowskiej do XVII wieku. [W:] Z dziejów Grodkowa i ziemi grodkowskiej. Praca zbiorowa. Pod red. Ryszarda Kaczmarka. Grodków 2008 s. 59–72.

75. DOLA K.: Szkolnictwo w Ziemi Grodkowskiej w XVII wieku. *Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego*. T. 27: 2007 s. 157–170, Zsfg.

76. DRĄCZKOWSKI Andrzej: Portret Johanna Albinusa Kriesa – problem identyfikacji. *Rocznik Muzeum Okręgowego w Toruniu*. T. 16: 2007 [dr.:] 2008 s. 11–15, sum.

Rektor Toruńskiego Gimnazjum Akademickiego (1716–1785); portret w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu.

77. DZIEJE domowe albo Opis przez dni osobliwszych dziejów i przypadków zdarzonych w szkołach wydziałowych poznańskich 1781–1793. Oprac. przez Dorotę Żołądz-Strzelczyk; przy współpr. Jacka Wiesiołowskiego. Poznań 2006 Wydaw. Miejs. ss. V, nlb. 1, 121, nlb. 3, il. (Kroniki Staropolskie).

Rec.: Ratajczak Krzysztof, *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 104–105.

78. DZIĘGIELEWSKI Roman: „Życzliwa zachęta” rektora Jana Maukisch do uczenia się przez gdańszczan języka polskiego. *Libri Gedanenses*. T. 23/24: 2005/2006 [dr.:] 2007 s. 104–139, sum., Zsfg.

Uzup.: Maukisch Jan: Życzliwa zachęta dla czeigodnych mieszczan w Gdańsku, żeby kochani rodzice dzieci swoje jeszcze w domu, od początku przyzwyczajali do języka polskiego i żeby kazali je uczyć czytania i pisania zanim wyślą je do obcych. *Tamże* s. 140–144.

Z 1655 r.

79. FRAM Edward: My dear daughter. Rabbi Benjamin Slonik and the education of Jewish women in sixteenth-century Poland. Cincinnati, Ohio 2007 Hebrew Union College Press ss. XX, 337. (Monographs of the Hebrew Union College; no. 33).

80. GLIŃSKA Klementyna: The concept of humanity in the „Sermo ad clerum Erant Appropinquantes”, Rector’s speech on the bad students by Stanislaw of Skarbimierz (BJ MS 191 nad BJ MS 723). *Mediaevalia Philosophica Polonorum*. [Vol.] 37 (3): 2008 s. 37–58.

Stanisław ze Skarbimierza w l. ok. 1415 i 1430.

81. GOGACZ Adam: Koncepcja uniwersytetu według Bartłomieja z Jasła [1362/64–1407]. Łódź 2008 Wydaw. Wyższej Szkoły Hum.-Ekonom. ss. 110, nlb. 1.

82. GRODZISKI Stanisław: Początki polskiego prawa o szkołach akademickich. [W:] W kręgu historii i współczesności polskiego prawa. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Arturowi Korobowiczowi. Pod red. Wojciecha Witkowskiego. Lublin 2008 s. 123–130.

83. KAMECKA Małgorzata: Educating and passing knowledge. The role of private tutors in the sixteenth to eighteenth centuries. *Peadaogica Historica*. Vol. 43: 2007 no 4 s. 509–523.

84. KIEFERLING Krystyna: Wychowanie wojskowe w Polsce do końca XVII w. Zabiegi około powstania szkoły rycerskiej w Jarosławiu. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 17: 2008 s. 31–37.

85. KURR Marcin: Studenci Bytowa, Lęborka i Łeby w okresie średniowiecza do 1525 roku. *Acta Cassubiana*. T. 10: 2008 s. 29–40.

86. KUŹMINA Dariusz: Szkolnictwo jezuitów w Rzeczypospolitej w końcu XVI i połowie XVII wieku. [W:] Poleski męczennik – czy patron trudnego pojednania? Materiały międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej 350. Rocznicy śmierci świętego Andrzeja Boboli, Brześć-Janów Poleski, 16–17 V 2007 r. Pod red. Andrzeja J. Zakrzewskiego. Brześć-Białystok 2008 s. 155–162.

87. LEWANDOWSKA-MALEC Izabela: Spór akademików z jezuitami o monopol na szkolnictwo wyższe w Koronie. Zagadnienia historycznoprawne. [W:] Cuius regio, eius religio? Publikacja po Zjeździe Historyków Państwa i Prawa, Lublin, wrzesień 2006 r. [T.] 2. Red. Grzegorz Górski, Leszek Ćwikła, Marzena Lipska. Lublin 2008 s. 85–96.

88. LOLO Radosław: Oświata w Rzeczypospolitej w czasach panowania Stefana Batorego ze szczególnym uwzględnieniem działalności jezuitów. [W:] Stefan Batory – król Rzeczypospolitej i książę Siedmiogrodu. Báthory István – lengyel király és erdélyi fejedelem. Red. nauk. Adrienne Körmendy, Radosław Lolo. Pułtusk 2008 s. 109–128.

89. MAĆZYŃSKI Ryszard: Opisanie gmachów Szkoły Głównej Koronnej przez architekta Stanisława Zawadzkiego w roku 1783 uczynione. *Rocz. Krak.* T. 74: 2008 s. 115–148, sum. Zawiera też materiał źródłowy.

90. MOSKAL Tomasz: Biblioteka Jerzego Albinusa [ok. 1510–1570] czyli u początków książnicy Uniwersytetu Wileńskiego. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 89: 2008 s. 315–319, Zsfg.

91. NIEMIEC Dariusz: Krakowski cyrkiel z epoki Galileusza. Archeologiczny dowód nauczania geometrii i astronomii w krakowskim Gimnazjum Akademickim. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*. [Nr] 1300: Opuscula Musealia. Z. 16: 2008 s. 107–124, sum.

92. PARTYKA Wiesław: Opieka społeczna w Ordynacji Zamojskiej w XVII–XVIII wieku. Lublin 2008 TN KUL Jana Pawła II; KUL Jana Pawła II ss. 318, nlb. 4, sum. TN KUL Jana Pawła II. (Źródła i Monografie; 332) (Prace z Historii Szkolnictwa w Polsce; t. 16).

93. PTAŚNIK Jan: Obrazki z życia żaków krakowskich w XV i XVI wieku. Oprac. tekstu Anna Krzeczowska. Kraków 2008 Fund. dla UJ ss. 76, nlb. 1. (Dzieła Odkurzone; 3).

94. RATAJCZAK Krzysztof: Ustawodawstwo szkolne soborów od XII do pierwszej połowy XIV w. i początki jego recepcji w średniowiecznej Polsce – zarys problemu. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 7–19, sum.

95. RATAJCZAK K.: Źródła do badań nad wychowaniem kobiet w kręgu dynastii piastowskiej w średniowieczu. Pod red. Stanisława Rosika i Przemysława Wiszewskiego. [W:] *Hominem quaerere. Człowiek w źródle historycznym*. Wrocław 2008 s. 311–325.

96. SALMONOWICZ Stanisław: Rektor Johann (Jan Albin) Kries i jego rodzina w Toruniu [1716–1785]. *Rocznik Muzeum Okręgowego w Toruniu*. T. 16: 2007 [dr.:] 2008 s. 8–10.

Rektor Toruńskiego Gimnazjum Akademickiego.

97. SKWARCZYŃSKA Małgorzata: Fundacja Akademii Stanisława Leszczyńskiego w Nancy w 1750 roku. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 53: 2008 nr 1 s. 7–29, sum.

98. SONDEL Janusz: Nauczanie uniwersyteckie w świetle przywileju fundacyjnego Kazimierza Wielkiego. [W:] *Krakowskie studia z historii państwa i prawa*. T. 2. Pod red. Wacława Uruszczaka i Doroty Malec. Kraków 2008 s. 55–71.

99. SZCZEPANKIEWICZ-BATTEK Joanna: Radomierzycze koło Zgorzelca – dawny zakład edukacyjno-wychowawczy dla pańien ewangelickich. [W:] *Rzeczpospolita domów. Zamki, dworki i pałace*. T. 1. Pod red. Krystyny Krawiec-Złotkowskiej. Słupsk 2008 s. 259–266.

100. SZYMBORSKI Wiktor: Krakowskie zaświadczenie o promocji bakalarskiej z 1492 roku. *Roczniki Historyczne*. R. 73: 2007 s. 199–202, Zsfg.

Dla Hieronima Mikołaja Schobera.

101. TYGIELSKI Wojciech: Miejsce studiów prawniczych w staropolskim modelu edukacji. *Palestra*. R. 53: 2008 nr 5/6 s. 152–163.

XIV–XVIII w.

102. WIERZBICKI Piotr: Mieszkańcy „państwa muzyńskiego” uczniami kolegium podolińskiego w latach 1699–1711. *Almanach Muszyny*. [R. 18]: 2008 s. 105–109.

103. WIERZBICKI P.: Mieszkańcy Nowego Targu i pobliskich miejscowości w kolegium Ojców Pijarów w Podolińcu na przełomie XVII i XVIII wieku. *Almanach Nowotarski*. Nr 12: 2008 s. 39–49.

104. WŁODARSKI Józef: Oświata ewangelicka w małych miastach Prus Górnych w XVI–XVII wieku (na przykładzie Pasłęka). [W:] *Laicyzacja i sekularyzacja społeczeństwa nowożytnego (XVI–XVIII w.)*. Praca zbiorowa. Pod red. Jana Wiśniewskiego. Olsztyn 2008 s. 121–127.

105. WÓJCIK Dagmara, Zega Włodzimierz: Stanisława ze Skarbimierza Kazanie uniwersyteckie „Nihil tuleritis in via”. *Przegląd Tomistyczny*. T. 14: 2008 s. 99–134, sum.

Lata 1399–1415 (1427).

106. WYROZUMSKI Jerzy: Początki uniwersytetów środkowoeuropejskich i pierwszy rozkwit Uniwersytetu Krakowskiego. [W:] *600-lecie Grzegorza z Sanoka. Studia o Grzegorzu z Sanoka i jego czasach*. Pod red. Jacka Puchały, Stanisława A. Sroki. Sanok 2008 s. 9–19.

107. ZATORSKA Izabella: Francuska edukacja postępową w oczach Polaków z drugiej połowy XVIII w. [W:] *W stronę Francji... Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*. Pod red. Elżbiety Z. Wichrowskiej. Warszawa 2007 s. 128–140.

108. ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota: Stosunki rodzinne w dawnej Polsce w świetle staropolskiej teorii pedagogicznej i innych źródeł. Pod red. Stanisława Rosika i Przemysława Wiszewskiego. [W:] *Hominem quaerere. Człowiek w źródle historycznym*. Wrocław 2008 s. 301–309.

109. ŻYCIE oddane wychowaniu. Św. Józef Kalasancjus 1557–1648. Jubileusz 450. rocznicy urodzin Założyciela Pijarów. Kraków 2008 Pol. Prowincja Zakonu Pijarów ss. 93.

Mater. z sesji popul.-nauk., Poznań 27 XI 2007 r.

Z treści: Tarnawski Józef: Wstęp s. 5–8; Żołędź-Strzelczyk Dorota: Uwagi nad stanem oświaty w Europie i Polsce od XVI do XVIII stulecia s. 9–21; Matras Józef: Historia życia św. Józefa Kalasancjusza s. 22–33; Kryściak Edward: Święty Józef Kalasancjus i dzieło jego życia s. 34–39; Ausz Mariusz: Dzieło św. Józefa Kalasancjusza w Polsce. Szkic s. 40–91.

### 3. Okres 1795–1918

110. ADAMCZYK Stanisław J.: Szkoła Akademiczno-Górnicza w Kielcach (1816–1827) na tle szkolnictwa technicznego w Europie. [W:] Tradycje i współczesność działalności przemysłowej na terenie Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Pod red. Ewy Nowak. Kielce 2007 s. 25–52.

111. BALIŃSKA Karolina: Instytut Muzyczny w prasie warszawskiej II połowy XIX wieku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 5–13.

112. CABAJ Jarosław: Szkolnictwo ukraińskie na Podlasiu w latach 1917–1918. *Szkice Podlaskie*. Z. 14: 2006 s. 31–52.

113. DANOWSKA Ewa: Po upadku Liceum Krzemienieckiego (1805–1831). Polemiki i wspomnienia. *Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis*. Folia 57: *Studia Historyczneorica*. [T.] 7: 2008 s. 76–91, abstr.

114. GALEK Czesław: Obraz nauczyciela przełomu XIX i XX wieku w literaturze pięknej i pamiętnikarskiej. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 157–176.

115. GAŁANOWA Raisa A.: Z polskich tradycji Politechniki Tomskiej w działalności naukowej, oświatowej i kulturalnej. [W:] Polacy w nauce, gospodarce i administracji na Syberii w XIX i na początku XX wieku. Red. Antoni Kuczyński. Wrocław 2007 s. 289–300.

116. GIZA Jerzy: Martyrologium uczniów klasy VI b II Gimnazjum w Nowym Sączu. *Almanach Sądecki*. R. 17: 2008 nr 3/4 s. 42–46.  
Z 1913 r.

117. GLIMOS-NADGÓRSKA Anna: Szkolnictwo w czasie zaborów (1795–1914). [W:] Będzin 1358–2008. Praca zbiorowa. T. 3: Od rozbiorów do współczesności. Red. nauk. A. Glimos-Nadgórska. Będzin 2008 s. 235–270.

118. GRAJNERT Józef: Wspomnienia ze szkół wieluńskich podane przez byłego ich ucznia. Do dr. przygotował i wstępem opatrzył Stanisław Tadeusz Olejnik. Wieluń 2008 Wieluńskie Tow. Nauk. ss. 48, il. (Biblioteka Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego; t. 11).  
Żył w l. 1831–1910.

119. GRYGUC Ewa: Ex dono Joannis Potocki. *Rocznik Biblioteki Narodowej*. [R.] 39/40: 2008 s. 315–328, sum.

Zawiera też: Wykaz druków z donacji Jana Potockiego dla Gimnazjum w Krzemieńcu przechowywanych w Bibliotece Narodowej Ukrainy im. W. I. Wernadskiego.

120. JAKUBUS Marek: Szkolnictwo dukielskie w okresie zaboru austriackiego (1772–1914). *Rocznik Historyczno-Archivalny*. T. 19: 2005/2006 [dr.:] 2008 s. 23–54, sum., Zsfg., zmišt.

121. JAWORSKI Wojciech: Prowincjonalne stowarzyszenia oświatowe i wychowawcze w Królestwie Polskim (1886–1914). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 15–26.

122. JĘDRZEJCZYK Dobiesław: Gmina Bąków w walce o powszechne nauczanie w Królestwie Polskim. *Roczniki Łowickie*. T. 5: 2007 s. 89–106.

123. KAKAREKO Antoni: Styl, metody i wartości wychowawcze polskiego domu ziemiańsko-inteligenckiego na Kresach Północno-Wschodnich w końcu XIX w. oraz w pierwszych dziesięcioleciach XX w. w świetle pamiętników i wspomnień. [W:] *Dom – spotkanie przestrzeni prywatnej i publicznej na tle przemian cywilizacyjnych XIX i XX w.* Zbiór studiów. Pod red. Zbigniewa Opackiego, Dagmary Płaza-Opackiej. Gdańsk-Sopot 2008 s. 50–61.

124. KIJAS Artur: Polacy na Uniwersytecie Charkowskim 1805–1917. Wyd. 2 popr. i uzup. Poznań 2008 Wydaw. PTPN ss. 283, nlb. 1, il., rez., sum. PTPN. (Wznowienia; t. 30).  
Wyd. 1. 2005.

125. KORZENIOWSKI Mariusz: Wydział Opieki nad Dziećmi Centralnego Komitetu Obywatelskiego w Rosji – powstanie i początki działalności. *Echa Przeszłości*. [T.] 9: 2008 s. 165–179, sum.  
1915 r.

126. ŁAWRUCIEWICZ Izabela: Ewangelickie szkoły ludowe w drugiej połowie XIX w. na łamach prasy polskiej Śląska Cieszyńskiego. *Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka*. R. 63: 2008 nr 4 s. 443–445, Zsfg.

127. MALEC Dorota, Malec Jerzy: „Programma umiejętności politycznych” Piotra Bartynowskiego z 1828 roku. O staraniach przyszłego profesora prawa rzymskiego o Katedrę Umiejętności Politycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim. [W:] *Leges sapere. Studia i prace dedykowane profesorowi Januszowi Sondłowi w pięćdziesiątą rocznicę pracy naukowej*. Pod red. Wacława Uruszczaka, Pauliny Świącickiej, Andrzeja Kremera. Kraków 2008 s. 285–293.

128. MANEKIN Rachel: The lost generation: education and female conversion in „fin-de-siècle” Kraków. *Polin*. Vol. 18: 2005 s. 189–219.

129. MEISSNER Andrzej: Edukacja młodzieży chłopskiej w Galicji doby autonomicznej. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 21–33, sum.

130. MEISSNER A.: Środowisko historyków wychowania na ziemiach polskich w XIX i na początku wieku XX (do I wojny światowej). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 41–59.

131. PACHOCKA Anna: Miejsce dziecka w przestrzeni polskiego dworu szlacheckiego w pierwszej połowie XIX w. [W:] *Dom – spotkanie przestrzeni prywatnej i publicznej na tle przemian cywilizacyjnych XIX i XX w.* Zbiór studiów. Pod red. Zbigniewa Opackiego, Dagmary Płaza-Opackiej. Gdańsk-Sopot 2008 s. 25–37.

132. PELCZAR Roman: Rola duchowieństwa w rozwoju szkolnictwa parafialnego na pograniczu polsko-ruskim (ukraińskim) w Galicji w latach 1772–1869. [W:] *Z dziejów regionów Europy Środkowo-Wschodniej w XIX i XX w.* Pod red. Mariana Stolarczyka, Jerzego Kuzickiego, Pawła Graty. Rzeszów 2008 s. 285–305.

133. [POREMBALSKI Jan]: „Wspomnienia o Ziemi Birczańskiej” Jana Porembalskiego – cenny przekaz źródłowy ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu. [Wyd.] Andrzej

Kazimierz Mielnik. *Rocznik Historyczno-Archiwalny*. T. 19: 2005/2006 [dr.:] 2008 s. 181–215, sum., Zsfg., зміst.

Wspomnienia syna właściciela ziemskiego (ur. 1871 r.) z l. 1880–1896 obejmujące głównie naukę w gimnazjum przemyskim.

134. REGULAMIN dla sług szkolnych przy szkołach ludowych. [Wyd.] Marcin Jagła. *Almanach Nowotarski*. Nr 12: 2008 s. 147–151.

Z 1887 r.

135. ROKITA Marta: Wychowanie i edukacja Natalii z Bispingów Kickiej w świetle jej „Pamiętnika na tle epoki”. [W:] *Per aspera ad astra*. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów. T. 12: Metodologia historii, historiografia i historia gender. Red. nac. Adam Świątek. Kraków 2008 s. 135–146.

136. SCHRAMM Ewa: Dzieje nauki języka angielskiego i innych języków nowożytnych w Polsce w okresie zaborów (od schyłku I do narodzin II Rzeczypospolitej). Warszawa 2008 *Fraszka Edukacyjna* ss. 285, nb. 3.

137. SKOWROŃSKA-KAMIŃSKA Renata: Szkolne publikacje sprawozdawcze z XIX i początku XX wieku w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu. *Rocznik Toruński*. [T.] 35: 2008 s. 185–199.

138. SNOCH Bogdan: Problemy szkolnictwa elementarnego w południowej części departamentu kaliskiego w prowincji Prusy południowe. *Almanach Częstochowy*. [T. 21]: 2008 s. 23–30. W l. 1793–1806.

139. STANISZEWSKI Karol: Katolicyzm a polskość. Rola i działalność Kościoła katolickiego na rzecz polskości szkolnictwa Prus Zachodnich w świetle pomorskiej prasy polskiej w latach 1850–1890. *Studia Gnesnensia*. T. 22: 2008 s. 231–249.

140. SZEWCZUK Dariusz: Funkcjonowanie rosyjskiego nadzoru szkolnego na terenie Lubelszczyzny (1864–1914). [W:] *Dzieje biurokracji na ziemiach polskich*. Symposium Dziejów Biurokracji. T. 1. Pod red. Artura Góraka, Ireneusza Łucia i Dariusza Magiera. Radzyń Podlaski 2008 s. 239–260.

141. SZMYD Kazimierz: Polacy i Ukraińcy wobec Rady Szkolnej Krajowej w początkach jej działalności (1867–1880). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 33–40.

142. SZMYT Andrzej: Udział Polaków w tworzeniu Cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie. [W:] *Dziedzictwo polsko-ukraińskie*. Pod red. Selima Chazbijewicza, Marka Melnyka, Krzysztofa Szulborskiego. Olsztyn 2006 s. 89–102.

143. SZULOWSKA Wanda: Antroponimia profesorów i uczniów Liceum Krzemienieckiego z 1824 roku. [W:] *Studia linguistica in honorem Edvardi Breza*. Przewodn. kom. red. Janusz Trempała. Bydgoszcz 2008 s. 244–250.

144. ŚNIEŻEK Jacek: Lilije zza puławskiej fosi. Puławy 2008 Wydaw. Tow. Przyj. Muzeum Oświatowego ss. 151, il.

Instytut Aleksandryjsko-Maryjski Wychowania Panien w Warszawie, XIX w.

145. WAŁĘGA Agnieszka: Początki akademickiej historii wychowania w Polsce. Antoni Karbowski (1856–1919). Toruń 2007 Wydaw. UMK ss. 193, il.

Rec.: Brenk Mikołaj, *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 130–132.



146. WĄSIK Tomasz: Doktor Józef Chwiećkowski (1821–1880) – nieznana postać w kręgu Izabeli Zbiegniewskiej. *Rocznik Muzealny Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej*. T. 12: 2008 s. 189–200.

Włocławska działaczka oświatowa (1830–1914).

147. WINIARZ Adam: Prace Stanisława Staszica nad organizacją szkolnictwa zawodowego w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim doby autonomicznej. *Zesz. Staszycowskie*. Z. 6: 2008 s. 7–23.

148. WŁODARCZYK Zdzisław: Szkoła elementarna w Opatówku w okresie tzw. Prus Południowych (1793–1806). *Rocznik Kaliski*. T. 34: 2008 s. 47–59.

149. WOŁCZUK Janina: Gimnazjum w Łomży w ostatnich latach funkcjonowania. (W świetle raportów wizytatorów z r. 1847 i 1849). *Studia Łomżyńskie*. T. 16: 2005 [dr.:] 2006 s. 129–140.

150. WRÓBEL-LIPOWA Krystyna: Nauczyciele domowi dzieci ziemiaństwa polskiego w XIX wieku. *Wiadomości Historyczne*. R. 50: 2007 nr 5 s. 11–26.

151. [ZAMORSKI Jan]: Na wygnanie do Tamopola. Wspomnienia Jana Zamorskiego (1874–1948). Wstępem opatrzyła i oprac. Jolanta Szablicka-Żak. Nowy-Sącz 2008 Goldruk ss. 115, il.

Obejmują m.in. pracę pedagogiczną w szkołach tarnopolskich w l. 1900–1907.

152. ZIEMCZONOK Józef: Wychowanie i edukacja domowa w teorii pedagogicznej Rajnolda Tyzenhauza (1830–1880). [W:] Dom – spotkanie przestrzeni prywatnej i publicznej na tle przemian cywilizacyjnych XIX i XX w. Zbiór studiów. Pod red. Zbigniewa Opackiego, Dagmary Płaza-Opackiej. Gdańsk-Sopot 2008 s. 38–49.

153. ZYBLIKIEWICZ Lidia: Dziecko w rodzinie krakowskiej w drugiej połowie XIX wieku. Studium demograficzne. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*. [Nr] 1296: Prace Historyczne. Z. 135: 2008 s. 129–147, sum.

154. ŻUKOWSKA Kazimiera: Wychowankowie Uniwersytetu Wileńskiego w świetle korespondencji, wspomnień, dokumentów: Joachim Lelewel i Szymon Żukowski. Warszawa 2008 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego ss. 157, il.

Rec.: Rusinowa Izabella, *Przegląd Humanistyczny*. R. 52: 2008 nr 6 s. 107–109.

#### 4. Okres 1918–1939

155. ALEKSANDER Tadeusz: Działalność Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w obwodzie nowosądeckim (1933–1939). *Rocznik Sądecki*. T. 36: 2008 s. 177–189.

156. BŁAWDZIEWICZ Włodzimierz: Dziesięciolecie szkolnictwa powszechnego w gminie Nieporęt (1918–1928). *Rocznik Legionowski*. T. 3: 2008 s. 284–287.

157. CZARNECKA Iwona: Ludowcy wobec reformy oświatowej Janusza Jędrzejewicza z 1932 roku w świetle prasy ludowej z lat 1932–1933. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 37–54.

158. DMOWSKI Rafał: Niższe Seminarium Duchowne czyli Wyższe Gimnazjum Biskupa Podlaskiego im. Św. Rodziny w okresie II Rzeczypospolitej. *Szkice Podlaskie*. Z. 15: 2007 s. 61–74.

159. DOMAGAŁA Jarosław: Szkoła Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Kutnie (1937–1938) – przykład placówki edukacji artystycznej w polskim systemie szkolnictwa muzycznego w okresie międzywojennym. *Kutnowskie Zeszyty Regionalne*. T. 12: 2008 s. 471–480.

160. DOROSZEWSKI Jerzy: Wybrane problemy z dziejów oświaty na Lubelszczyźnie w latach 1918–1939. Lublin 2008 Wydaw. Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji ss. 182, nlb. 1, il.

161. DROŻDZIK Irena: Ożywienie oświaty po odzyskaniu niepodległości w Kętach. *Almanach Kęcki*. [T.] 12: 2008 s. 66–69.

162. FELCHNER Andrzej: Rola czasopisma „Zdrowie” w rozwoju medycyny szkolnej w Polsce po pierwszej wojnie światowej. [W:] *Dawna medycyna i weterynaria*. Praca zbiorowa. Pod red. Mariusza Z. Felsmana, Józefa Szarka, Mirosławy Felsmann. Chełmno 2007 s. 27–41.

163. GRABOŃ Agnieszka: Problematyka żydowska na łamach prasy akademickiej w okresie międzywojennym. Kraków 2008 Wydaw. MCDN ss. 445.

164. HALICKA Anna, Halicki Krzysztof: Opieka nad matką i dzieckiem w Bydgoszczy w dwudziestoleciu międzywojennym. Zarys problematyki. *Kronika Bydgoska*. T. 29: 2007 [dr.:] 2008 s. 43–52.

165. JELENIEWSKI Marek K.: Bydgoska prasa szkolna dwudziestolecia międzywojennego. *Kronika Bydgoska*. T. 29: 2007 [dr.:] 2008 s. 53–76.

166. JUŚKO Edmund: Patriotyzm w wychowaniu szkolnym wczoraj i dziś. Działania wychowawcze szkół powszechnych powiatu tarnowskiego w zakresie patriotyzmu w latach 1918–1939. Materiały. Pod red. Pawła Juśko. [W:] *Ojczyznę wolną racz nam wrócić Panie... W 90. rocznicę odzyskania niepodległości*. Tarnów 2008 s. 107–119.

167. JUŚKO Paweł: Szkolnictwo powszechne w Tuchowie (1918–1939). Muzeum Szkolne. Nr 67. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 6 s. 67–72.

168. KACZOROWSKI Tadeusz Jerzy: Początki tworzenia szkolnictwa Marynarki Handlowej na strukturach organizacyjnych i kadrowych Wojska Polskiego (1920–1929). *Nautologia*. R. 42: 2007 s. 45–52.

169. KAWIORSKI Stanisław: Czasopisma szkolne wydawane w okresie międzywojennym przez uczniów Państwowego Gimnazjum i Liceum w Jaśle. *Prace Historyczno-Archiwalne*. T. 20: 2008 s. 191–205.

170. KOWALIŃSKA Anna: Stan badań nad szkolnictwem średnim w Częstochowie w okresie Drugiej Rzeczypospolitej. *Ziemia Częstochowska*. T. 34: 2008 s. 125–140.

171. KOZŁOWSKI Waldemar Antoni: Wychowanie fizyczne i sport szkolny w Chełmie w latach 1918–1939. Chełm 2008 Drukarnia „Seykam” ss. 205, nlb. 7, tabl. 24.

172. MARKIEWICZOWA Hanna: Społeczna akcja likwidacji analfabetyzmu na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 27–36.

173. MAZUR Aleksander: Szkoły podoficerskie piechoty dla małoletnich. W dokumencie i fotografii. Współpr. Włodzimierz Kopijkowski [i in.]. Warszawa 2008 Zarząd Kraj. Środowiska Absolwentów Szkół Podoficerskich Piechoty dla Małoletnich, Uczestników Wojny Obronnej Polski 1939 r., Zw. Kombatantów Rzeczypospolitej Pol. i Byłych Więźniów Polit. ss. 500, il.

174. MOSIŃSKA Barbara: Oświata w pracach samorządu w okresie międzywojennym w Radomsku. Radomsko 2008 Tow. Opieki nad Zabytkami ss. nlb. 2, 93, nlb. 1, tabl. 12, il. (Biblioteka Towarzystwa Opieki nad Zabytkami).

175. MYŚLIŃSKI Krzysztof: Styl dworkowy w budownictwie szkolnym Polski międzywojennej. [W:] Dwór polski. Zjawisko historyczne i kulturowe. Materiały IX seminarium, zorganizowanego przez Oddział Kielecki Stowarzyszenia Historyków Sztuki i Dom Środowisk Twórczych w Kielcach. Kielce, 18–20 października 2007. Red. nauk. Leszek Kajzer. Kraków 2008 s. 371–384.

176. NOWAK Justyna: Szkolnictwo w Hrubieszowie w okresie międzywojennym. *Prace Historyczno-Archiwalne*. T. 20: 2008 s. 207–219.

177. PIETRZAK Henryk: Święta sportu młodzieży szkolnej województwa śląskiego w latach 1925–1939. [W:] Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce. T. 8: Prace naukowe Letniej Szkoły Historyków Kultury Fizycznej. Pod red. Leonarda Nowaka. Gorzów Wlkp. 2008 s. 369–379. T. 1. Wrocław 1994.

178. POLKIEWICZ Jolanta: Szkolnictwo siedleckie w okresie międzywojennym. Lublin 2007 Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II ss. 241, nlb. 3, sum. Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II. (Prace z Historii Szkolnictwa w Polsce; t. 15) (Źródła i Monografie; 314).

179. POPIAK Wanda: Łacina i greka w polskiej szkole w latach 1919–1939. Warszawa 2005 P.P. Evan ss. 245.

Rec.: Starnawski Jerzy: Łacina i greka w szkole w dwudziestoleciu międzywojennym. *Meander*. R. 61: 2006 [nr] 1/2 s. 148–156.

180. PORTNOV Andrij: Nauka u vĭgnanni. Naukova i osvĭtnâ diâl'nist' ukraïn'koï emĭgracii v miżvoënnij Pol'si (1919–1939). Charkiv 2008 CHIFT ss. 254.

181. PRZENIOSŁO Małgorzata: Dochody nauczycieli państwowych szkół akademickich w II Rzeczypospolitej (na przykładzie matematyków). *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 68: 2008 s. 35–63, sum.

182. PRZEREMBSKA Violetta: Ideały wychowania w edukacji muzycznej w II Rzeczypospolitej. Łódź 2008 Wydaw. Uniw. Łódzkiego ss. 441, nlb. 3, tabl. 22, il., sum. (Rozprawy Habilitacyjne Uniwersytetu Łódzkiego).

183. PUDŁOCKI Tomasz: Władysław Heinrich i jego poglądy na temat kształcenia psychologicznego i pedagogicznego nauczycieli. *Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych*. T. 59/60: 2006/2007 [dr.] 2007 s. 23–38, sum. W okresie II RP.

184. RENIK Wanda: Polska Macierz Szkolna w Grodnie w latach 1919–1939. *Rocznik Grodzieński*. Nr 1: 2007 s. 34–40.

185. RENZ Regina: Kobieta w społeczeństwie międzywojennej Kielecczyny. Dom, praca, aktywność społeczna. Kielce 2008 Wydaw. Uniw. Hum.-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego ss. 216, nlb. 3, tabl. 32, il.

186. SADOWSKA Joanna: Wpływ ustawodawstwa jędrzejewiczowskiego na szkolnictwo mniejszości narodowych w Polsce północno-wschodniej. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. Nr 29: 2008 s. 130–141, zмест.

187. SOBEL Grzegorz: Film w służbie oświaty wrocławskiej w latach 1920–1939. [W:] Wrocław będzie miastem filmowym... Z dziejów kina w stolicy Dolnego Śląska. Pod red. Andrzeja Dębskiego, Marka Zyburą. Wrocław 2008 s. 127–134.

188. STRZELECKI Michał: Wizje wychowania społecznego w polskiej myśli politycznej lat 1918–1939. Bydgoszcz 2008 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego ss. 442, sum.

189. TRĘBACZ Michał: Działalność kulturalno-oświatowa łódzkiego Bundu w okresie międzywojennym. [W:] Księga pamiątkowa XV Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów. T. 2: Z okazji 60. rocznicy powstania SKNH UL. Red. nauk. Jacek Walicki. Łódź 2008 s. 319–332.

190. WNUK Alina: Problematyka europejska w polonistyce szkolnej lat 1926–1939. *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Litteraria Polonica*. [Vol.] 10 s. 397–402, Zsfg.

191. WOLTMANN-ŻEBROWSKA Małgorzata: Sport i muzyka w działalności towarzystw młodzieży polskiej na Krajinie Złotowskiej w latach 1919–1939. Zarys problematyki. [W:] Studia z historii i teorii kultury fizycznej. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Kazimierzowi Obodyńskiemu. Pod red. Wojciecha J. Cynarskiego, Andrzeja Nowakowskiego, Stanisława Zaborniaka. Rzeszów 2008 s. 158–163.

192. WYSZCZELSKI Lech: Zasady zorganizowanego doszkalania wyższych dowódców i oficerów sztabowych Wojska Polskiego w latach 1921–1939. *Zeszyty Naukowe AON*. [R. 18]: 2007 nr 2 s. 260–270, sum.

## 5. Okres 1939–1945

193. FUDALEWICZ-NIEMCZYK Władysława: Wspomnienia z tajnego nauczania w Nowym Targu w latach 1939–1945. *Almanach Nowotarski*. Nr 12: 2008 s. 200–204.

194. GROCHOWINA Sylwia: Nauczanie dzieci polskich w jawnym niemieckim i tajnym polskim systemie szkolnym w Toruniu w latach 1939–1945. Toruń 2007 Fund. „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” ss. 103, nlb. 1, il., sum., Zsfg. (Biblioteka Fundacji „Archiwum Pomorskie AK” w Toruniu; t. 53).

Rec.: Kącka Katarzyna, *Rocznik Toruński*. [T.] 35: 2008 s. 221–226.

195. GROCHOWINA S.: Szkolnictwo niemieckie w Okręgu Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie w latach 1939–1945 (obszar II RP). Toruń 2008 Wydaw. Mado ss. 229.

Rec.: Kącka Katarzyna, *Zapiski Historyczne*. T. 73: 2008 z. 4 s. 194–197.

196. GROCHOWINA S.: Szkolnictwo niemieckie w procesie germanizacyjnym dzieci polskich na Pomorzu Gdańskim w latach 1939–1945. [W:] Polityka germanizacyjna Trzeciej Rzeszy na Pomorzu Gdańskim w latach 1939–1945. Materiały sesji popularnonaukowej w Toruniu w dniu 18 listopada 2006 roku. Pod red. Katarzyny Minczykowskiej i Jana Szilinga. Toruń 2007 s. 145–158.

197. KOŁAKOWSKI Andrzej: Z badań nad losami dzieci polskich deportowanych w głąb ZSRR w okresie II wojny światowej. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 75–85.

198. KORNEĆ Grażyna: Tajne nauczanie na terenie powiatu węgrowskiego w latach 1939–1945. *Szkice Podlaskie*. Z. 13: 2005 s. 29–36.

199. KRÓLIKOWSKI Łucjan Z: Skradzione dzieciństwo. Polskie dzieci na tułaczym szlaku 1939–1950. Kraków 2008 Wydaw. OO. Franciszkanów „Bratni Zew” ss. 348, nlb. 3, tabl. 24, il.

Losy dzieci polskich deportowanych do ZSRR oraz dzieje sierot i ośrodków opiekuńczych w Iranie, Indiach, Kenii, Ugandzie, Meksyku, Kanadzie, Nowej Zelandii i Stanach Zjednoczonych.

200. ŁUKASZ Zofia: Wpływ wojny i okupacji na szkolnictwo w Krempachach (wybrane zagadnienia). *Prace Pienińskie*. T. 18: 2008 s. 229–237.

201. ROMANOWICZ Jerzy: Szkolnictwo polskiej Marynarki Wojennej w Wielkiej Brytanii w latach 1939–1947. *Dzieje Najnowsze*. R. 40: 2008 [nr] 3 s. 165–169.

Autoreferat pracy doktorskiej.

202. SITAREK Adam: Szkoły w Litzmannstadt Ghetto (1940–1941). [W:] Księga pamiątkowa XV Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów. T. 2: Z okazji 60. rocznicy powstania SKNH UE. Red. nauk. Jacek Walicki. Łódź 2008 s. 273–284.

203. SŁOMSKI Wojciech: Działalność dydaktyczna i naukowa przedstawicieli szkoły lwowsko-warszawskiej w latach 1939–1945. [W:] Twórca Szkoły Lwowsko-Warszawskiej. W 70. rocznicę śmierci Kazimierza Twardowskiego. Red. nauk. Wojciech Słomski. Warszawa 2008 s. 103–110.

204. ŚCIEBOROWA Zofia: Zorganizowane tajne nauczanie na poziomie szkoły średniej w Mrozach, w okresie okupacji hitlerowskiej. *Rocznik Kaluszyński*. R. 3: 2003 s. 121–125.

205. WYSZCZELSKI Lech: Działalność oświatowo-wychowawcza i propagandowa w II Korpusie Polskim w latach 1944–1945. [W:] Drugi II Korpus Polski w kampanii włoskiej i losy jego żołnierzy po wojnie. Red. nauk. Józef Smoliński, Krystyna Płowowska. Warszawa 2008 s. 19–29.

206. ŹRÓDŁA do dziejów tajnego nauczania w regionie Kujaw wschodnich i ziemi dobrzyńskiej 1939–1945. Oprac. Bogdan Ziółkowski. *Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie*. T. 23: 2008 s. 171–184.

## 6. Okres 1945–1989

207. APARAT bezpieczeństwa wobec V Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie (31 lipca – 14 sierpnia 1955 r.). [Wyd.] Bogusław Kopka. *Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej*. T. 1: 2008 s. 209–248, sum. s. 318.

208. BĄKOWICZ Stanisław: Mój uniwersytet. Wspomnienia byłego studenta. Łódź 2008 Łódzkie Tow. Nauk. ss. 207, nlb. 3, il.

Wspomnienia z Uniwersytetu Łódzkiego z okresu studiowania w l. 60. i późniejszych związków z uczelnią jako redaktora pisma *Kronika*.

209. BEREZA Tomasz: Jarosławskie szkoły, nauczyciele i uczniowie w świetle dokumentów Urzędu Bezpieczeństwa (1949–1956). *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 17: 2008 s. 175–186.

210. CHMIELEWSKI Witold: Szkoła „oficerów oświatowych”. Państwowy Kurs Pedagogiczno-Oświatowy w Łodzi w latach 1948–1952. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 121–146.

211. CIEMPKA Jerzy, Stachura Mieczysław, Wojdyła Ryszard: Gry i zabawy dzieci i młodzieży bronowickiej w latach 40. i 50. XX wieku. Cz. 1. *Bronowickie Zeszyty Historyczno-Literackie*. Z. 25: 2008 s. 9–12.

212. CO DAŁA Solidarność polskiej szkole? Materiały z ogólnopolskiej konferencji z okazji XXV-lecia NSZZ „Solidarność”, Gdańsk, 7 września 2005 r. Pod red. Marii Golly-Nowak; współpr. Zofia Kuropatwińska. Gdańsk 2006 Wydaw. Inst. Promocji Nauczycieli „Solidarność” ss. 96, tabl. 16, il. Pedag. Bibl. Woj. W Gdańsku.

Z treści: Kłos Małgorzata, Golly-Nowak M.: Wstęp s. 9–12; Żaryn Jan: Stan oświaty w PRL, czyli geneza postulatów „Solidarności” (1980–1981) s. 13–18; Pawłowska Regina: Koncepcja nowoczesnej szkoły polskiej wypracowana w kręgu „Solidarności” s. 19–28; Żurek Jacek: O prawdę historyczną – „Solidarność” wobec nauczania historii w szkole s. 29–36; Kubowicz Stefan: Karta Nauczyciela – godność nauczyciela i ucznia s. 37–42; Książek Wojciech: Przemiany w edukacji po 1989 roku s. 43–46; Kuropatwińska Z.: Słowo o Romanie Lewtaku s. 47–52; Pieńkowska Krystyna: Pamięć tamtych dni s. 53–56; Kubowicz S., Książek W.: Podsumowanie s. 57–60; Kalendarium 25-lecia Komisji Zakładowej/Międzyzakładowej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Gdańsku s. 61–80; „Solidarność” w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku (zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 1980–2005). Oprac. Katarzyna Podobińska s. 81–96.

213. CZYŻEWSKI Andrzej: Początki Łodzi akademickiej w perspektywie historii historiografii – zarys problematyki. [W:] Rok 1945 w Łodzi. Studia i szkice. Pod red. Joanny Żelazko. Łódź 2008 s. 237–250.

214. GAJOWIEC Bogumiła: Dojrzewajcie w upale Boga... Książd Arczewski i młodzież. *Mieleskie Zapiski*. [T.] 7/8: 2004/2005 [dr.:] 2008 s. 71–90.

Działalność duszpasterska ks. Henryka Arczewskiego w l. 1946–1952.

215. GIŁKA Maria: Gorzko-słodki smak moich wspomnień. *Almanach Nowotarski*. Nr 12: 2008 s. 187–199.

Wspomnienia o pracy w Młodzieżowym Domu Kultury w Nowym Targu.

216. GULCZYŃSKA Justyna: Kontrowersje wokół struktury ustrojowo-organizacyjnej i programowej szkolnictwa średniego ogólnokształcącego w Polsce w latach 1944–1948. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 47–61, sum.

217. GULCZYŃSKA J.: Szkolnictwo średnie ogólnokształcące w Polsce w okresie realizacji reformy szkolnej z 1961 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 117–135.

218. JEMIELITY Witold: Szkoły podstawowe w powiecie łomżyńskim w latach 1944–1950. *Studia Łomżyńskie*. T. 16: 2005 [dr.:] 2006 s. 141–179.

219. JESTEŚCIE naszą wielką szansą. Młodzież na rozstajach komunizmu 1944–1989. Pod red. Moniki Koszyńskiej, Tomasza Łabuszewskiego. Warszawa 2006 IPN – KŚZpNP ss. 95, nlb. 1, il. Biuro Edukacji Publ. IPN – KŚZpNP. Oddz. w Warszawie.

220. JĘDRZEJEC Danuta: Koncepcje programu wychowania w przedszkolu w latach od 1945 do 1985. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 111–116.

221. JUŻWIK Aleksander: Dzieci i młodzież – podmiot opieki charytatywnej w Polsce i na emigracji w latach 1945–1950. [W:] Dobroczynność i pomoc społeczna na ziemiach polskich w XIX, XX i na początku XXI wieku. Pod red. Marka Przeniosły. Kielce 2008 s. 243–259.

222. KANTOROWSKA Joanna, Sonnenberg Paulina, Wrzesień Kinga: Oświata w Pile po 1945 roku. [W:] Piła po 1945 roku. Odbudowa, rozwój, życie publiczne, społeczeństwo. Pod red. Krzysztofa Chyży, Czesławy Kucharskiej, Zbigniewa Popławskiego. Piła 2008 s. 141–168.

223. KIERA Danuta: Międzyuczelniane seminarium Michała Kaleckiego w latach 1964–1968. Główne problemy i rozstrzygnięcia. [W:] *Twórczość naukowa Michała Kaleckiego i jej znaczenie w teorii ekonomii*. Pod red. nauk. Grażyny Musiał. Katowice 2006 s. 401–418.

224. KITOWSKA Małgorzata: Turystyka i krajoznawstwo w szkolnych programach nauczania w III RP. [W:] *Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce*. T. 8: *Prace naukowe Letniej Szkoły Historyków Kultury Fizycznej*. Pod red. Leonarda Nowaka. Gorzów Wlkp. 2008 s. 533–559.

225. KOPICZKO Andrzej: *Z dziejów duszpasterstwa akademickiego w Olsztynie*. *Warmińskie Wiadomości Archidiecezjalne*. R. 61: 2006 nr 85 s. 75–83.  
Od 1956 r.

226. KRAWCZYK Magdalena, Tabaczek-Bejster Iwona: Realizacja obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w szkołach na Rzeszowszczyźnie w latach 1944–1948. [W:] *Z tradycji kultury fizycznej w Polsce po II wojnie światowej*. Pod red. Stanisława Zaborniaka i Marcina Obodyńskiego. Rzeszów 2008 s. 179–186.

227. KURZYDYM Karolina: Ośrodki akademickie żołnierzy 2. Korpusu na terenie Włoch w latach 1945–1946. [W:] *Polonijna panorama*. Szkice poświęcone pamięci Bolesława Wierzbiańskiego. Pod red. Wiesławy Piątkowskiej-Stepaniak i Marka Masnyka. Opole 2008 s. 141–152.

228. KUŹMA Ewa: Działalność kulturalno-oświatowa władz państwowych i samorządowych w powiecie zamojskim w latach 1944–1956. Zamość 2008 Wyższa Szkoła Hum.-Ekonom. im. Jana Zamoyskiego ss. 160.

229. LASAK Ryszard: Walka z analfabetyzmem w powiecie Lwówek Śląski i Bolesławiec (1949–1951). *Muzeum Szkolne*. Nr 63. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 2 s. 27–32.

230. LEKCJE „Ucznia Polskiego”. Oprac. Mateusz Sidor. *Karta*. [Nr] 57: 2008 s. 118–135.  
*Uczeń Polski* – gazетка podziemna wydawana w Warszawie w l. 1979–1989; relacje twórców gazetki, wybór fragmentów z pisma.

231. LIKWIDACJA placówek oświatowo-wychowawczych ss. salezjanek w Łodzi. [Wyd.] Krzysztof Kolasa. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. T. 5: 2008 z. 1 s. 381–406.  
Dokumenty z l. 1949–1962.

232. LIKWIDACJA przedszkoli zakonnych w Małopolsce w świetle materiałów służb bezpieczeństwa z 1962 r. [Wyd.] Jadwiga M. Kupczewska. [W:] *Zakony żeńskie w PRL*. *Studia i materiały do historii najnowszej żeńskich zgromadzeń zakonnych w Polsce*. Pod red. Agaty Mirek. Lublin 2008 s. 51–73.

233. MAGDOŃ Antoni: Zarządzanie i funkcje studenckich spółdzielni pracy w Polsce w latach 1970–1981. Stalowa Wola 2008 KUL Jana Pawła II. Wydz. Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie ss. 226, sum., Zsfg.

234. [MARZEC '68]. *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*. 2008 nr 3 s. 2–44, 77–96.  
Z treści: Treść: [Chojnowski Andrzej, Tomasik Paweł]: Pytania, które należy postawić. O Marcu '68. Rozm. przepr. Barbara Polak s. 2–14; Żaryn Jan: Biskupi wobec „marcowej” młodzieży. [Zawiera też pismo Episkopatu Polski do premiera Józefa Cyrankiewicza, 21 III 1968 r.] s. 15–20; Dąbrowski Franciszek: Ryszard Gontarz. Funkcjonariusz UB i SB, dziennikarz PRL s. 21–25; Kleszczyński Bogusław: Marzec 1968 w województwie rzeszowskim. Działania aparatu bezpieczeństwa s. 26–32; Małyszka Arkadiusz: Marzec '68 na poznańskiej prowincji s. 33–35; Gierasimiuk Urszula: Marzec '68 w Białymstoku s. 36–40; Czyżewski Andrzej: Proces „marcowych” wicherzycieli w Łodzi s. 41–44; Przed Marcem. Orzeczenie komisji dyscyplinarnej dla studentów UW z 11 listopada 1965 r. [Wyd.] F. Dąbrowski s. 77–83; Nieoczekiwany koniec współpracy.

TW „Żeliszaw” i Marzec 1968. [Dokumenty z teczki TW „Żeliszawa” – Zbigniewa Sułka. Wyd.] F. Dąbrowski s. 84–87; Zambrowski Antoni: Rozważania o czterdziestolecu Marca ‘68. [Wspomnienia] s. 88–96.

235. ONDERKA Katarzyna: Niektóre harcerskie książki objęte cenzurą w PRL. Rok 1951. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 93–94.

236. OSIŃSKI Zbigniew: Cele nauczania historii w szkołach podstawowych w Polsce w latach 1944–1970. *Wiadomości Historyczne*. R. 50: 2007 nr 5 s. 27–37.

237. PRZYBYSZ Milena: Wyspy wolności. Duszpasterstwo akademickie w Łodzi 1945–1989. Łódź 2008 IPN – KŚZpNP. Oddz. ss. 197, nlb. 1, tabl. 16, il.

238. ROLA wojska w rozwoju intelektualnym Jeleniej Góry. Materiały z konferencji naukowej, 16–17.05.2008 roku. Pod red. Kazimierza Słapora. Jelenia Góra 2008 Kolegium Karkonoskie ss. 148, nlb. 2. Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze (Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa), Jeleniogórskie Stow. Żołnierzy Radiotechników RADAR.

Z treści: Kmiecik Tadeusz: Oficerska Szkoła Piechoty nr 2 w Jeleniej Górze 1948–1955 (wybrane problemy) s. 57–65; Biesaga Zenon: Udział Oficerskiej Szkoły Topografów w rozwoju intelektualnym Jeleniej Góry s. 66–68; Stachula Adolf: Wojskowe szkoły radiotechniczne w działalności społecznej Jeleniej Góry s. 69–71; Winnicki Tomasz: Rola wojskowych nauczycieli akademickich w budowaniu kadry nauczycielskiej Kolegium Karkonoskiego s. 133–136; Górecki Janusz: Stowarzyszenie „RADAR” spadkobierca i kontynuator tradycji szkolnictwa wojskowego w Jeleniej Górze s. 137–139.

239. RYBARCZYK Piotr: Działania Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Bydgoszczy wobec uczniów i nauczycieli bydgoskich szkół średnich w latach 1945–1956. Zarys problematyki. *Kronika Bydgoska*. T. 29: 2007 [dr.] 2008 s. 121–181.

240. SADOWSKA Joanna: Urodzeni w PRL. Wychowanie socjalistyczne i jego efekty. [W:] *Dziedzictwo komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej*. Pod red. Joanny Sadowskiej. Białystok 2008 s. 145–159.

241. STAN wojenny. Fakty, hipotezy, interpretacje. Zbiór studiów. Pod red. Arkadiusza Czwołka, Wojciecha Polaka. Toruń 2008 Wydaw. Nauk. UMK ss. 479, il.

Z treści: Kalembka Sławomir: Noc Grudniowa na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika s. 119–128; Gaziński Benon: „Solidarność” na Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie w latach 1980–1982 i represje stanu wojennego s. 205–215; Gieszczyński Witold: Działania Służby Bezpieczeństwa wobec środowiska akademickiego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie w czasie stanu wojennego s. 217–236.

242. STEFANIAK Marcin: Sprawa Jacka Smykała jako przykład działalności aparatu represji wobec uczestników Duszpasterstwa Akademickiego o. Huberta Czumy SJ. [W:] *Między Warszawą a regionem. Opozycja przedsierniowa na Pomorzu Zachodnim*. Pod red. Krzysztofa Kowalczyka, Michała Paziewskiego, Marcina Stefaniaka. Szczecin 2008 s. 149–163.

243. SZCZEPANIAK-NAWROT Marzena, Chałupka Wojciech: Niezależna działalność polityczna pracowników i studentów wyższych uczelni Poznania w aktach aparatu bezpieczeństwa. [W:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*. Pod red. Waldemara Handke. Poznań 2006 s. 239–258.

244. WAROT Paweł Piotr: Z poczty olsztyńskich rektorów-współpracowników SB. *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*. 2008 nr 8/9 s. 98–108.

245. WŁADZE wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Wielkopolsce w latach 1945–1956. Pod red. Konrada Bialeckiego. Poznań 2008 Oddz. IPN – KŚZpNP w Poznaniu ss. 228, nlb. 3, il. *Studia i Materiały Poznańskiego IPN*; t. 2.



Z treści: Kaliski Bartosz: Walka władz o pełną laicyzację szkolnictwa na przykładzie szkół archidiecezji gnieźnieńskiej s. 29–43; Chmielewski Marek T.: Likwidacja Małego Seminarium Duchownego Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą (1950–1952) s. 109–120; Wojcieszek Elżbieta: Aparat bezpieczeństwa państwa wobec katolickich organizacji młodzieżowych w archidiecezji poznańskiej w latach 1945–1956 w świetle dokumentów zgromadzonych w Oddziale IPN w Poznaniu s. 121–151.

246. WŁODKOWSKI Robert: Szczecińskie Duszpasterstwo Akademickie lat siedemdziesiątych w świetle dokumentów państwowej administracji wyznaniowej. [W:] Między Warszawą a regionem. Opozycja przedsierpniowa na Pomorzu Zachodnim. Pod red. Krzysztofa Kowalczyka, Michała Paziewskiego, Marcina Stefaniaka. Szczecin 2008 s. 165–180.

247. WOJDON Joanna: Udział Polonii amerykańskiej w akcji budowy szkół z okazji tysiąclecia państwa polskiego. [W:] Spotkania polsko-amerykańskie. Praca zbiorowa. Pod red. Joanny Marszałek-Kawy i Sebastiana Wojciechowskiego. Toruń 2008 s. 281–289.

248. WOŁOSZYN Jacek W: Chronić i kontrolować. UB wobec środowisk i organizacji konspiracyjnych młodzieży na Lubelszczyźnie (1944–1956). Warszawa 2007 IPN – KŚZpNP ss. 735, nlb. 1, il., sum. IPN – KŚZpNP. (Monografie; t. 35).

Rec.: Charczuk Wiesław, *Zeszyty Historyczne WiN-u*. R. 17: 2008 nr 28/29 s. 423–429.

249. Z NAJNOWSZEJ historii kultury fizycznej w Polsce. T. 8: Prace naukowe Letniej Szkoły Historyków Kultury Fizycznej. Pod red. Leonarda Nowaka. Gorzów Wlkp. 2008 Zamiejscowy Wydz. Kultury Fizycznej Poznańskiej AWF; Pol. Tow. Nauk. Kultury Fizycznej. Oddz. ss. 893, il.

Z treści: Rejman Aneta: Sport szkolny w świetle dyrektyw władz państwowych w czasach PRL s. 459–468; Walczak Agnieszka: Nauczyciele wychowania fizycznego w Szczecinie w latach 1945–1972 s. 469–478; Krawczyk Magdalena: Podstawy bazowo-kadrowe rozwoju szkolnego wychowania fizycznego w województwie rzeszowskim w latach 1961–1975 s. 479–490.

T. 1. Wrocław 1994.

250. ŻUKOWSKA Anna M.: Przygotowanie nauczycieli rysunku i wychowania plastycznego dla szkół ogólnokształcących w akademiach sztuk pięknych. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51 2008 nr 1/2 s. 55–68.

Lata 1950–1970.

## 7. Okres 1989–2008

251. CZWARNOG Marek: Działalność kulturalno-oświatowa Klubu Garnizonowego w Siedlcach w latach 1996–2006. [Cz. 1]. *Szkice Podlaskie*. Z. 15: 2007 s. 237–260.

Toż. Cz. 2. *Tamże*. Z. 16: 2008 s. 121–138.

252. DOMAGAŁA Bożena: Mniejszość niemiecka i mniejszość ukraińska na Warmii i Mazurach. Dwa wzorce rozwiązywania problemów związanych z nauczaniem języka ojczystego. [W:] Colloquium Opole 2007. Mniejszości narodowe i etniczne – edukacja i kultura. Pod red. Stanisława Senfta i Aleksandry Trzcielińskiej-Polus. Opole 2008 s. 89–107.

253. KIEDOS Józef: Katolickie szkolnictwo kościelne w diecezji bielsko-żywieckiej (1992–2007). *Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne*. T. 8: 2007 s. 107–123, sum.

254. KONOPKA Hanna: Szkolne nauczanie religii w Polsce po przejściach komunizmu. [W:] Dziedzictwo komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej. Pod red. Joanny Sadowskiej. Białystok 2008 s. 291–307.

255. PRZYBYLSKA Agnieszka: Edukacja – szkoły w powiecie. [W:] 10 lat powiatu poznańskiego. Zespół red. Tomasz Morawski [i in.]. Poznań 2008 s. 39–48.

256. PRZYSZCZYPKOWSKI Kazimierz: Oświata samorządowa w perspektywie raportów – stan i perspektywy zmian. [W:] Leszczyńskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk – rozwój. Pod red. Stanisława Sierpowskiego. Leszno 2008 s. 133–143.

257. STRAWIŃSKI Paweł: Finansowanie szkolnictwa wyższego. *Wiadomości Statystyczne*. R. 53: 2008 nr 4 s. 52–61, sum., rez.  
W Polsce, od 1989 r.

258. ŚMIECIŃSKA Mariola: Prasa młodzieży szkolnej w regionie kaliskim w latach 1990–2006. *Rocznik Kaliski*. T. 34: 2008 s. 211–220.

259. WARCHOŁ Krzysztof: Działalność Podkarpackiego Wojewódzkiego Szkolnego Związku Sportowego w Rzeszowie w latach 1999–2006. [W:] Studia i szkice z dziejów sportu na Podkarpaciu. Praca zbiorowa. Pod red. Stanisława Zaborniaka. Krosno 2007 s. 27–39.

260. WARZECHA Wiesław: Społeczni kreatorzy niepublicznych szkół wyższych w Polsce. Sandomierz 2008 Tow. Nauk. Sandomierskie; Wyższa Szkoła Hum.-Przyrodnicza ss. 159.

## 8. Oświata polonijna

261. CHMIELEWSKI Witold [Jan]: Szkolnictwo polskie w Afryce środkowo-wschodniej i południowej podczas II wojny światowej. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51 2008 nr 3/4 s. 61–74.

262. DROŻDŻ Leokadia: Szkolnictwo polskie na Zaozju po 1989 r. *Studia Śląskie*. T. 65: 2006 s. 55–64, sum., Zsfg.

263. HESKA-KWAŚNIEWICZ Krystyna: Lilijka z Rodłem. O Związku Harcerstwa Polskiego w Niemczech. *Śląsk*. R. 9: 2003 nr 11 s. 40–42.  
Lata 1913–1939.

264. ŁYSIAK Marian: Śladami toruńskich absolwentów Wydziału Lekarskiego w Edynburgu. [W:] Dawna medycyna i weterynaria. Praca zbiorowa. Pod red. Mariusza Z. Felsmanna, Józefa Szarka, Mirosławy Felsmann. Chełmno 2007 s. 127–137.

265. NABYWALEC Stanisław: Szkoła im. Królowej Jadwigi i harcerstwo polonijne w Wolverhampton. *Studia Polonijne*. T. 29: 2008 s. 359–364.  
W Anglii, od 1950 r.

266. OSTASZ Grzegorz: Brygadowe Koło Młodych „Pogoń” – wychodźcza podchorążówka. *Prace Historyczno-Archiwalne*. T. 20: 2008 s. 235–246.  
W Londynie, l. 1949–1986.

267. PUGACEWICZ Iwona H.: Rozważania o polskiej książce i bibliotece szkolnej na emigracji na przykładzie środowiska uczniów ze szkoły polskiej w Lille. [W:] Książka, biblioteka, informacja w kręgu kultury i edukacji. Praca zbiorowa. Pod red. Elżbiety Barbary Zybert i Doroty Grabowskiej. Warszawa 2008 s. 273–279.

268. RÓG Paweł: Odradzanie się harcerstwa polskiego w Argentynie w latach 1949–1953. *Przegląd Polonijny*. R. 34: 2008 z. 1/2 s. 75–79, sum.

269. STOPIKOWSKA Małgorzata: Dwudziestolecie Społecznej Szkoły Polskiej w Baranowiczach na Białorusi (1987–2007). [W:] Polonijna panorama. Szkice poświęcone pamięci Bolesława Wierzbiańskiego. Pod red. Wiesławy Piątkowskiej-Stepaniak i Marka Masnyka. Opole 2008 s. 221–239.

270. ŻUREK Waldemar W.: Polityczno-społeczne uwarunkowania salezjańskiej działalności wychowawczo-duszpasterskiej w republikach Związku Radzieckiego po 1945 roku. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 88: 2007 [dr.:] 2008 s. 377–406, Zsfg.

### III. DZIEJE SZKÓŁ RÓŻNYCH STOPNI

#### 1. Szkoły podstawowe i zakłady wychowawcze

271. ADAMEK Romuald: Szkoła Podstawowa nr 1 – rys historyczny. *Rocznik Kolski*. Nr 1 2008 s. 7–9.

W Kole; koniec XIX–XXI w.

272. BATOR Joanna: Dzieje Szkoły Podstawowej w Łączkach Brzeskich (1907–1994). Muzeum Szkolne. Nr 67. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 6 s. 72–80.

273. BORYKA-Kwapisz Renata: Dzieje Szkoły Podstawowej nr 1 im. gen. Franciszka Kleeberga w Ząbkach na tle przeszłości i teraźniejszości miasta w latach 1862–2005. Ząbki 2008 Apostolicum Wydaw. Księży Pallotyńów Prowincji Chrystusa Króla ss. 94, nlb. 1, tabl. 16, il.

274. CHMIELEWSKI Dariusz, Krężel Janusz: Jednodniówka Zespołu Szkół w Lipie wydana z okazji nadania Zespołowi imienia „Szarych Szeregów”. Lipa 2004 Zespół Szkół im. Szarych Szeregów ss. 128, il.

275. CIESIELSKA Agnieszka Nina: Historia w Mokrej wyznacznikiem misji szkoły. Muzeum Szkolne. Nr 69. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 49: 2006 nr 2 s. 17–21.

Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Walk pod Mokrą w 1939 r. w Mokrej, XIX–XX w.

276. GAŁĄZKA Ewa: Historia Publicznej Szkoły Podstawowej im. Marii Wójcik w Wilkowyi w latach 1917–2007. Garwolin 2008 Gm. Garwolin ss. 320, il.

277. GRODZKA Daria: 100 lat szkoły im. Zofii Chrzanowskiej w Krakowie. Muzeum Szkolne. Nr 65. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 4 s. 56–61.

Od 1904 r.

278. GRZĄDZIELSKI Zbigniew: Dzieje szkoły w Kawodrzy Dolnej do 1956 r. w świetle kroniki szkolnej. *Almanach Częstochowy*. [T. 21]: 2008 s. 190–204.

Od 1855 r.

279. HISTORIA szkoły w Węglowicach 1808–2008. Teksty napisały Zdzisława Kall [i in.]. Węglowice 2008 Stow. Szkoła w Węglowicach ss. 170, il.

Zespół Szkół Synów Pułku.

280. JASTRZĘBSKA Zofia, Murzynowska Barbara: Historia Szkoły Podstawowej w Budach Przytockich. *Rocznik Kaluszyński*. R. 4: 2004 s. 114–119.

XIX–XXI w.

281. KOWALCZUK Marta: 120 lat tradycji – Zespół Szkół im. Michała Konarskiego w Warszawie. Muzeum Szkolne. Nr 68. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 49: 2006 nr 1 s. 10–12.

Od 1885 r.

282. KRONIKA publicznej szkoły powszechnej w Puszczykowie (1945–1972). Oprac. red. Ludwik Madej. Puszczykowo 2008 BM ss. 223, il. Bibl. Miej. w Puszczykowie. (Puszczykowo Wczoraj i Dziś; z. 2).

SP nr 1 im. Adama Mickiewicza.

283. KUCZYŃSKA Lilianna: Dzieje ostrowskiej „Jedynki”. Monografia Szkoły Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Ostrowi Mazowieckiej. Ostrow Mazowiecka 2008 Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki ss. 270, tabl. 48, il.

XX–XXI w.

284. LISZKA Małgorzata: Dzieje Szkoły Podstawowej nr 4 w Kielcach (Dąbrowie). Muzeum Szkolne. Nr 62. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 1 s. 12–14.

XIX–XX w.

285. LIZAKOWSKI Piotr: Pierwsze lata powojennej rzeczywistości w Szkole Powszechnej Nr 1 w Kościerzynie. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 1 2007 s. 14–18.

286. LUTOWO. Szkice z dziejów wsi, sołectwa i parafii. Red. Leszek Skaza. Sępólno Krajeńskie 2008 Firma Usługowo-Wydawnicza „Daniel” Ewa Wierchucka ss. 88, il.

Z treści: Gburczyk Grażyna: Kartki z historii szkoły s. 50–55; Buława Józef: Słowo o budowie sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Lutowie w latach 1990–1992 s. 56–61; Lutowo przed 60 laty. Rozmowa J. Buławy z Józefem Spornym – nauczycielem Publicznej Szkoły Powszechnej w Lutowie w latach 1947–1951. Rozmowa przeprowadzona została w Tucholi dn. 8.01.2008 roku s. 62–63.

287. MAJKOWSKI Krzysztof: 100 – lat! Historia Szkoły Podstawowej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Roźniatowie. Muzeum Szkolne. Nr 66. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 5 s. 67–75.

Przy gościńcu z Jarosławia do Kańczugi, od 1904 r.

288. MAKARA Dorota, Wójcicka Kazimiera: 35 lat łączynskiego Jagiellończyka. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 21 2008 s. 40–42.

Zespół Szkół im. Króla Kazimierza Jagiellończyka.

289. MARCINIEC Leszek: Kartki z historii Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Stanisława Staszica w Busku-Zdroju. Busko-Zdrój-Kazimierza Wielka 2008 Kazimierska Agencja Drukarska ss. 136, il.

XX–XXI w.

290. MUSZYŃSKI Witold: 15-lecie Szkoły Podstawowej nr 4 w Łęcznej. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 21: 2008 s. 45–46.

291. NIESTOLIK Norbert: Szkolnictwo w Jankowicach Rybnickich. Muzeum Szkolne. Nr 65. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 4 s. 51–55.

Górny Śląsk, od 1804 r.

292. PAWELEC Lidia: Szkolnictwo podstawowe w województwie tarnobrzskim w latach 1975–1998. Kielce 2008 Wydaw. Uniw. Hum.-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego ss. 198, nlb. 1, il.

293. PROTASIUK Danuta: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Siedlcach. Szkice z dziejów placówki w latach 1922–1998. *Szkice Podlaskie*. Z. 15: 2007 s. 163–179.

294. RYŻKO Tadeusz, Tomaszewski Norbert: Szkoła podstawowa w Winnie-Chrołach w latach 1920–1926. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 4: 2008 s. 221–235.

295. SYNIAWA Mirosław, Dylus Małgorzata, Kotala Jolanta: Od czasów gotykiem pisanych. Z dziejów Szkoły Podstawowej nr 24 w Chorzowie. Katowice 2008 Wydaw. Prasa i Książka Grzegorz Grzegorek ss. 120, il.  
XX–XXI w.

296. SZTABA Radosław: Ochronka Sióstr Służebniczek Dębickich w Rudniku nad Sanem w latach 1932–2005. *Nasza Przeszość*. T. 109: 2008 s. 167–206.

297. Z DZIEJÓW oświaty Czechowic-Dziedzic. Czechowice-Dziedzice 2007 Urząd Miej. Tow. Przyj. Czechowic-Dziedzic ss. 324, il.

Z treści: Pająk Barbara, Jachnik Stefania: Przedszkola s. 15–102; Barzyk Zofia, Cygoń Marcela: Szkoły podstawowe i gimnazja s. 105–218; Zborek Zbigniew: Szkoły ponadgimnazjalne s. 221–300; Dudzik Anna: Placówki opiekuńczo-wychowawcze i ogniska pracy pozaszkolnej s. 303–321.

298. ŻMIĄCA – kraina uśmiechem malowana. Pod red. Michała Jakubczyka, Joanny Żądło, Bogusława Steczka. Kraków 2008 WAM ss. 225, nlb. 30, il., sum., Zsfg.

Antologia wspomnień o Ośrodku Opiekuńczo-Wychowawczym „Dzieło Pomocy Dzieciom” – filii w Żmiącej, od 1980 r.

## 2. Szkoły średnie ogólnokształcące

299. ALMA Mater Lukoviensis. Z dziejów Gimnazjum i Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Łukowie (1918–2008). Zespół red. Małgorzata Bancercz [i in.]. Łuków 2008 Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki; Łukowskie Stow. Rozwoju ss. 338, il.

300. BORUCKI Juliusz: Szkoła cnót i charakterów. 70 lat szkoły na Promienistej. Warszawa-Włochy 2008 LXXIII Liceum Ogólnokształcące ss. 102, il.  
LXXIII Liceum Ogólnokształcące w Warszawie.

301. BUDZYŃSKI Józef: Gimnazjum w Głębzcach – dziedzictwo humanistycznej edukacji. [W:] Joseph Wilpert (1857–1944) archeolog chrześcijański. Życie i dzieło. Pod red. Jana Kopiec, Joanny Rostropowicz. Opole 2007 s. 103–122.

302. CHODKIEWICZ Bogdan: Z dziejów szkół ponadgimnazjalnych w Wołominie: III Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II. *Rocznik Wołomiński*. T. 4: 2008 s. 199–204.  
Lata 1994–2008.

303. CHOJNICCY filomaci. Sincere et corda. [T.] 1. Red. nacz. Paweł Boczek. Chojnice 2008 Hegard; Tow. Przyj. Liceum Ogólnokształcącego im. Filomatów Chojnickich ss. 103, nlb. 4, il.  
Toż. [T.] 2: Non scholae, sed vitae discimus. Chojnice 2008 ss. 215.

304. COLLEGIUM Gostomianum. Nauczyciele, uczniowie i ich szkoła w latach 1944–2007. Wyd. 2 popr. i uzup. Sandomierz 2007 Kom. Obchodów 400-lecia Collegium Gostomianum ss. 728, il.

I Liceum Ogólnokształcące w Sandomierzu.

Wyd. 1 pt.: Collegium Gostomianum. Nauczyciele, uczniowie i ich szkoła w latach 1944–2002. Sandomierz 2002.

305. COLLEGIUM Ressoviense. Kościół, klasztor, szkoła. Koncepcja albumu Piotr Mierzwa; fot. Marek Czarnota [i in.]; tekst M. Czarnota, Ryszard Kisiel. Rzeszów 2008 Bonus Liber ss. 87, nlb. 1, il.

I LO im. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie; XVII–XXI w.

306. DALECKI Maciej: Źródła do dziejów II Gimnazjum i Liceum w zbiorach przemyskiego Archiwum Państwowego. *Rocznik Historyczno-Archiwalny*. T. 19: 2005/2006 [dr.:] 2008 s. 151–158, sum., Zsfg., zmíst.

307. GERESZ Józef: Z dziejów Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Wł. Sikorskiego w Międzyrzeczu Podlaskim 1944–2008. Międzyrzecz Podlaski 2008 Intergraf ss. 189, il.

308. GRAFIK Ryszard: Dzieje maturzystów Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Łukowie, rocznik 1951. Łuków 2008 Nakł. Łukowskiego Tow. Region. im. J. S. Majewskiego ss. 319, nlb. 1, il.

309. GRZEŚKIEWICZ Iwona: Krótka historia Gimnazjum Towarzystwa „Przyjaciół Wiedzy” w Radomiu 1917–1939. [W:] Społeczność żydowska Radomia w I połowie XX wieku. Kultura – zagłada – rozproszenie. Pod red. Zbigniewa Wiczorka. Radom 2008 s. 13–22.

310. KAMIŃSKA Renata: Prasa szkolna w LO im. Marii Konopnickiej w Legionowie. *Rocznik Legionowski*. T. 3: 2008 s. 447–450.

Lata 1978–2008.

311. KARPIŃSKA Dorota, Szymański Jan: Gimnazjum trzemeszeńskie z miastem w tle. Poznań 2008 Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych ss. 101, il. (Z Zakamarków Pamięci i Szufład; t. 3).

XVIII–XX w.

312. KARPIŃSKI Wiesław: Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Łomży w latach 1950–1964. Muzeum Szkolne. Nr 64. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 3 s. 35–40.

313. KRZYWICKI Janusz P.: Czarniecczycy. Chełm 2008 Drukarnia Kresowa ss. 429.

I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie.

314. KSIĘGA jubileuszowa Liceum Konarskiego w Rzeszowie 1658–2008. Pod red. Józefa Świeboda. Rzeszów 2008 Collegium Ressoviense. I LO im. ks. St. Konarskiego; Bonus Liber ss. 836, tabl. XVI, il., sum., Zsfg.

Z treści: Świeboda J.: Przedmowa s. 9–11; Świeboda J.: Kolegium, gimnazjum i liceum w Rzeszowie w ujęciu encyklopedycznym 1658–2008 s. 13–170; Wkład wychowanków do nauki i kultury polskiej s. 171–377; Wspomnienia nauczycieli i wychowanków s. 379–410; Spis absolwentów 1790–2008 s. 411–734; Wykaz nauczycieli i innych pracowników szkoły w latach 1789–2008. Oprac. Tadeusz Ochendusko s. 735–812.

315. „KSIĘGA Wspomnień... pięć lat później”. 95 lat Gimnazjum i Liceum im. Joachima Chreptowicza w Ostrowcu Świętokrzyskim. Zespół red. Urszula Hebda [i in.]. Ostrowiec Świętokrzyski-Starachowice 2008 U.P.Z.P. „Donald” T.S. Cisek ss. nlb. 2, 346, il.

316. KUBRAK Zygmunt: Zespół Szkół im. gen. Józefa Kustronia w Lubaczowie. Zarys dziejów szkół zawodowych i ogólnokształcących 1945–2005. Lubaczów 2007 Zespół Szkół im. gen. Józefa Kustronia ss. 448, il.

317. MULKOWSKI Piotr: Gimnazjum i Liceum im. gen. Józefa Wybickiego w Śremie. Śrem 2008 Kom. Organizacyjny Zjazdu Wychowanków i Absolwentów Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Józefa Wybickiego ss. 318, il. XIX–XXI w.

318. NECIO Jerzy: Liceum ukraińskie w Górowie Hławieckim – historia, współczesność, przyszłość. [W:] Dziedzictwo polsko-ukraińskie. Pod red. Selima Chazbijewicza, Marka Melnyka, Krzysztofa Szulborskiego. Olsztyn 2006 s. 453–460.

319. OCHENDUSZKO Tadeusz, Jakubowski Zbigniew, Kisiel Ryszard: Dzieje I Gimnazjum i Liceum w Rzeszowie, jego nauczyciele i wychowankowie. Kalendarium. Rzeszów 2008 Collegium Ressoviense. I LO im. ks. St. Konarskiego; Bonus Liber ss. 509, nlb. 2, il. XVII–XXI w.

320. OKULICZ Elżbieta: Przeszłość zapisana w pamięci. Urszulańska szkoła w Poznaniu w latach 1857–1993. Kielce 2007 Agencja JP, Jacek Pernal, Ryszard Garus ss. 246, nlb. 1, il.

321. PAMIĄTKA 125-lecia Szkoły Wojciecha Górskiego 1877–2002. Praca zbiorowa. Pod red. Wojciecha Brańskiego; przy współpr. Marty Czerniewicz [i in.]. Warszawa 2004 Tow. byłych Wychowanków Gimnazjum pod wezwaniem świętego Wojciecha dawniej Szkoły Wojciecha Górskiego ss. 159, tabl. 20, il. W Warszawie.

322. [PIERWSZE] I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Lubinie (1998–2008). Zespół red. Halina Kędzia [i in.]. Lubin-Głogów 2008 Druk-Ar ss. 280, il., rez., rēs., sum., Zsfg.

323. POŁĄCZYŁA nas „Unia”. Wspomnienia. 85 lat Gimnazjum i Liceum im. Unii Lubelskiej w Lublinie 1921–2006. Pod red. Barbara Kasperek, Ewa Zawadzka-Mazurek. Lublin 2006 III LO im. Unii Lubelskiej ss. 169, nlb. 1, il.

324. PUDŁOCKI Tomasz: Historia zaklęta w fotografiach. I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Przemyśle sprzed stu lat i dziś. Przemyśl 2008 I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego ss. 113, il. (Biblioteka Przemyska; t. 43).

325. ŚNIADECCZYCY. Wspomnienia wychowanków z lat 1945–1950. Pod red. Marzeny Iwanickiej. Kielce 2008 Staraniem grona przyj. II Liceum im. J. Śniadeckiego; Wydaw. Jedność ss. 214, il. II LO w Kielcach.

326. TRACZ Bogusław: Ze Staniątek. *Karta*. [Nr] 54: 2008 s. 90–95  
Ziemiańskie Gimnazjum Żeńskie im. św. Scholastyki Panien Benedyktynek w Staniątkach od dwudziestolecia międzywojennego do 1953 r.

327. WOJTCZAK Zdzisław: Słownik biograficzny absolwentów kościańskiego gimnazjum i liceum z lat 1923–1960. Z. 3. Kościan 2005 Zakł. Poligraf. Zbigniew Sołtysiak ss. 90. Stow. Absolwentów Gimnazjum i Liceum w Kościanie. (Nasi Absolwenci). Z. 1. 1998.

328. WOŹNICA Anita: I Liceum Ogólnokształcące im. B. Prusa w Siedlcach. Muzeum Szkolne. Nr 63. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 2 s. 19–27. Od 1923 r.

329. Z DZIEJÓW I Liceum Ogólnokształcącego. IV wieku kształcenia w Bydgoszczy. Pod red. nauk. Mariana Pawłaka. Bydgoszcz 2007 Bydgoskie Tow. Nauk. oraz Stow. Przyj. I LO im. C.K. Norwida JEDYNKA ss. 411.

Rec.: Olstowski Przemysław: Na marginesie monografii I Liceum Ogólnokształcącego w Bydgoszczy. *Kronika Bydgoska*. T. 29: 2007 [dr.] 2008 s. 507–520.

### 3. Szkoły zawodowe

330. BAZAN Grzegorz: Zespół Szkół Mechaniczno-Samochodowych im. Gabriela Narutowicza w Bytomiu. Muzeum Szkolne. Nr 68. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 49: 2006 nr 1 s. 3–10.

Od 1927 r.

331. BIS Władysław: Pierwsza, po wojnie... 1944–1947. Pamiętnik napisany po wielu, wielu latach, o pierwszej powojennej klasie Gimnazjum Mechanicznego w Zakładach Południowych w Stalowej Woli. Stalowa Wola-Nisko 2007 Region. Centrum Edukacji Zawodowej ss. 254, il.

332. CHRÓŚCIELEWSKI Janusz: „Skąpiec” w szkolnym teatrze. *Ziemia Łomżyńska*. [R.] 9: 2007 s. 341–352.

Wspomnienia z Państwowego Liceum Przemysłu Drzewnego w Łomży, 1952 r.

333. DUDA Jerzy, Dzionek Dariusz: Zespół Szkół Ekonomicznych im. gen. Stefana Roweckiego-Grota w Opolu (1945–2005). Muzeum Szkolne. Nr 66. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 5 s. 76–80.

334. GOZDAWA-GOŁĘBIEWSKA Agnieszka: Zespół Szkół Rolniczych im. Biskupa Ignacego Krasickiego w Smolajnach. Muzeum Szkolne. Nr 62. Wkładka do czasop. *Wiadomości Historyczne*. R. 48: 2005 nr 1 s. 15–16.

K. Dobrego Miasta w woj. warmińsko-mazurskim; od 1961 r.

335. KARASIEWICZ Grażyna, Karasiewicz Stanisław: Wróc na Senatorską... Podróż sentymentalna 1946–1996. Łomża 2008 Grażyna i Stanisław Karasiewicz ss. 199, il.

Zespół Szkół Mechanicznych im. Aleksandra Zawadzkiego w Łomży.

336. LENAR Stanisław: Zarys historii 60-lecia Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 17: 2008 s. 217–223.

Lata 1948–2008.

337. MARKOWSKA Marzena: Liceum Handlowe w Gdyni 1933–1939. *Nautologia*. R. 42: 2007 s. 58–63.

338. OD SZKOŁY Handlowej do „Ekonomika”. Szkice do dziejów szkolnictwa handlowego i ekonomicznego w Kaliszu. Cz. 2. Kalisz 2008 Fund. Przyj. Kalisza ss. 354, il.

Z treści: Poczet dyrektorów s. 5–48; Nasi profesorowie s. 49–90; Wspomnienia wychowanków s. 91–121; Mikołajczyk Włodzimierz: Od zjazdu do zjazdu. Z działalności Koła Absolwentów s. 122–149; Absolwenci szkół ekonomicznych i handlowych w latach 1993–2002 s. 150–163.

Cz. 1. 2003.

339. PIEKARSKI Tomasz: Zarys dziejów Szkoły Rolniczej w Niegłosach pod Płockiem. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 24 2008 s. 141–153.

W l. 1919–1939.

340. SOBCZYŃSKA Lidia: Jubileusz 60-lecia Zespołu Szkół Spożywczych Chemicznych i Ogólnokształcących w Jarosławiu. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 17: 2008 s. 211–215.

Zawiera kalendarium dziejów szkoły za l. 1947–2007.

341. SZAROWSKA Maria, Golik-Chojak Albina: Uczniowie mistrza Bojanusa. *Ziemia Łomżyńska*. [R.] 9: 2007 s. 54–59.

Zespół Szkół Weterynaryjnych w Łomży, od 1950 r.



342. SZKOLNICTWO zawodowe w Wyszkanie – dzieje i współczesność 1948–2008. Publikacja okolicznościowa z okazji 60-lecia Szkolnictwa Zawodowego w Wyszkanie. Kraków 2008 Oficyna Wydawnicza „Impuls” ss. 119, nlb. 1, il.

Z treści: Historia szkolnictwa w powiecie wyszkowskim s. 11–20; Zespół Szkół nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Wyszkanie s. 29–60; Zespół Szkół nr 2 w Wyszkanie s. 61–83; Zespół Szkół nr 3 w Wyszkanie s. 85–90; Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wyszkanie s. 91–108; Centrum Kształcenia Praktycznego w Wyszkanie s. 109–112; „Złota Księga” nauczycieli i pracowników Zespołu Szkół Zawodowych w Wyszkanie s. 113–120.

343. TOMCZYK Arkadiusz Tomasz: Wspomnienia o Technikum Wychowania Fizycznego w Szczecinie 1952–1961. Cz. 3. Szczecin 2008 Zakł. Usług Poligraf. I Wydawniczych Plewnia Jacek, Plewnia Maria ss. 96, il.

Cz. 1. 2002.

344. UWIECZNIĆ czas miniony. Księga jubileuszowa 100-lecia założenia szkoły 1908–2008. Praca zbiorowa. Pod red. Anny Wnętrzak-Wnorowskiej. Kraków 2008 Zespół Szkół Poligraficzno-Księgarskich im. Zenona Klemensiewicza s. 373, il., tabl. 23 + dysk optyczny (CD-ROM). Zespół Szkół Poligraficzno-Księgarskich im. Zenona Klemensiewicza w Krakowie.

Zespół Szkół Poligraficzno-Księgarskich im. Zenona Klemensiewicza w Krakowie.

Z treści: Wnętrzak-Wnorowska A.: Pierwsza szkoła drukarska na ziemiach polskich s. 19–47; Drukacz – założyciel szkoły i językoznawca – jej patron; Wnętrzak-Wnorowska A.: Wacław Zygmunt Anczyc. Biografia wpisana w stukot czcionek s. 65–70; Wnętrzak-Wnorowska A.: Zenon Klemensiewicz romantyk i pozytywista s. 71–76; Od [Jana] Drezińskiego do [Andrzeja] Januskiewicza. Sylwetki kierowników i dyrektorów szkoły s. 77–98; Portrety nauczycieli piórem malowane s. 99–123; Wspomnień czar s. 125–193; Z aktualnego życia szkoły s. 195–249; Oni tworzyli historię. Sylwetki nauczycieli i pracowników szkoły s. 285–304; Oni też tworzyli historię. Spis absolwentów s. 305–368.

#### 4. Zakłady kształcenia nauczycieli (z wyjątkiem szkół wyższych)

345. CIERZNIIEWSKA Ryszarda: Kształtowanie umiejętności zawodowych w seminariach nauczycielskich Drugiej Rzeczypospolitej. Toruń 2008 Adam Marszałek ss. 340, il., sum.

346. CZEPIK Agata: Tradycje kształcenia nauczycieli w Kaliszu w latach 1945–1975. *Rocznik Kaliski*. T. 34: 2008 s. 131–150.

347. KAHL Edyta: Związkowe doskonalenie nauczycieli w Polsce (1944–1989). Uwarunkowania, przejawy, konsekwencje. Kraków 2008 Oficyna Wydawnicza „Impuls” ss. 204.

348. TALAROWSKI Bogdan: Kolegium Nauczycielskie w Łowiczu (1992–2007). *Roczniki Łowickie*. T. 5: 2007 s. 199–234.

### 5. Szkoły wyższe

#### Akademia Ekonomiczna im. Oskara Langego

349. KSIĘGA 60-lecia Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu. Red. nauk. Jędrzej Chumiński. Wrocław 2007 Wydaw. Akad. Ekonom. im. Oskara Langego ss. 528, il.

## Akademia Górniczo-Hutnicza

350. BĘBEN Artur: *Górnicza lampa się pali... O tradycjach górniczych i hutniczych w Akademii Górniczo-Hutniczej – i nie tylko – bogato ilustrowany przewodnik subiektywny.* Kraków 2008 AGH. Uczelniane Wydaw. Naukowo-Dydaktyczne ss. 456, il.

351. ENGEL Zbigniew: *Katedra Mechaniki i Wibroakustyki Akademii Górniczo-Hutniczej. Tradycja, historia, działalność.* Radom 2008 Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – PIB ss. 192, il.

## Akademia Medyczna w Gdańsku

352. MAŁECKA Mariola, Kamiński Zbigniew: *Z dziejów Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Gdańsku. [W:] Dawna medycyna i weterynaria. Praca zbiorowa. Pod red. Mariusza Z. Felsmanna, Józefa Szarka, Mirosławy Felsmann.* Chełmno 2007 s. 163–177.

## Akademia Medyczna w Warszawie

353. KRUSZ Stefan: *Tradycje historyczne warszawskiej Akademii Medycznej. Wykład wygłoszony 2 października 1979 r. w Teatrze Wielkim podczas inauguracji roku akademickiego 1979/80. Medycyna. Dydaktyka. Wychowanie.* R. 35: 2003 nr 10 s. 42–47.

## Akademia Muzyczna w Poznaniu

354. MUSICA in ecclesia. 10 lat Zakładu Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu. Red. Teresa Brodniewicz, Hanna Kostrzewska. Poznań 2008 AM; Ars Nova s. 243, tabl. 4, il. + 2 dyski optyczne (CD-ROM). Akad. Muzyczna im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu.

Z treści: Pawlaczyk Maria: *Twórcy tradycji kształcenia w dziedzinie muzyki kościelnej w poznańskiej Akademii Muzycznej.* [W:] *Wacław Kazimierz Gieburowski, Feliks Nowowiejski, Józef Pawlak* s. 189–217; Pawlaczyk M., Domańska-Maćkowiak Krystyna: *Reaktywowanie kształcenia w dziedzinie muzyki religijnej – powołanie Zakładu Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu oraz jego działalność w latach 1999–2008* s. 219–235.

## Akademia Muzyczna we Wrocławiu

355. PIJAROWSKA Aleksandra: *60 lat Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Wybrane szkoły naukowo-artystyczne. [W:] Tradycje śląskiej kultury muzycznej. T. 11. Red. t. Dorota Kanafa.* Wrocław 2008 s. 295–319.

## Akademia Pedagogiczna w Krakowie

356. WOJTYCZA Janusz: *Kształcenie nauczycieli przysposobienia obronnego w krakowskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej i Akademii Pedagogicznej. Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Folia 24: Studia ad Educationem Defensoriam Pertinentia. [T.] 1 2005 s. 10–24, abstr. W l. 1955–2004.*

## Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie

357. DENYSIUK Olha: Ukraińscy uczniowie Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w okresie międzywojennym XX wieku. *Slavia Occidentalis*. T. 63: 2006 s. 113–119, sum.

## Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

358. WŁODARCZYK Wojciech: Miejsce malarstwa. Wydział Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie 1948–2008. Warszawa 2008 Akad. Sztuk Pięknych ss. 209, nlb. 1, il.

## Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu

359. ŁUCZAK Maciej: Z dziejów Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu w latach 1919–2004. [W:] Z tradycji kultury fizycznej w Polsce po II wojnie światowej. Pod red. Stanisława Zaborniaka i Marcina Obodyńskiego. Rzeszów 2008 s. 51–60.

## Arcybiskupie Seminarium Duchowne w Krakowie

360. MARDYŁA Przemysław: Komunistyczne władze wobec Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Krakowie. [W:] Kościół katolicki w czasach komunistycznej dyktatury. Między bohaterstwem a agenturą. T. 2. Pod red. Ryszarda Terleckiego i Jana Szczepaniaka. Kraków 2008 s. 143–170.

## Collegium Marianum w Pelplinie

361. POTYKANOWICZ-SUDA Lidia: Likwidacja Collegium Marianum w Pelplinie. *Studia Pelplińskie*. T. 39: 2008 s. 207–220.  
Lata 1945–1965.

## Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna

362. RUCIŃSKA Ewa: Kronika Elbląskiej Uczelni Humanistyczno-Ekonomicznej za lata 2001–2007. *Rocznik Elbląski*. T. 21 2008 s. 356–365.

## Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

363. BOGU i ojczyźnie. Katolicki Uniwersytet Lubelski w wypowiedziach Prymasów Polski. Red. i wybór Alina Rynio, Janina Gawrysiakowa, Marian Butkiewicz. Lublin 2008 KUL Jana Pawła II ss. 447, il.

Treść: Rynio A.: Od Redakcji s. 5–7; Wilk Stanisław: Słowo Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II s. 9–10; Z wypowiedzi kard. Augusta Hlonda [z l. 1930–1948] s. 11–29; Przemówienia, odezwy i listy kard. Stefana Wyszyńskiego [z l. 1947–1981] s. 31–295; Z wypowiedzi kard. Józefa Glempa [z l. 1981–2006] s. 297–369; Wypowiedzi różne [S. Wyszyńskiego i J. Glempa z l. 1946–1985] s. 371–437.

364. KATOLICKI Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. 90 lat istnienia. Red. Grzegorz Kramarek, Eugeniusz Ziemann. Lublin 2008 TN KUL JP II ss. 276. Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II. (Biblioteka Encyklopedii Katolickiej; 5) (Źródła i Monografie; 322).

Z treści: Cz. I. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II: Karolewicz Grażyna: Dzieje s. 9–39; Ziółek Jan: Organizacja s. 40–50; Działalność s. 51–174; Ziółek J.: Kontakty międzyuczelniane s. 175–178; Cz. II. Karol Wojtyła – Jan Paweł II: Zieliński Zygmunt: Życie i działalność s. 181–188; Poniewierski Janusz: Zagraniczne podróże apostolskie s. 189–223; Dybciak Krzysztof: Dzieła s. 224–237; Chudy Wojciech, Póltawski Andrzej, Wierzbicki Alfred M.: Myśl filozoficzna s. 238–247; Bajda Jerzy, Merecki Jarosław, Styczeń Tadeusz: Myśl teologiczna s. 248–255; Filipiak Maria: Bibliografia s. 255–260; Szostek Andrzej: Karol Wojtyła – Jan Paweł II na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim s. 261–273.

365. KSIĘGA jubileuszowa z okazji 90-lecia Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Zespół red. Antoni Dębiński, Małgorzata Ganczar, Stanisław Józwiak, Agnieszka Kawalko, Małgorzata Kruszewska-Gagoś, Hanna Witeczak. Lublin 2008 Wydaw. KUL ss. 733, sum. KUL Jana Pawła II. Wydz. Prawa, Prawa Kanonicznego i Admin.

366. MARSZAŁEK Krystyna: Mój Uniwersytet. *Summarium*. R. 36: 2007 [dr:] 2008 s. 171–187. Wspomnienia z lat 1951–1955.

367. ZIĘBA Józef: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Narodziny uczelni. Lublin 2008 Polihymnia ss. 88, il. W 1919 r.

### Kolegium Karkonoskie

368. KSIĘGA X-lecia Kolegium Karkonoskiego. Red. nauk. Marian Ursel; przy współpr. Urszuli Liksztet. Jelenia Góra 2008 Kolegium Karkonoskie ss. 340, il. W Jeleniej Górze.

### Niższe Seminarium Duchowne w Gorzowie Wielkopolskim

369. SADOWSKI Wojciech: Uporządkowane życie alumna Niższego Seminarium Duchownego w Gorzowie (Wspomnienia wychowanka). *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 15: 2008 s. 337–342. Lata 1953–1957.

### Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna

370. Lemann-Zajicek Jolanta: Marzec '68 w szkole filmowej w Łodzi. Wydarzenia i konsekwencje. [W:] *Kino polskie. Reinterpretacje. Historia, ideologia, polityka*. Pod red. Konrada Klejso i Eweliny Nurczyńskiej-Fidelskiej. Kraków 2008 s. 47–58.

### Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu

371. DWOJACKA Iwona: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu w latach 2002–2007. *Rocznik Elbląski*. T. 21 2008 s. 366–374. Zał. w 1998 r.

372. JAREMCZUK Edward J.: Powstanie i pierwsze lata funkcjonowania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu. *Rocznik Elbląski*. T. 20: 2006 s. 121–129.

Polem.: Miłosz Henryk, *Tamże*. T. 21: 2008 s. 302–307.

### Papieska Akademia Teologiczna

373. JAMIOL Piotr: 50 lat formacji intelektualnej misjonarzy saletynów na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Red. nauk. Janusz Kręciło. Kraków 2008 Wydaw. La Salette Księży Misjonarzy Saletynów ss. 199, sum. (*Studia Salettensia*; 2).

374. KUBIŚ Adam: Walka o uznanie cywilne Papieskiego Wydziału Teologicznego w Krakowie (1971–1989). *Analecta Cracoviensia*. [T.] 40: 2008 s. 191–204, Zsfg.

### Politechnika Łódzka

375. BARANOWSKI Krzysztof: Geneza Politechniki Łódzkiej. Łódź 2007 Politech. Łódzka. Rektorska Komisja Hist ss. 64, il. (*Zeszyty Historyczne Politechniki Łódzkiej*; z. 6).

Założona w 1945 r.

376. PIOTROWSKI Zbigniew: Póki pamiętam. 58 lat z Politechniką Łódzką. Łódź 2006 Politech. Łódzka ss. 56, il. (*Zeszyty Historyczne Politechniki Łódzkiej*; z. 4).

Wspomnienia.

377. STEFANOWSKI Bohdan: Jak powstawała Politechnika Łódzka 1945–1948. Łódź 2005 Politech. Łódzka ss. 43, il. (*Zeszyty Historyczne Politechniki Łódzkiej*; z. 3).

### Politechnika Wrocławska

378. [CZTERDZIEŚCI] 40 lat Wydziału Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii Politechniki Wrocławskiej 1968–2008. Księga pamiątkowa. VII zjazd absolwentów, Wrocław, 6–7 listopada 2008. Red. księgi Wojciech Głapa. Wrocław 2008 Oficyna Wydawnicza Politech. Wrocławskiej ss. 228, nlb. 1, il. *Stow. Absolwentów Wydz. Górniczego Politech. Wrocławskiej*.

Z treści: Historia Wydziału s. 17–44; Sylwetki twórców Wydziału s. 47–65; Wspomnienia s. 69–150; Absolwenci s. 153–214.

### Pomorska Akademia Medyczna

379. OD AKADEMII Lekarskiej w stronę Uniwersytetu Medycznego. Instytucja. Pod red. Ireneusza Kojdera. Szczecin 2008 Wydaw. Pomorskiej Akad. Medycznej ss. 252, nlb. 3, il. (*Trylogia 60-lecia Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie*; t. 3).

380. POWSTAWANIE uczelni medycznej na Pomorzu Zachodnim. Historia nauczania medycyny w Pomorskiej Akademii Medycznej. Pod red. Ireneusza Kojdera. Szczecin 2008 Wydaw. Pomorskiej Akad. Medycznej ss. 393, nlb. 2, il. (*Trylogia 60-lecia Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie*; t. 2).

## Seminarium Duchowne w Tarnowie

381. BANACH Ryszard: Wychowanie alumnów Seminarium Duchownego w Tarnowie w pierwszych latach jego istnienia (1838–1850). *Tarnowskie Studia Teologiczne*. T. 27: 2008 [z.] 1 s. 119–141, Zsfg.

## Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

382. HISTORIA chemii rolnej w SGGW połączona z monografią prac naukowych. Oprac. Jan Łąbętowicz i Stanisław Mercik; przy współpr. Tadeusza Barszczaka, Stanisława Moskala i Wojciecha Stępnia. Warszawa 2008 Wydaw. SGGW ss. 238, tabl. 16, il. Szkoła Gł. Gospodarstwa Wiejskiego. Wydz. Rolnictwa i Biologii.

Z treści: Cz. 1. Wyodrębnienie chemii rolnej jako dyscypliny naukowej oraz twórcy Katedry Chemii Rolnej w SGGW. Wiek dziewiętnasty i początek wieku dwudziestego s. 11–27; Cz. 2. Historia Katedry Chemii Rolnej w latach 1911–2008 s. 33–101; Cz. 3. Terenowa baza doświadczalna s. 105–136; Cz. 4. Pracownicy naukowo-dydaktyczni s. 139–168; Cz. 5. Stopnie naukowe i tytuły zawodowe s. 171–204; Cz. 6. Dorobek naukowy od 1912 roku s. 207–238.

383. OD SZKOŁY Szczególnej Leśnictwa do Wydziału Leśnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Pod red. Andrzeja Grzywacza. Warszawa 2008 Wydaw. SGGW ss. 306, nlb. 2, tabl. 16. Szkoła Gł. Gospodarstwa Wiejskiego. Wydz. Leśny.

XIX–XX w.

## Szkoła Główna Handlowa

384. HISTORIA Wydziału i Kolegium Ekonomiczno-Społecznego Szkoły Głównej Planowania i Statystyki – Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie (1968–2008). Oprac. pod red. nauk. Jacka Luszniwicza i Andrzeja Zawistowskiego. Warszawa 2008 SGH. Oficyna Wydaw. ss. 447, nlb. 1, il.

## Śląska Akademia Medyczna

385. KURPET Izabela: Katedra i Klinika Psychiatrii Śląskiej Akademii Medycznej. *Szkice Lublinieckie*. [T.] 6: 2004 s. 69–75.

W l. 1948–2000.

## Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

386. BRÓDKA Sylwia, Markuszewska Iwona: 45 lat geografii fizycznej kompleksowej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poznań 2008 Bogucki Wydaw. Nauk. ss. 141, il.

## Uniwersytet Jagielloński

387. BAZIUR Grzegorz: Konspiracyjna organizacja studencka „Helena” 1950–1951. *Studia Historyczne*. R. 51: 2008 z. 3/4 s. 313–324, sum.

388. BUKOWSKI Waldemar: Z najstarszych dziejów skarbowości Uniwersytetu Krakowskiego. Rachunki dziekanów Wydziału Sztuk z lat 1458–1470. [W:] *Fontes et historia. Prace dedykowane Antoniemu Gąsiorowskiemu*. Red. Tomasz Jurek i Izabela Skierska. Poznań-Warszawa 2007 s. 7–29.

389. GRAFF Tomasz: Studenci z Wadowic w świetle Metryki Uniwersytetu Krakowskiego z lat 1400–1508. *Wadoviana*. Nr 11 2008 s. 7–13.

390. [KOZŁOWSKA-BUDKOWA Zofia]: Studia historyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim na przełomie dziejów. Ze wspomnień Zofii Kozłowskiej-Budkowej. Oprac. Urszula Perkowska. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 14: 2008 s. 217–247, sum.  
Z lat 1912–1918.

391. MASOŁA Natalia: Diāl'nist' Krakivs'kogo universitetu (XIV–XV stolit'). [W:] *Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów*. T. 3: Historia Polski średniowiecznej. Red. nac. Adam Świątek. Kraków 2008 s. 73–74.

492. PERKOWSKA Urszula: *Corpus academicorum Facultatis Philosophiae Universitatis Iagellonicae 1850–1945*. Kraków 2007 Księg. Akademicka ss. XXIV, 448. (Z Prac Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ser. F: Varia; t. 6).

393. WISZ Piotr: Habilitacje na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w latach 1945–1954. *Resovia Sacra*. R. 14/15: 2007/2008 [dr.] 2008 s. 255–279, sum.

#### Uniwersytet Królewiecki

394. BOGDAN Danuta: W kręgu autonomii uniwersyteckiej. Troski i radości profesorów Uniwersytetu Królewieckiego w XVI–XVII wieku. *Echa Przeszłości*. [T.] 9: 2008 s. 37–60, sum.

#### Uniwersytet Lwowski

395. PISULIŃSKA Joanna: Historia na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza. [W:] *Historia, mentalność, tożsamość. Miejsce i rola historii oraz historyków w życiu narodu polskiego i ukraińskiego w XIX i XX wieku*. Praca zbiorowa. Pod red. Joanny Pisulińskiej, Pawła Sierzęgi, Leonida Zaszkilniaka; wstępem opatrzył Jerzy Maternicki. Rzeszów 2008 s. 427–438.

396. PYTER Magdalena: Wkład prof. Oswalda Balzera w powstanie i funkcjonowanie Katedry Historii Prawa Polskiego na uniwersytecie we Lwowie. *Nasza Przeszłość*. T. 110: 2008 s. 313–327.

397. REDZIK Adam: Kilka uwag na temat języka wykładowego w Uniwersytecie Lwowskim w XIX i początkach XX wieku. *Rocznik Lwowski*. 2007 s. 67–76.

#### Uniwersytet Łódzki

398. SUPADY Jerzy: Działalność PPR na rzecz zmiany ideowego oblicza studentów i pracowników Uniwersytetu Łódzkiego w latach 1945–1947. *Analecta*. R. 17: 2008 z. 1/2 s. 133–143, sum.

## Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

399. GAŁASZEWSKA-CHILCZUK Andrzej: Miejsce partii komunistycznej na „czerwonym” Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w latach 1944–1989. *Pamięć i Sprawiedliwość*. [Nr] 13: 2008 s. 261–281, sum.

## Uniwersytet Mikołaja Kopernika

400. SZULAKIEWICZ Władysława: Historia wychowania w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika (1945–2005). *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 89–99.

## Uniwersytet Śląski

401. UNIWERSYTET Śląski 1968–2008. Dzieje, dokumentacja, źródła. „Mądrość zbudowała sobie dom...”. Pod red. Antoniego Barciaka. Katowice 2008 Wydaw. Uniw. Śląskiego ss. 751, tabl. 7, il. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 2607).

Z treści: Janeczka Janusz: Przedmowa JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego s. 7–9; Barciak A.: Wstęp s. 11–13; Barciak A., Fertacz Sylwester: Na drodze do uniwersytetu s. 17–65; Drogoń Andrzej: Początki humanistycznej szkoły wyższej na Górnym Śląsku s. 66–84; Woźniczka Zygmunt: Historia Uniwersytetu Śląskiego do 1983 roku s. 85–137; Fic Maciej: Uniwersytet Śląski od zakończenia stanu wojennego (w latach 1983–2007) s. 138–214; Drogoń A.: Życie społeczne i polityczne Uczelni – rys historyczny s. 215–293; Drogoń A.: Uniwersytet trzech wielkich prób – zamiast podsumowania s. 294–300; Struktura i władze Uczelni (1996–2007). Oprac. Zbigniew Hojka s. 303–579; Kalendarium 1997/1998–2007. Oprac. Maciej Fic, Piotr Pradela s. 583–659; Ważniejsze uchwały Senatu z lat 1997–2007. Wybrał P. Pradela s. 660–662; Teksty źródłowe. Oprac. S. Fertacz, Mirosław Kucharczak, Mariusz Mrzyk s. 665–751.

## Uniwersytet w Białymstoku

402. KRYŃSKA Elwira J.: XXX-lecie Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku (1977–2007). *Rocznik Pedagogiczny*. T. 31: 2008 s. 113–125.

## Uniwersytet Warszawski

403. [PIĘĆDZIESIĄT] 50 lat Geologii Inżynierskiej na Uniwersytecie Warszawskim. Materiały sesji jubileuszowej, Warszawa, 26 września 2008 r. Red. Dorota Izdebska-Mucha [i in.]. Warszawa 2008 Inst. Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej. Wydz. Geologii Uniw. Warszawskiego ss. 184, il.

404. TA NASZA młodość... Wspomnienia absolwentów polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego z 1955 roku. Aut. wierszy i wspomnień Jarosław Abramow-Newerly [i in.]; oprac. Anna Chałubińska-Szurczak, Zbigniew Książczak, Irena Przybyłowska-Hanusz. Warszawa-Szydlowiec 2008 Przeds. Poligraf.-Wydawnicze Asgraf ss. 156, tabl. 16, il.

405. SAMASIUK Nadzeja: Pravaslauŋy bagasloŋski fakul'tet Varšaŋskaga universiteta ū 1925–1939 gg. [W:] Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów. T. 8: Historia dwudziestolecia międzywojennego. Red. nac. Adam Świątek. Kraków 2008 s. s. 147–152.



## Uniwersytet Wrocławski

406. SIELEZIN Jan R.: Działania UB wobec kadry naukowej Uniwersytetu Wrocławskiego w 1950 r. *Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka*. R. 63: 2008 nr 1 s. 37–58, Zsfg.

## Uniwersytet Zielonogórski

407. STANKIEWICZ Ryszard: Uniwersytet Zielonogórski w latach 2001–2007. *Rocznik Lubuski*. T. 34: 2008 cz. 1 s. 185–217, sum.

408. SZCZEGÓŁA Hieronim: Zielonogórska droga do uniwersytetu. Cz. 2. *Studia Zielonogórskie*. T. 14: 2008 s. 117–135.

XX–XXI w.

Cz. 1. *Tamże*. T. 13: 2007.

## Wyższa Szkoła Handlu Morskiego

409. WYŻSZA Szkoła Handlu Morskiego w Sopocie. Wspomnienia i refleksje studentów. Praca zbiorowa. Pod red. Bolesława Mitreği. Sopot 2008 Stow. Absolwentów Wyższej Szkoły Handlu Morskiego, Wyższej Szkoły Ekonom. i Wydziałów Ekonom. Uniw. Gdańskiego w Sopocie ss. 392, il.

Dzieje szkoły i losy jej absolwentów z roczników 1945–1952; zawiera też wspomnienia.

Toż. Wyd. 2 popr. Sopot 2008 ss. 436, il.

## Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie

410. STANISZEWSKI Andrzej: Zapiski strajkowe. Dziennik 12.05 – 22.05.1990. *Media – Kultura – Komunikacja Społeczna*. Nr 3/4: 2007/2008 [dr.:] 2008 s. 233–237.

Wspomnienia o strajku studentów Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie.

## Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie

411. ŻÓLTEK-DASZYKOWSKI Andrzej: Wychowanie fizyczne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie w latach 1965–2001. [W:] *Studia z historii i teorii kultury fizycznej*. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Kazimierzowi Obodyńskiemu. Pod red. Wojciecha J. Cynarskiego, Andrzeja Nowakowskiego, Stanisława Zaborniaka. Rzeszów 2008 s. 421–442.

## Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Elbląskiej

412. PUCHALSKI Grzegorz: Kronika Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elbląskiej. *Rocznik Elbląski*. T. 21 2008 s. 343–349.

Lata 1992–2007.

## IV. TEORETYCY WYCHOWANIA I DZIAŁACZE OŚWIATOWI

### 1. Zbiory życiorysów

413. BIOGRAFIE nauczycieli działaczy Związku Nauczycielstwa Polskiego województwa podkarpackiego. Cz. 1–2. Pod red. Stanisława Rusnarczyka. Rzeszów 2005 ZNP. Zarząd Okręgu Podkarpackiego ss. 185, il.; 144, il.

Lata 1905–2005.

414. GÓRALSKI Wojciech: Mistrzowie i nauczyciele. Wspomnienia o Profesorach Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku z lat 1955–1961. *Studia Płockie*. T. 33: 2005 [dr.:] 2006 s. 211–223, somm.

415. GRĘDZIK-RADZIAK Agnieszka: Lista polskich nauczycieli z ziem południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej, ofiar represji niemieckich w latach 1941–1944. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 83–119, il.

Toż. [Cz. 2]. *Tamże* nr 3/4 s. 177–187.

416. KRAKOVSKIJ K[onstantin] P[etrovič]: Nit' vremeni. (Biografii prepodavatelej ũridičeskogo fakul'teta Varšavskogo-Donskogo-Rostovskogo universiteta). Rostov-na-Donu 2003 Izdatel'stvo Rostovskogo universiteta ss. 378, nlb. 2, il. Rostovskij gosudarstvennyj universitet.

Toż. Č. 2: (Istorii ũridičeskogo fakul'teta Varšavskogo-Donskogo-Rostovskogo universiteta). T. 1: 1808–1924 g.g. Rostov-na-Donu 2005 Izdatel'stvo „Ŭg”ss. 391

Toż. Č. 2. T. 2: 1924–2005 g.g. Rostov-na-Donu 2005 ss. 400.

Rec. [Č. 1–2]: Bosiacki Adam: O dziejach Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego oczami współczesnego rosyjskiego historyka prawa. Wokół książki... *Studia Iuridica*. T. 45: 2006 s. 19–30.

417. LEKSYKON polskich muzyków pedagogów urodzonych po 31 grudnia 1870 roku. Pod red. Katarzyny Janczewskiej-Sołomko. Kraków 2008 Impuls ss. XVII, nlb. 1, 623, nlb. 1, il. Stow. Pol. Artystów Muzyków.

418. LUDZIE Akademii Medycznej w Gdańsku. [T. 3]. Pod red. Zbigniewa Machalińskiego. Gdańsk 2005 Akad. Medyczna ss. 251, il. (Prace Zakładu Historii i Filozofii Nauk Medycznych. Seria Biograficzna; t. 3).

Toż. [T. 4]. Gdańsk 2006 ss. 187, il. (Prace Zakładu Historii i Filozofii Nauk Medycznych. Seria Biograficzna; t. 4).

Toż. [T. 6]. Gdańsk 2008 ss. 169, il. (Prace Zakładu Historii i Filozofii Nauk Medycznych. Seria Biograficzna; t. 6).

T. 1. 2003.

419. NAUCZYCIELE muzyki na Pomorzu i Kujawach. Pod red. Aleksandry Kłaput-Wiśniewskiej. Bydgoszcz 2008 Wydaw. Uczelniane Akad. Muzycznej im. F. Nowowiejskiego ss. 335, il. Akad. Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. (Praca Zbiorowa; nr 27).

Z treści: Szwanowski Jerzy: Sylwetka Alfonsa Warczaka na tle życia codziennego i uczynnego Seminarium Nauczycielskiego w Tucholi s. 9–22; Rondańska Zenona: Teodor Kiewicz (1834–1903). Nauczyciel, organista i kompozytor s. 23–32; Ścisłowicz Stefan: Chojniccy nauczyciele muzyki – Carl Kaffler (1844–1912) i Leon Wagner (1888–1939) s. 33–38; Sienkiewicz-Bloch Eleonora: Bydgoski dorobek pedagogiczny muzyków poznańskich – Zygmunta Lisickiego i Bohdana Zaleskiego w latach 1920–1939 s. 39–56; Sienkiewicz-Bloch E.: Sylwetki wybitnych nauczycieli muzyki w Bydgoszczy okresu międzywojennego w świetle lokalnej prasy – L[udomira] Pollheim, A[urelia] Klein-Mierzyńska, J[ulia] Gorzechowska s. 57–72; Szczurko Elżbieta:

Henryk Sztompka – profesor Konserwatorium Pomorskiego Towarzystwa Muzycznego w Toruniu (1936–1939) s. 73–85; Kropiński Waldemar: Józef Kropiński (1913–1970). Nauczyciel, instrumentalista i kompozytor s. 87–103; Janiszewska-Mincer Barbara: Wspomnienia o moich nauczycielach muzyki z lat 1940–1947 s. 105–108; Rzepa Marek: Profesor Edmund Józef Rezler – wirtuoz, kompozytor, redaktor s. 109–118; Kłaput-Wiśniewska A.: Henryk Furmanowicz (1903–1976). Nauczyciel muzyki, wychowawca młodzieży s. 119–132; Rzepa M.: Edmund Lubiatowski i „Lubiatowszczyzna” s. 133–144; Ollick Maria: Lucjan i Edward Bukowsy. Tucholscy muzycy i nauczyciele s. 145–156; Pietrzykowska Marlena: Bydgoska działalność pedagogiczna Konrada Pałubickiego s. 157–163; Kinasz-Różycka Irena: Michał Kinasz – nauczyciel muzyki s. 165–168; Lisecka Aleksandra: Bohdan Muchenberg jako historyk i teoretyk muzyki s. 169–179; Cieśnik Mirosława: Witold Kocikowski i Alojzy Drzewiecki – muzycy i pedagodzy s. 181–206; Matusiak Barbara: Profesor Feliks Tomaszewski s. 207–210; Rajs Katarzyna: Lucjan Galon i Irena Skabar-Galon – mistrz i uczeń s. 211–220; Stanecki Janusz: Jerzy Zabłocki (1928–1991) s. 221–226; Dobersztyn Alina, Zielińska Zofia: Mogileńscy nauczyciele. Krzewiciele kultury muzycznej s. 227–234; Kończal Mariusz: Mieczysław Rymarczyk. Wspomnienie o profesorze s. 235–249; Witki Agnieszka: Wiesław Lisecki – wyjątkowy nauczyciel, wyjątkowy człowiek s. 251–266; Królak-Radziejewska Małgorzata: Wspomnienie o profesorze Antonim Paszowskim s. 267–271; Szarapka Anna: Marian Gordiejuk – kompozytor i pedagog s. 273–286; Wilkiewicz Monika: Jan Przybylski – chórmistrz i pedagog s. 287–295; Weber Alicja: Jan Drzewiecki – nauczyciel improwizujący s. 297–307; Mielcarek-Krzyżanowska Barbara: Franciszek Templin s. 309–321; Grucza-Rogalska Aleksandra: Barbara Sierko-Bryła – pianistka, pedagog, akompaniator s. 323–335.

420. „NON omnis moriar”. Zmarli pracownicy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 1968–2008. Pod red. Antoniego Barciaka. Katowice 2008 Wydaw. Uniw. Śląskiego ss. 429, nlb. 3. (Prace Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 2614).

421. ONI tworzyli Uczelnię. Poczest profesury i kierowników akademickich. [Cz. 1–2]. Pod red. Ireneusza Kojdera. Szczecin 2008 Wydaw. Pomorskiej Akad. Medycznej ss. 350, nlb. 1, il; 252, nlb. 3, il. (Trylogia 60-lecia Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie; t. 1 (A-L)-(L-Ż)).

422. PROFESOROWIE prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Red. Antoni Dębiński, Wojciech Sz. Staszewski, Monika Wójcik. Wyd. 2, popr. i rosz. Lublin 2008 Wydaw. KUL ss. 563, il. KUL Jana Pawła II. Wyd. Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji. XX–XXI w.; Wyd. 1. 2006.

423. PROFESOROWIE Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego 1808–2008. Pod red. Grażyny Bałtrusajtys. Warszawa 2008 LexisNexis ss. 354, nlb. 2, il. Wyd. Prawa i Admin. Uniw. Warszawskiego .

424. REMISZEWSKI Ryszard M.: Pierwsze nauczycielki ze Spisza. *Almanach Nowotarski*. Nr 12: 2008 s. 134–136.

425. SŁOWNIK biograficzny polskiej historii wychowania. Praca zbiorowa. Pod red. Andrzeja Meissnera i Władysławy Szulakiewicz. Toruń 2008 Adam Marszałek ss. 921. Tow. Historii Edukacji. XVIII–XXI w.

426. WOLSKA Krystyna, Suszek Małgorzata: Nauczyciele pochowani na cmentarzu parafialnym w Janowcu. Fot. nagrobków M. Suszek. *Notatnik Janowiecki*. Nr 15: 2008 s. 211–223.

## 2. Poszczególne biografie

### Baczyńska Zofia

427. WODZIŃSKA Izabela: Młodość między wojnami. Z pamiętnika Zofii z Deców Baczyńskiej. *Rocznik Przemyski*. T. 44: 2008 z. 4 s. 253–260.

Młodość Z. Baczyńskiej (ur. 1914) w Gorliczynie i Przeworsku, pobyt w seminarium nauczycielskim w Jarosławiu oraz praca guwernantki w Breniowie koło Sokala.

### Balzer Oswald

428. PYTER Magdalena: Działalność dydaktyczna profesora Oswalda Balzera [1858–1933]. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 18: 2008 nr 1 s. 95–110, sum.

### Bałtuszewicz Teodor

429. BIELAWNY Krzysztof: Ks. Teodor Bałtuszewicz (1948–1997) – kapłan, wychowawca i nauczyciel. *Warmińskie Wiadomości Archidiecezjalne*. R. 61: 2006 nr 86 s. 129–149.

### Biegański Władysław

430. PIASECKA Małgorzata: Działalność pedagogiczna i oświatowa doktora Władysława Biegańskiego. [W:] Władysław Biegański (1857–1917). Częstochowski lekarz, naukowiec i społecznik. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej 27 kwietnia 2007 roku w Muzeum Częstochowskim. Pod red. Juliusza Sętowskiego. Częstochowa 2007 s. 79–95.

### Biłko Leopold

431. PONCZEK Mirosław: Ksiądz Leopold Biłko – organizator kultury fizycznej w katolickich organizacjach młodzieżowych w Polsce 1892–1955. Katowice 2008 Wydaw. Akad. Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki ss. 97, il., sum.

### Eminowicz Marek

432. LUBIĘ swoje wady. Marek Eminowicz [ur. 1933] w opowieściach na siedemdziesięcioletnie. Pod red. Marioli Szafarz. Kraków 2008 Małe Wydawnictwo ss. 271, tabl. 15, il.

### Gadowski Walenty

433. WKŁAD ks. Walentego Gadowskiego (1861–1956) w rozwój katechetyki. Pod red. Józefa Stali. Kraków 2006 Pol. Tow. Teol. Sekcja Wydawnicza Wydaw. Unum ss. 298, nlb. 2.

Materiały konferencyjne.

Z treści: Stala J.: Nota biograficzna ks. Walentego Gadowskiego s. 13–19; Kubik Władysław: Wkład ks. Walentego Gadowskiego w rozwój myśli dydaktycznej w katechetyce na przełomie XIX i XX wieku

(kontekst historyczny i społeczno-polityczny) s. 21–36; Panuś Tadeusz: Wkład ks. Walentego Gadowskiego w europejskie kongresy katechetyczne s. 37–52; Połec Bogusław: Ks. Walenty Gadowski – twórca ruchu katechetycznego s. 53–60; Misiaczek Kazimierz: Katechetyka w świetle pism ks. Walentego Gadowskiego s. 61–71; Solak Adam: Walory pamiętnika ks. Walentego Gadowskiego. Sugestie dla czytelnika s. 73–77; Poręba Piotr: Ks. Walenty Gadowski – wychowawca dzieci i młodzieży s. 189–243; Poręba P.: Działalność ks. Walentego Gadowskiego na polu wychowania s. 245–292.

### Hoffmanowa Klementyna z Tańskich

434. DĄBROWSKA Joanna E.: Klementyna. Rzecz o Klementynie z Tańskich Hoffmanowej [1798–1845]. Białystok 2008 Trans Humana Wydaw. Uniwersyteckie ss. 317, il.

### Jałbrzykowski Romuald

435. KATILIUS Algimantas: Ks. Romuald Jałbrzykowski [1876–1955] profesor Seminarium Duchownego w Sejnach. [W:] Między Wilnem a Białymstokiem. 50-lecie śmierci arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego. Red. t. Tadeusz Kasabuła, Jan Jerzy Millewski. Białystok 2007 s. 27–36.

### Kosman Jan

436. WŁODARCZYK Urszula: Karty pamięci o współtwórcy oświaty na Podlesiu. *Almanach Kęcki*. [T.] 12: 2008 s. 114–117.

Jan Kosman (1882–1952).

### Królikiewicz Marcei

437. WÓJCIK Andrzej J.: Marcei Królikiewicz [1791–1839] – pierwszy profesor górnictwa w Szkole Akademiczno-Górnicznej (Akademii Górniczej) w Kielcach. *Zeszyty Staszycowskie*. Z. 6: 2008 s. 115–128.

### Kruk Wojciech

438. SUT Czesław: Wojciech Kruk [1900–1972] – nestor nauczycieli szkół łowickich. *Roczniki Łowickie*. T. 5: 2007 s. 184–198.

### Lewicka Irena

439. GRĘDZIK-RADZIAK Agnieszka: Wspomnienie o nauczycielce mgr Irenie Lewickiej [1905–1988]. *Rocznik Wschodni*. Nr 13: 2007/2008 [dr.:] 2008 s. 265–270.

## Majorek Czesław

440. RUTA Zygmunt, Ślęczka Ryszard: Profesor Czesław Majorek (1938–2002). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51 2008 nr 3/4 s. 215–218, il.

## Marynowski Andrzej

441. PASZKIEWICZ Jan A.: Andrzej Marynowski [1908–2004]. Dyrektor Szkoły Rolniczej w Okszowie. Okszów-Chełm 2008 Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego; Druk. Kresowa ss. 110, il.

## Mokrzecki Lech

442. PASZKOWSKA Anna: Sprawozdanie z uroczystej sesji nt. „Lech Mokrzecki [ur. 1935] – 50 lat w służbie historii nauki, kultury i edukacji” zorganizowanej przez Zakład Historii Oświaty i Wychowania Instytutu Pedagogiki UG w dniu 28 lutego 2007 r. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 201–203.

## Motty Marceli

443. WYSZOWSKA Izabela: Marceli Motty (1818–1898). Poznański nauczyciel, felietonista i pamiętnikarz. Poznań 2008 Wydaw. Poznańskie ss. 389, tabl. 2, il.

## Mrozowska Kamilla

444. SZULAKIEWICZ Władysława: Kamilla Mrozowska [1917–2002] o wartości poznania przeszłości oświatowo-wychowawczej. [W:] Historia, mentalność, tożsamość. Miejsce i rola historii oraz historyków w życiu narodu polskiego i ukraińskiego w XIX i XX wieku. Praca zbiorowa. Pod red. Joanny Pisulińskiej, Pawła Sierżęgi, Leonida Zaskilniaka; wstępem opatrzył Jerzy Maternicki. Rzeszów 2008 s. 658–671.

## Niemczyk Władysław

445. LINERT Andrzej: Władysław Niemczyk – nauczyciel, partyzant Armii Krajowej, sybirak (1915–1994). *Śląskie Miscellanea*. T. 21: 2008 s. 38–47, Zsfg.

## Nizolius Maciej

446. SALMONOWICZ Stanisław: Maciej Nizolius (1568?–1608), rektor toruńskiego „gymnasium academicum”, wykładowca prawa rzymskiego. [W:] Leges sapere. Studia i prace dedykowane profesorowi Januszowi Sondlowi w pięćdziesiątą rocznicę pracy naukowej. Leges sapere. Studies and essays dedicated to Professor Janusz Sondel on his 50th anniversary of scientific work. Pod red. Waława Uruszczaka, Pauliny Świącickiej, Andrzeja Kremera. Kraków 2008 s. 485–497.

## Nowacki Tadeusz Waław

447. JUBILEUSZ – 95 lat życia Tadeusza W. Nowackiego [ur. 1913]. Red. nauk. Barbara Baraniak. Warszawa-Radom 2008 Inst. Badań Edukacyjnych; Inst. Technologii Eksploatacji – PIB ss. 302, il. (Biblioteka Pedagogiki Pracy; t. 172).

Z treści: Wiatrowski Zygmunt: Profesor Tadeusz W. Nowacki – twórca pedagogiki pracy s. 25–31; Czeżot-Gawrak Zbigniew: Profesor Tadeusz W. Nowacki jako działacz zetowy s. 57–59; Czarnecki Kazimierz M.: Profesor zwyczajny nauk humanistycznych Tadeusz W. Nowacki jako psycholog s. 85–94; Mazur Monika: Filozofia pracy Tadeusza W. Nowackiego – ujęcie historyczne i współczesne s. 97–105; Bartnicka Kalina: Profesor Tadeusz W. Nowacki jako badacz myśli Stanisława Staszica o szkolnictwie s. 107–123; Szlosek Franciszek: Profesor Tadeusz W. Nowacki jako badacz s. 125–135; Żegnałek Kazimierz: Wkład Tadeusza W. Nowackiego w rozwój współczesnej dydaktyki s. 137–144; Nowacki Tadeusz W.: Wspomnienia s. 181–247; Bibliografia publikacji Profesora Tadeusza W. Nowackiego za lata 1935–2008 w układzie chronologicznym. Oprac. Barbara Wieczorek s. 259–300.

## Petela Franciszek

448. DUDA Jerzy, Dzionek Dariusz: Organizator szkolnictwa średniego w Opolu – dr Franciszek Petela (1904–1987). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 173–175.

## Peterowa Maria

449. GRODZISKA Karolina: Maria Peterowa, pedagog (1892–1958). *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 54: 2008 s. 443–470, tabl. 2, sum.

## Pększyc-Łaskawska Maria

450. MATEJKO Zbigniew: Uśmiech z fotografii. Wspomnienie o Marii Pększyc-Łaskawskiej [1889–1971]. *Almanach Kęcki*. [T.] 12: 2008 s. 70–73.

## Pietraszko Jan

451. LEONHARD Bolesław: Ks. bp Jan Pietraszko [1911–1988] – druh podharc mistrz. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 205–223.

## Piwowar Józefa

452. GRYŻLAK Piotr: Józefa Piwowar (1932–2005). *Rocznik Sądecki*. T. 36: 2008 s. 453–454.

## Piwowarczyk Wojciech

453. KAROLEWICZ Grażyna: Ksiądz Wojciech Piwowarczyk [1902–1992] jako wychowawca. *Summarium*. R. 36: 2007 [dr.] 2008 s. 133–141.

## Przyboś Julian

454. DUK Józef: Julian Przyboś – nauczyciel. *Studia Słowiańszczyzny*. T. 7: 2008 s. 267–292. W l. 1923–1939.

## Pychiński Jan

455. DOMAGAŁA Jarosław: Jan Pychiński (1909–1990) – muzyk, pedagog, założyciel i dyrektor Państwowej Szkoły Muzycznej w Kutnie. *Kutnowskie Zeszyty Regionalne*. T. 12: 2008 s. 309–322.

## Rafał Kalinowski, św.

456. SMAGACZ Arkadiusz: Józef Kalinowski [1835–1907] jako wychowawca młodzieży rosyjskiej. [W:] Na drodze do świętości. Rafał Kalinowski – powstaniec 1863 i karmelita bosy. Pod red. Eugeniusza Niebelskiego, Stanisława Wilka. Lublin 2008 s. 61–72.

## Ripeckij Myrosław

457. ŁESIÓW Michał: Duszpasterska i kulturalno-oświatowa działalność ks. Myrosława Ripeckiego [1889–1974] po 1947 roku na Mazurach w świetle jego korespondencji. [W:] W cieniu akcji „Wisła”. Ukraińcy we współczesnej Polsce. Red. Marek Melnyk. Olsztyn 2008 s. 123–130.

## Rowid Henryk

458. WIADEREK Wioletta: W służbie oświacie. Życie i działalność Henryka Rowida [1877–1944] – w 131. rocznicę urodzin. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 147–165, il.

## Ryblewski Jan

459. RYBLEWSKA-MAREWICZ Katarzyna: Jan Ryblewski [1919–2007] – harcmistrz, komendant, filatelista. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 111–115.

## Rybski Bogusław

460. HARCMISTRZ Bogusław Rybski [1922–2007] we wspomnieniach. Pod red. Janusza Wojtyczy. Kraków 2008 Komisja Hist. Krakowskiej Chorągwi ZHP ss. 108, tabl. 16, il.

Z treści: Wojtycza J.: Wstęp s. 5–6; Wojtycza J.: Bogusław Rybski (1922–2007) s. 9–20; Biedrzycki Wojciech: Wspomnienie o śp. Bogusławie Rybskim nad grobem na cmentarzu Rakowickim w Krakowie dnia 3 kwietnia 2007 roku s. 23–24; Wojtycza J.: [Pożegnanie] s. 25–27; Valenta Marek: [Pożegnanie] s. 28; Bukowski Jerzy: Odszedł twórca „Żurawi” s. 29–31; Rybska Janina: [Wspomnienie] s. 35–36; Rosner Danuta: Moje wspomnienia o hm. Bogusiu Rybskim, komendancie Krakowskiej Chorągwi Harcerstwa s. 37–39; Kudasiewicz Marek: Odległe wspomnienia z Rusińskiego Wierchu... i nie tylko s. 41–60; Iwanciw Jerzy: Hm. Bogusław Rybski – wspomnienia i refleksje s. 61–64; Bukowski Jerzy: „Przynależni” do Bogusia s. 65–67; Andrykiewicz-Feczko Zofia: Bardzo osobiste wspomnienia o Bogusławie Rybskim s. 68–70; Bogusław Rybski o harcerstwie s. 73–103.



### Rzepiński Stanisław

461. FIRST Grzegorz: Stanisław Rzepiński (1861–1944) jako twórca gabinetu archeologicznego w I Gimnazjum w Nowym Sączu. *Meander*. R. 61: 2006 [nr] 1/2 s. 31–144, argum.

### Sutorowska Zofia Irena

462. OLSZOWSKA Maria Irena: Zofia Irena Sutorowska [1899–1985] dr filozofii, nauczycielka, bibliotekarka, zasłużona działaczka społeczna i kulturalno-oświatowa w Rabce i na Podhalu. *Almanach Nowotarski*. Nr 12: 2008 s. 217–227.

### Szull Bronisław

463. GREZDIK-RADZIAK Agnieszka: Mgr Bronisław Szull (1909–1981), nauczyciel, wychowawca, działacz społeczny. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 1/2 s. 167–171, il.

### Szymanowska Maria

464. CHMIELEWSKI Marek: Nauczycielka, katechetka i mistyk – Maria Szymanowska (1901–1983). Lublin 2008 Polihymnia ss. 188, il.

### Ślósarek Jan

465. MIŚ Anna: Jan Ślósarek 1871–1936. Nauczyciel i działacz społeczny. Mielec 2008 nakł. aut.; R-I-D Studio ss. 200, il.

### Tkocz Józef Franciszek

466. ADAMEK Józef: Józef Franciszek Tkocz 1901–1969. Patriotą, nauczyciel, artysta malarz. *Jastrzębski Rocznik Numizmatyczno-Historyczny*. Z. 4: 2007 s. 33–37, il.

### Volkmer Franz

467. RUCHNIEWICZ Małgorzata: Franz Volkmer (1846–1930), pedagog i historiograf Ziemi Kłodzkiej. Szkic biografii. [W:] *Z Gorzanowa w świat szeroki...* Studia i materiały ofiarowane profesorowi Arno Herzigowi w 70-lecie urodzin. Pod red. Krzysztofa Ruchniewicza i Marka Zybury. Wrocław 2007 s. 201–212.

### Wilk Józef

468. PUDŁOCKI Tomasz: Józef Wilk – portret pedagoga. *Rocznik Przemyski*. T. 44: 2008 z. 4 s. 273–278.

Praca nauczycielska w szkołach przemyskich w okresie II RP.

## V. DZIEJE OŚWIATY POZASZKOLNEJ

### 1. Oświata dorosłych

469. BEDNARSKI Waldemar W.: Dzieje Uniwersytetu Ludowego im. Macieja Rataja w Rachaniach (1945–1948). 60 rocznica likwidacji chłopskiej uczelni w Rachaniach (1948–2008). Lublin 2008 Bestprint ss. 109, tabl. 12, il.

470. BUDUJEMY dom nowy. Dwudziestolecie odrodzenia Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych. Oprac. red. Zofia Kaczor-Jędrzycka, Jan Socha. Warszawa 2008 Tow. Uniw. Ludowych ss. 144, il. (Biblioteka Uniwersytetów Ludowych).

Materiały z konferencji w Warszawie, 19–20 IV 2005 r.

Z treści: Kaczor-Jędrzycka Z.: Solarzowym Gościńcem – ku cywilizacji słońca s. 10–15; Skonieczny Zygmunt: Moje Uniwersytety... s. 16–23; Turowski Lucjan: Dumania – składnik sytemu dydaktyczno-wychowawczego UL Ignacego Solarza s. 24–31; Gołębiowski Bronisław: Pedagogika [Nikolaia] Grundtviga [1783–1872] i Solarzów w perspektywie zjednoczonej Europy s. 32–37; Siekierski Stanisław: Literatura w uniwersytetach Solarzów s. 45–53; Pilch Tadeusz: Wyboiste drogi polskiej tolerancji s. 54–66; Socha J.: Główne nurty ideowo-programowe w kwartalniku „Polski Uniwersytet Ludowy” s. 73–76.

471. IGNATOWICZ Aneta: Żołnierskie Szkoły Nauczania Początkowego (1919–1939). Toruń 2008 Adam Marszałek ss. 274.

472. JÓŹWIAK Iwona: Oświata dorosłych na Warmii i Mazurach w latach 1945–1960. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 87–109.

473. WIDELAK Dariusz: Educating prisoners in the Polish penal system (1945–2005). Opole 2008 Wydaw. UO ss. 184, streszcz., Zsfg. Uniw. Opolski. (Studia i Monografie; nr 403).

### 2. Biblioteki

474. GWADERA Małgorzata: Z dziejów cenzury państwowej ksiązek dla dzieci i młodzieży w bibliotekach szkolnych Śląska Cieszyńskiego. Głos Ludwika Brozka. *Śląskie Miscellanea*. T. 20: 2007 s. 18–28, Zsfg.

Odnosnie wyd. w Cieszynie w 1899 r. „Spisu ksiązek poleconych i zakazanych przez Wysoką C. K. Radę Szkolną Krajową” autorstwa Jana Śliwki.

475. KSIĘGOZBIÓR Gimnazjum im. Anny Jagiellonki w zbiorach Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu. Katalog. Pod red. Bogumiły Celer. Kalisz 2008 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk ss. 172, il. Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu. (Katalogi i Bibliografie; nr 13).

476. KUBA Ewa U.: Działalność kulturalno-oświatowa Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zofii Nałkowskiej w Wołominie w latach 2000–2006. *Rocznik Wołomiński*. T. 4: 2008 s. 129–166.

477. LEWANDOWICZ-NOSAL Grażyna: Biblioteki dla dzieci wczoraj i dziś. Warszawa 2008 Wydaw. SBP ss. 115, nlb. 2, tabl. 7, il. Stow. Bibliotekarzy Pol. (Biblioteczka „Poradnika Bibliotekarza”; 11).

478. NAUCZYCIELSKA ksiąznica. 80 lat Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie 1927–2007. Pod red. Haliny Kołodziejczyk, Grażyny Kłos, Anety

Głowackiej. Lublin 2008 Polihymnia ss. 178, nlb. 2, il. Pedagog. Bibl. Woj. im. Komisji Edukacji Nar.

Z treści: Kołodziejczyk H., Głowacka A.: Kalendarium 1927–2000 s. 11–29; Kłos G.: Powrót do dawnej siedziby s. 30–35; Kawka Luiza, Kłos G.: Tworzyli historię Biblioteki s. 36–51; Sztorc Maciej: Dawna książka w zbiorach Biblioteki s. 120–128; Szczesiak Maria: Bibliografia druków XIX-wiecznych – księgozbiór z dziedziny psychologii i pedagogiki s. 129–133; Tarasiewicz Joanna: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka KEN w Lublinie – bibliografia za lata 1928–2006 s. 134–146; Tarasiewicz J.: Bibliografia pracowników s. 146–154; Wykaz pracowników Biblioteki 1927–2007 s. 171–278.

479. POTYKANOWICZ-SIUDA Lidia: Kontrola bibliotek seminariów duchownych i zakonnych w województwie gdańskim w 1960 r. w świetle akt Wojewódzkiego Urzędu Kontroli Prasy Publikacji i Widowisk w Gdańsku. *Mies. Archidiec. Gdańskiej*. R. 48: 2004 [nr] 4/6 s. 375–390.

## VI. DZIEJE RUCHU NAUCZYCIELSKIEGO

### 1. Opracowania ogólne i monografie

480. DUDA Jerzy: Ognisko Związku Nauczycielstwa Polskiego nr 7. Szkoła „Na górcze”. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 51: 2008 nr 3/4 s. 189–204.  
Opole, XX w.

481. DZIDO Urszula: Nauczycielski ruch związkowy w powiecie mińskim przed rokiem 1939. *Rocz. Mińskomazowiecki*. Z. 16: 2008 s. 33–42.  
Od XIX w.

482. KAWKA Danuta: Dwudziestolecie Chóru Nauczycielskiego „Kamerton” działającego przy Zarządzie Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kutnie 1986–2006. *Kutnowskie Zeszyty Regionalne*. T. 12: 2008 s. 485–494.

483. KAŻMIERCZAK Tadeusz: Historia „Solidarności” Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie w latach 1980–2007. Kraków 2008 NSZZ „Solidarność” Uniw. Rolniczego im. H. Kołłątaja ss. 203, il.

484. SOWADA Renata: Jurajski Oddział Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich w Częstochowie. *Ziemia Częstochowska*. T. 34: 2008 s. 299–304.  
Założony w 1992 r.

### 2. Pamiętniki nauczycieli

485. CHARSZLA Mieczysław: Wspomnienia i refleksje nauczyciela Liceum Ogólnokształcącego im. Józefa Wybickiego w Kościerzynie. Pod red. Antoniego Starka. Toruń 2008 Stow. Oświatowców Pol. Oddz. ss. 204, il.

Wspomnienia obejmujące naukę w Gdańsku w l. 1945–1951, pracę jako nauczyciel i dyrektor w Kościerzynie w l. 1951–1980.

486. CZARNUCH Zbigniew: Osiem gawęd o moim zielonogórskim pedagogicznym rajku. Cz. 4. *Studia Zielonogórskie*. T. 14: 2008 s. 239–253.

Wspomnienia nauczyciela z l. 1960–1971.

Cz. 1. *Tamże*. T. 11: 2005.

487. GIŻYŃSKA-BURAKOWSKA Halina: Panna z Wilczogóry. Wspomnienia 1932–2007. Sierpc 2008 Tow. Przyj. Ziemi Sierpeckiej ss. 262, tabl. 20, il.

Wspomnienia bibliotekarki i nauczycielki (ur. 1932) ukazujące korzenie rodziny, dzieciństwo w Wilczogórze, tajną naukę w czasie wojny, kontynuowaną po wojnie w Sierpcu, studia na KUL, pracę zawodową i społeczną oraz życie rodzinne; uzupełnione bibliografią jej prac i fragmentami artykułów.

488. JAMIŃSKI Anatoliusz: Z nauczycielskiej autobiografii. Skąd, któredy i dokąd. Radom 2008 Inst. Technologii Eksploatacji – Państw. Inst. Badawczy ss. 76, il. (Biblioteka Pedagogiki Pracy; t. 193).

Pamiętniki nauczyciela, żyjącego w l. 1906–1990, obejmujące naukę w Seminarium Nauczycielskim w Chełmie, pracę w szkołach powiatu siedleckiego, w Puławach, Lublinie i Jeleniej Górze, studia w Warszawie oraz udział w tajnym nauczaniu.

489. JANKOWSKI Antoni: Polskie uczenie. Relację nagrał i podał do dr. Jan Sienkiewicz. *Karta*. [Nr] 54: 2008 s. 22–55.

Wspomnienia nauczyciela z Wileńszczyzny od 1936 r. do lat 80-tych ukazujące powojenną stopniową komunikację i jednocześnie walkę o zachowanie polskości na tym terenie.

490. KARASŃ Stanisława: Ocalić od zapomnienia... Olsztyn 2008 Warmińskie Wydaw. Diec. ss. 100, nlb. 2, il.

Wspomnienia aut. (ur. 1924) z dzieciństwa w rodzinie chłopskiej i nauki w Janowie, i realiów okupacji w rodzinnej wsi, pracy na robotach przymusowych w Prusach Wschodnich oraz powojennych początków pracy opiekuńczo-wychowawczej w sierocińcu i przedszkolu.

491. LATOS Zdzisław: Wspomnienia wiejskiego nauczyciela z Batorza, Urządowa, Kraśnika. Wyd. 2 poszerz. Batorz-Krosno 2008 Urząd Gm.; Oficyna Wydawnicza „Apla” ss. 108, il.

Z lat 1951–1972

Wyd. 1. Krosno 2001.

492. OSTROWSKA Joanna: Tak musiało być. Wspomnienia. Oprac. Adam Redzik. Warszawa-Lomianki 2007 SZŻ AK; Wydaw. LTW ss. 151, il.

Nauczycielka, żołnierz AK, żyła w l. 1912–2006.

493. SOSIN Franciszek: Gorzki smak obozowego chleba. Wspomnienia nauczyciela-sybiraka. Oprac. red. Stanisław Durlej. Kielce 2008 Lud. Tow. Nauk.-Kult. Oddz.; Zakł. Poligraficzno-Wydawniczy „Magraf” ss. 104, nlb. 3, il.

494. SOWIRKO Kazimierz: Meandry pamięci. II. Romana Kaczmarek-Kosińska. Elbląg 2008 Elbląskie Stow. Twórcze ss. 285, il.

Wspomnienia autora (ur. 1939) m.in. ze studiów polonistycznych na UJ i pracy nauczycielskiej w sanocim liceum.

495. WOLF Stefan: Wspomnienia kierownika Szkoły Podstawowej w Mrozach z lat wojny i okupacji. *Rocznik Katuszyński*. R. 7: 2007 s. 185–189.

496. ŻUKOWSKA Amalia: Wspomnienia 1886–1957. Oprac. materiałów Teresa Antonietta Frącek. Warszawa-Niepokalanów 2008 Wydaw. Ojców Franciszkanów ss. 229. Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi.

Wspomnienia franciszkanki Sióstr Rodziny Maryi m.in. z początków działalności pedagogicznej, pierwszych kontaktów ze Zgromadzeniem, pracy w charakterze nauczycielki, kierowniczką szkoły oraz przełożonej domu w Łomnie.

## VII. ORGANIZACJE MŁODZIEŻOWE

### 1. Harcerstwo

497. BARAN Adam F.: Harcerski ruch wydawniczy. Charakter i działalność Niezależnego Wydawnictwa Harcerskiego (1980–1986). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 126–141.

498. BARAN A. F.: „Harcerstwo to skauting plus niepodległość”. Jakiej organizacji pragnął Andrzej Małkowski?. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 24–32.  
Lata 1908–1913.

499. BARAN A. F.: Walka o kształt harcerstwa w Polsce (1980–1990). Niepokorni i niezależni. Warszawa 2007 ISP PAN [i in.] ss. 549, nlb. 1.

500. BARANOWSKA (Zachwieja) Anna: ZHP (r. z. 1918) i ZHR na arenie międzynarodowej – zarys działań komisarki zagranicznej 1990–1999. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 2: 2006 s. 159–170.

501. BARTKOWIAK Przemysław: Harcerstwo w Grodzisku Wielkopolskim w latach 1915–2005. Grodzisk Wielkopolski 2008 Tow. Miłośn. Ziemi Grodzkiej; Muzealna Izba Tradycji Ziemi Grodzkiej ss. 109, tabl. 4, il. (Grodzkie Zeszyty Historyczne; nr 13).

502. BAZIUR Grzegorz: Działalność i likwidacja Związku Harcerstwa „Buki” w Myślenicach w latach 1948–1949. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 76–92.

503. BAZIUR G.: Powstanie i działalność tajnego Związku Harcerstwa Polskiego „Sępy” w Myślenicach w latach 1948–1949. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 51–75.

504. BAZIUR G.: „Wszystko, co nasze, Polsce oddamy...” (o niezależnym harcerstwie w Choszczynie 1983–1989). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 142–156.

505. BAZIUR G.: „Zieloni Harcerze” z Krakowa (1950–1952). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 23–35.

506. BĄK Piotr: Zakopiańskie harcerstwo na szlaku niepodległości 1980–1989. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 90–125.

507. BŁĘKITNE sztandary. Zarys dziejów Sodalicji Mariańskiej Akademików w Warszawie 1945–1949. Wyd. 2 popr. i uzupełn. Warszawa 2008 Askon ss. 236, nlb. 4.

Z treści: Iłowiecka-Przeciszewska Hanna: Sodalicje Mariańskie Akademików i Absolwentów (1916–1949). Wzorzec wychowawczy i drogi jego realizacji s. 9–22; Michnowski Stanisław: Ze wspomnień o przedwojennej Sodalicji Mariańskiej Akademików s. 23–33; Majewska-Luft Barbara: Z dziejów Sodalicji Mariańskiej Akademickiej po wojnie s. 34–45; Przeciszewski Tadeusz: Wspomnienia z dramatycznych lat 1945–1948 s. 46–66; Kłosiewicz Przemysław: Rozmyślanie o modlitwie dziękczynnej na mszy św. odprawionej w kaplicy w Małym Cichem 1 VIII 1979 r. s. 67–68; Domański Witold: Wspomnienie o SMA Żeńskiej z lat 1946–1949 – po ponad półwieczu s. 69–75; Łada-Zabłocki Olgierd: Spotkania z ojcem Leonem Szlągiem s. 76–80; Tokarz Adam: Ojciec Tomasz Rostworowski (ks. Marek) s. 81–83; Stradomski Wiesław: Ojciec Augustyn (Bogdan) Jankowski OSB s. 84–87; Oleksowicz-Michnowska Danuta: Wierny Bogu, Maryi i swemu powołaniu. [Józef Jarzębowski] s. 88–89; Sułowska Zofia Teresa: Moje życie s. 90–99; Kreyser Krystyna: Fenomen warszawskiej SMA s. 100–102; Kreyser Ryszard: Było to w czasie okupacji 1939–1944. [Wspomnienia] s. 103–104; Frączek Helena: Ze starych fotografii s. 105–108; Oleksowicz-Michnowska D.: Nasza młodość s. 109–112; Zdunek-Pędzichowa Maria: Zwyczajne życie (fragmenty z książki „Zwyczajne życie Marii”) s. 113–118; Markowska-Lutostańska Anna: Wspomnienie o moim ojcu, Zygmuncie Markowskim s. 119–121;

Szarras Stanisław: Od Sodalicji Mariańskiej do Ruchu Focolari – Dzieła Maryi s. 122–124; Stradomski W.: Byliśmy w Sobótce s. 125–126; Stradomski W.: Inwigilacja. [Wspomnienia] s. 127–131; Stradomski W.: Sodalicja Akademicka w oczach ubecy s. 132–133; Chodorowska Barbara: Sodalicyjne spotkania po latach s. 134–136; Leszczyńska Barbara: A jednak jesteśmy s. 137–140; Kłosiewicz P.: Ku polsko-niemieckiemu pojednaniu s. 141–143; Wewnętrzne życie sodalisa. (Wytyczne i regulamin życia) s. 144–145; Hymn uczestników obozu na Jaszczurówce s. 146; [Dernałowicz Maria, Abakanowicz Donata]: Szopka SMA. Scenariusz napisany przez Marię D. i Donatę A., przedstawiany na spotkaniach towarzyskich w latach 1948–1950 s. 147–159; Noty biograficzne członków powojennej SMA w Warszawie (niekompletne) s. 160–237.

Wyd. 1 pt. Błękitne sztandary. Zarys dziejów Akademickiej Sodalicji Mariańskiej w Warszawie 1945–1949. Warszawa 2000.

508. BOJKO Krzysztof: Harcerstwo polskie na Litwie w latach 1939–1941. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 2: 2006 s. 51–86.

509. DEBSKI Franciszek: Międzychorągwiany zespół historyczny Polski południowej. *Rocznik Historyczny Harcerstwa*. [T.] 4: 2008 s. 179–188.

Lata 1982–1994.

510. DOROBK pedagogiki harcerskiej. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w 50. rocznicę powstania „Nieprzetartego Szlaku”. Pod red. Janusza Wojtyczy. Kraków 2008 in-Graphic Mateusz Indyka ss. 305, il. Wyższa Szkoła Filoz.-Pedagog. „Ignatianum”, Komisja Hist. Krakowskiej Chorągwi ZHP.

Z treści: Wojtycza J.: Wstęp s. 5–7; Skiba Jadwiga: Druhá „Szara” – twórczyni „Nieprzetartego Szlaku” hm. Maria Łyczko [1923–2004] s. 33–37; Ryll Ludmira: Półwiecze drużyny „Nieprzetartego Szlaku” s. 38–48; Kowalska Krystyna: Miejsce „Nieprzetartego Szlaku” w polskiej pedagogice specjalnej s. 49–52; Łuczyńska Barbara: Harcerstwo w życiu dziecka niepełnosprawnego s. 53–63; Skiba Jadwiga: Praca kulturalna w drużynach „Nieprzetartego Szlaku” s. 76–80; Jacewski Andrzej: Moje doświadczenia z pracy harcerskiej z dziećmi niepełnosprawnymi i chorymi s. 81–83; Biedrzycki Wojciech: Idea i wychowanie harcerskie (szkice z półwiecza) s. 98–102; Śliwerski Bogusław: Harcerstwo jako awangardowy w dziejach pedagogiki system samowychowawczy s. 110–131; Pankowicz Andrzej: „Mały Piłsudczyk”. Wzór wychowania państwowego a wzory wychowania harcerskiego s. 137–143; Szypulska Lucyna: Formy i metody pracy z dziećmi w wieku 7–11 lat w ruchu wychowawczym żeńskim w latach 1920–1939 s. 144–151; Janczy Barbara: System wychowawczy Dworku Cisowego w Sromowcach Wyżnych s. 152–163; Ruta Adam: Żeglarstwo jako istotny czynnik rozwoju organizacyjnego ZHP w okresie międzywojennym s. 164–171; Jachna Artur: Z dziejów harcerskiego lotnictwa w województwie krakowskim do 1939 roku s. 172–182; Wojtycza Krzysztof: Działalność Harcerskiego Ośrodka w Korzkwi w latach 1985–2008 s. 183–190; Serebnicki Przemysław: Wkład członków i sympatyków Ruchu Narodowego w kształtowanie oblicza ideowego ZHP s. 193–204; Kozimala Irena: Wybitni instruktorzy Lwowskiej i Wołyńskiej Chorągwi Harcerzy w dwudziestolecie międzywojennym s. 205–228; Cieślak Stanisław: Działalność Kręgu Starszoharcerskiego im. ks. Piotra Skargi w Kolegium „Bobolanum” w Lublinie w latach 1935–1939 s. 229–244; Mierzwa Wincenty: Harcerskie warty honorowe w rocznicę Powstania Warszawskiego w Krakowie w latach 1957 i 1958 s. 245–257; Wałek Bernard: Geneza duszpasterstwa harcerk i harcerzy przy kościele św. Idziego w Krakowie s. 258–270; Szczęśniak Marian: Harcmistrz Leon Marszałek – ostatni Naczelnik Szarych Szeregów s. 271–287; Wojtycza J.: Harcmistrz Bogusław Rybski (1922–2007) s. 288–300.

511. [DZIEWIĘĆDZIESIĄT] 90 lat ZHP w Pińczowie i na Ponidziu. Materiały sesji naukowej, 26 lutego 2007 r. Pod red. Jolanty Opoka, Aliny Sosnal. Pińczów 2007 Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury ss. 79, il. (Pińczowskie Spotkania Historyczne; z. 11).

Z treści: Rembalski Andrzej: Powstanie skautingu w Anglii i ZHP w Polsce s. 7–16; Sobczyk Zbigniew: Początki harcerstwa pińczowskiego i jego dzieje do września 1939 roku s. 17–21; Sobczyk Z.: Konspiracyjne harcerstwo na Ponidziu w czasie II wojny światowej s. 22–39; Bardzyńska-Labacka Ewa: Rozkwit ZHP w Pińczowie i powiecie pińczowskim po II wojnie światowej (1945–1957) s. 40–48; Cira Witold: ZHP w Pińczowie i okolicy w latach 1958–2006 s. 49–56; Sosnal A.: Wszystko co nasze Polsce oddamy s. 57–61.

512. GASIKOWSKI Stefan: „Nieprzetarty Szlak” w Zakopanem i moja harcerska służba. Kraków-Zakopane 2007 Barbara H.U.P. Barbara Gąsiorowska; Muzeum Harcerskie im. Olgi i Andrzeja Małkowskich ss. 295, nlb. 1, il.

Wspomnienia harcerskie z Podhala, w tym pracy z osobami specjalnej troski, l. 1945–1995.

513. GDYŃSKA Drużyna Harcerzy im. Bolesława Chrobrego 1931–1994. Pod red. Marka Twardowskiego. Wyd. 2 uzup. Gdynia 2006 Pomorska Oficyna Wydawniczo-Reklamowa ss. 200, il.

Wyd. 1 pt.: Małkowski Kazimierz, Twardowski M., Paciorek Piotr: Gdyńska Drużyna Harcerzy im. Bolesława Chrobrego 1931–1994. Pod red. M. Twardowskiego. Gdańsk 2001.

514. GIERAŃCZYK Dobromir: Udział harcerzy w pogromach antyżydowskich. (Kraków 11 sierpnia 1945 r., Kielce 4 lipca 1946 r.). [W:] Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów. T. 011: Historia PRL. Red. nac. Adam Świątek. Kraków 2008 s. 69–77.

515. GŁOWACKI Albin: Śladami harcerstwa polskiego w głębi terytorium ZSRR w latach 1943–1946. *Rocznik Historyczny Harcerstwa*. [T.] 4: 2008 s. 115–130.

516. GRZYBOWSKI Romuald: Odradzanie się harcerstwa polskiego po 1956 r. i próby włączenia go w struktury systemu wychowawczego szkoły. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.] 2008 s. 35–46, sum.

517. HAJDUK Łukasz: Harcerska działalność Bohdana Skoniecznego na terenie Rożnowa. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 2: 2006 s. 189–195.

Lata 1957–1987.

518. HARCERSKI słownik biograficzny. T. 2. Pod red. Janusza Wojtyczy. Warszawa-Łódź 2008 Muzeum Harcerstwa; Marron Edition ss. 270, nlb. 2, il.

T. 1. 2006.

519. HARCERSTWO łomżyńskie wczoraj i dziś. T. 1. Łomża 2008 Komenda Hufca Nadnarwiańskiego ZHP ss. 242, nlb. 1, il.

Z treści: Górka Dorota: Wstęp do książki s. 5–6; Gawędy „Harcerstwo łomżyńskie wczoraj i dziś” s. 7–73; Żelechowski Ludwik: Z dziejów harcerstwa łomżyńskiego s. 75–128; Borysewicz Jolanta: Harcerstwo żeńskie w Łomży w latach 1916–1939 s. 131–146; Mieszkowska Krystyna: Historia Hufca harcerek po II wojnie światowej s. 147–152; Ważne postacie z historii harcerstwa s. 153–189; Prószyńska Elżbieta: Chorągiew Łomżyńska ZHP im. Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Narew” s. 191–216.

520. HARCERSTWO w dokumencie Służby Bezpieczeństwa w Nowym Sączu z roku 1985. Oprac. Piotr Bąk, Marcin Kapusta. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 101–114.

521. HAUSNER Wojciech: „Czuwajmy” – harcerstwo bez cenzury (1985–1989). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 2: 2006 s. 113–130.

Czasopismo.

522. HAUSNER W.: Duszpasterstwo harcerek i harcerzy (1982–1989). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 115–158.

523. HAUSNER W.: Harcerski szczerp „Błyskawica” czyli krakowska „Piątka” na Złotym Rogu (1977–1984). *Bronowickie Zeszyty Historyczno-Literackie*. Z. 25: 2008 s. 20–40.

524. HAUSNER W.: Hufce Polskie 1944–1947 – po pierwsze niepodległość. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 37–45.

525. HAUSNER W.: Próby opracowania historii harcerstwa krakowskiego w latach trzydziestych. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 2: 2006 s. 17–18.

526. HAUSNER W.: Ruch harcerski na przełomie 1988 i 1989 roku – geneza spotkania założycielskiego ZHR 12 lutego 1989 z perspektywy krakowskiego „szczepu” Ruchu Harcerskiego Rzeczypospolitej. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1 2005 s. 157–173.

527. HAUSNER W.: „Skauci” i „ohacy” – ideowo-polityczne spory we władzach ZHP 1956–1959. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 77–89.

528. HAUSNER W.: Skauting plus niepodległość (przygody z historią harcerstwa). Kraków 2008 Zw. Harcerstwa Rzeczypospolitej. Okręg Małopolski ss. 292, il.

529. HAUSNER W.: „Szkola Ojca Adama”. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 53–60.

Adam Studziński i duszpasterstwo harcerskie w l. 1982–1984.

530. HAUSNER W.: Związek Harcerstwa Polskiego (rok założenia 1918) w latach 1989–1992 – kalendarz wydarzeń. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 69–100.

531. HESKA-KWAŚNIEWICZ Krystyna: Wyprawa skautów śląskich. *Wierchy*. R. 72: 2006 [dr.:] 2008 s. 5–20.

Na podst. książki Romana Pollaka pt.: Wyprawa skautów śląskich przez Orawę i Tatry na Spisz, wydanej we Lwowie w 1919 r.; wyprawa w lecie 1914 r.

532. JARZEMBOWSKI Kazimierz: Lubelskie harcistrzynie Maria Walciszewska [1902–1941], Maria Świtalska [1914–1943]. Biografie, dokumenty, fotografie. Kraków 2008 Komisja Hist. Krakowskiej Chorągwi ZHP ss. 191, il.

533. KALENDARIUM Ostrowskiego harcerstwa. Lata 1998–2008. Ostrow Wielkopolski 2008 ZHP. Chorągiew Wielkopolska. Hufiec Ostrow Wielkopolski ss. 83, il. ZHP. Chorągiew Wielkopolska. Hufiec Ostrow Wielkopolski.

534. KAPŁON Jerzy: Oddział Akademicki Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Zarys dziejów. *Wierchy*. R. 72: 2006 [dr.:] 2008 s. 119–132.

W l. 1906–1939.

535. KAPUSTA Marcin: Od „Błękitnej Osiemnastki” do Ośrodka „Arkona”. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 2: 2006 s. 196–220.

Szczep harcerski, od 1957 r.

536. KAPUSTA M.: Sprawa Operacyjnego Sprawdzenia kryptonim „Skaut”. Z dziejów niezależnego ruchu harcerskiego. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1 2005 s. 36–76.

Instruktorski Krąg Puszczański „Czarny Dąb”, 1973 r.; zawiera też dokumenty.

537. KLUCZEWSKI Leszek: Harcerskie kalendarium. Olkusz 1915–1949. Olkusz 2005 Drukarnia Neon ss. 96, il.

538. KRĘŻEL Janusz: Dzieje skautingu – harcerstwa w Mielcu 1911–1939. Mielec 2006 Zakład Poligraf. Zbigniew Gajek ss. 604, il.

Rec.: Gajowiec Bogumiła: Księga mieleckich harcerzy. *Mieleckie Zapiski*. [T.] 7/8: 2004/2005 [dr.:] 2008 s. 299–302.

539. KRUPSKI Leszek Kalikst: Pod znakiem Orła Białego i harcerskiej lilijki. Rzecz o wydarzeniach Częstochowy, Kłobucka i okolic w latach 1914–1947 na tle walk wyzwoleniczych. Wrocław 2008 Wydaw. TART ss. 528, tabl. 32, il.



540. KUŚWIK Bartosz: Aparat bezpieczeństwa wobec wielkopolskich harcerzy w latach 1945–1956. [W:] Zmagania ze społeczeństwem. Aparat bezpieczeństwa wobec Wielkopolan w latach 1945–1956. Pod red. Agnieszki Łuczak i Aleksandry Pietrowicz. Poznań 2008 s. 149–161.

541. LEONHARD Bolesław: Andrzej Małkowski w Krakowie. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 5–9.  
W l. 1912–1914.

542. LEONHARD B.: Po powrocie Olgi Małkowskiej do Polski. Wspomnienie. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 95–99.  
Dot. początków harcerstwa i Andrzeja Małkowskiego.

543. LUBELSKA Chorągiew Harcerek 1939–1944. Opracowanie na podstawie materiałów zebranych przez Danutę Magierską w latach 1964–1966. Red. Danuta Magierska [i in.]. Lublin 2007 Wydaw. Polihymnia ss. 307, il.  
Antologia wspomnień.

544. MAJCHROWSKI Krzysztof, Dankowski Henryk]: „Biała Służba” 1987 w korespondencji płk. Krzysztofa Majchrowskiego i gen. Henryka Dankowskiego. Oprac. Marcin Kapusta. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 153–171.

545. MAZUR Ryszard: Z wiatrem i pod wiatr. Kielce 2008 ZHP Chorągiew Kielecka im. Stefana Żeromskiego; Agencja JP ss. 236, nlb. 1, tabl. 43, il.  
Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej w Kielcach, l. 1974–2008.

546. MISZCZUK Marian: Krzyż Harcerski. *Rocznik Historyczny Harcerstwa*. [T.] 4: 2008 s. 81–98.  
Powstanie odznaki w l. 1911–1918.

547. MURANYI Roman, Węgrzynowicz Jacek: Przed Zjazdem Łódzkim. *Rocznik Historyczny Harcerstwa*. [T.] 4: 2008 s. 41–53.  
Geneza Krajowego Zjazdu Działaczy Harcerskich (I Zjazd Związku Harcerstwa Polskiego), Łódź, 8 XII 1956 r.

548. NAJGRAKOWSKI Michał: Historia harcerstwa wielkopolskiego. Powojenna odbudowa harcerstwa 1945–1950. Poznań 2008 Komisja Hist. Chorągwi Wlkp. ZHP ss. 343, il. ZHP. Chorągiew Wielkopolska. Komisja Hist.

549. OCALIĆ od zapomnienia... Praca zbiorowa. Pod red. Wiktora Kokota i Ryszarda Tuszyńskiego. Katowice 2008 Studio Noa ss. 118, il.  
Wspomnienia członków Tajnego Harcerstwa Krajowego – Szeregów Wolności, od 1948 r.

550. ODRODZENIE harcerstwa i walka o jego oblicze ideowe w latach 1956–1959. *Roczniki Historii Harcerstwa*. [T.] 4: 2008 s. 211–212.  
Sprawozdanie z konferencji, Kraków, 4 XII 2006 r.

551. ODRODZENIE harcerstwa i walka o jego oblicze ideowe w latach 1956–1959. Materiały z konferencji naukowej odbytej w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego 4 grudnia 2006 roku. Pod red. Andrzeja Pankowicza i Janusza Wojtyczy. Kraków 2007 Barbara, H. U. P. Gąsiorowska Barbara ss. 143, nlb. 1. Inst. Studiów Region. UJ, Komisja Hist. Krakowskiej Chorągwi ZHP.

Z treści: Pankowicz A.: Prawne i polityczne uwarunkowania odrodzenia harcerstwa w 1956 roku s. 11–17; Katner Wojciech J.: Szkodliwy spór o „prawdziwe” i „nieprawdziwe” harcerstwo s. 18–28; Dobroński Adam: Harcerze polscy w Londynie a odrodzenie harcerstwa w 1956 r. ZHP widziane z polskiego Londynu (skrót wystąpienia) s. 29–30; Massalski Adam: Wielkie postacie polskiego harcerstwa po 1956 r. s. 31–44; Jamróży

Zygmunt: Ruch zachowy w okresie odradzania się ZHP w latach 1956–1959 s. 45–49; Manecki Andrzej, Cieškiewicz Wincenty: Metodyka starszoharcerska po roku 1956 na przykładzie krakowskiego Szczepu „Huragan” s. 50–54; Schttrler Kazimierz B.: Problemy pracy harcerskiej w środowisku wiejskim i małomiasteczkowym po roku 1956 s. 55–61; Banach Marek, Kowalska Krystyna: Funkcjonowanie harcerskich drużyn „Nieprzetartego Szlaku” w latach 1956–1959 s. 62–69; Wojtyca J.: Obraz odrodzenia harcerstwa w Krakowie w 1956 r. w prasie lokalnej s. 70–81; Miłobędzki Paweł: Reaktywowanie działalności harcerskiej w Krakowie w grudniu 1956 roku oraz jego wpływ na odrodzenia harcerstwa s. 83–85; Wojtyca Krzysztof: Hufiec Kraków Kleparz-Lobzów w latach 1957–1959 s. 86–92; Porębski Andrzej: Harcerstwo: korzenie i owoce. Wspomnienie o Janie Porębskim (1923–2004) s. 93–95; Dyskusja s. 97–116; Aneks źródłowy s. 117–142.

552. ONDERKA Katarzyna: Fragmenty dziennika harcerki (1982–1983). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 159–171.

553. ONDERKA K.: O pielgrzymce Ruchu Harcerskiego z Krakowa do Rzymu po 25 latach (29.08–15.09.1984 Kraków-Włochy-Gniezno). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 47–52.

554. PATELSKI Mariusz: Likwidacja Niezależnego Zrzeszenia Studentów – casus NZS przy WSP w Opolu (grudzień 1981 – styczeń 1982 r.). [W:] *Opolskie drogi do niepodległości*. Pod red. Małgorzaty Świder i Mariusza Patelskiego. Opole 2007 s. 83–92.

555. POCZĄTKI skautingu 1910–1914/1918. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 7–22.

Z treści: Kołomłocki Władysław: Jak zawiązałem drużynę IIIą s. 7–9; Kołomłocki W.: Z życia harcerzy polskich. Wycieczki wakacyjne. Krakowska drużyna III s. 11–12; Hausner Wojciech: Władysław Kołomłocki (1892–1939) s. 13–15; Bułgar-Nowakowski Ludwik P.: Wspomnienie uczestnika kursu skautowego w Skolem s. 16–22.

556. ROHLIDER Małgorzata: Odrodzenie harcerstwa żeńskiego w Krakowie 1989–1990. (Wspomnienie komendantki chorągwi harcerek). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1 2005 s. 189–204.

557. RUDLIICKI Jerzy S.: Ostatnie dni Andrzeja Małkowskiego. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 11–36.

Wspomnienia z tragicznego rejsu statku „Chauia” w styczniu 1919 r.

558. RYTEL Agnieszka: Odrodzenie Związku Harcerstwa Polskiego w Łodzi po II wojnie światowej. [W:] *Rok 1945 w Łodzi. Studia i szkice*. Pod red. Joanny Żelazko. Łódź 2008 s. 275–313.

559. SKUSIEWICZ Krzysztof: Z politycznych problemów Związku Harcerstwa Polskiego w latach 1945–1947. *Rocznik Historyczny Harcerstwa*. [T.] 4: 2008 s. 11–40.

560. SPRAWOZDANIE Komendy Chorągwi Harcerek w Krakowie za rok 1932. Oprac. Urszula Kret. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 33–49.

561. STASIAK Michał: Z dziejów harcerstwa łódzkiego. XV Łódzka Drużyna Harcerzy im. Andrzeja Małkowskiego 1920–1939. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 125–139.

562. WACHOWICZ Barbara: Druhu Oleńko! Druhu Andrzeju! Gawęda o twórcach Harcerstwa Polskiego, Oldze [1888–1979] i Andrzeju [1888–1919] Małkowskich. Wyd. 3 [właśc. 4] uzupeł. Warszawa 2008 Rytm ss. 345, nlb. 7, il. (Wierna Rzeka Harcerstwa; 1).  
Wyd. 1. 1995.

563. WARDEŃCKI Marek: 50 lat zachowej ofensywy 58–68. *Rocznik Historyczny Harcerstwa*. [T.] 4: 2008 s. 71–80.

Ruch zachowy w l. 1958–1968.

564. WIRASZKA Robert: Lubelskie żeńskie drużyny harcerskie ZHP (1911–1959). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 3: 2007 s. 177–211.

565. WOJTYCZA Krzysztof: Harcerskie miejsca pamięci na terenie Krakowa. Kieszonkowy przewodnik po miejscach związanych z historią harcerstwa. Kraków 2008 „Barbara” HUP – B. Gąsiorowska ss. 78, nlb. 1, il.

566. WRÓBLEWSKI Wojciech: Harcerstwo przy Okrągłym Stole. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 174–188.

567. WULTAŃSKI Jerzy: Tajemnica „Pajęczej Sieci”. *Rocznik Historyczny Harcerstwa*. [T.] 4: 2008 s. 99–103.

Akcja UB przeciwko konspiracyjnej organizacji harcerskiej z Brodnicy, VIII-IX 1945 r.

568. Z DZIEJÓW ruchu harcerskiego. Studia, szkice, materiały. 1911–2006. Red. nauk. Edyta Czop. Rzeszów-Warszawa 2006 Uniw. Rzeszowski; Podkarpacka Chorągiew ZHP; Muzeum Harcerstwa ss. 415, il.

Rec.: Król Edyta, *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 132–136.

569. ZHP pod „opieką” Wydziału IV. Oprac. Marcin Kapusta. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 4: 2008 s. 172–177.

Dokumenty z 1987 r.

570. ŻERO Krzysztof: Moje harcerstwo wobec rzeczywistości lat siedemdziesiątych. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 1: 2005 s. 224–232.

Wspomnienia.

## 2. Inne

571. DMOWSKI Rafał: Działalność Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Diecezji Podlaskiej w latach 1919–1934. *Szkice Podlaskie*. Z. 14: 2006 s. 53–69.

572. DWORACZEK Kamil: Socjalistyczny Związek Studentów Polskich w świetle publicystyki wrocławskiego Studenckiego Komitetu Solidarności. [W:] *Per aspera ad astra*. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów. T. 011: Historia PRL. Red. nac. Adam Świątek. Kraków 2008 s. 23–31.

573. FALKIEWICZ Róża-Dobromiła: Polityczne kwiatki 15-latki. Sprawa tajnej organizacji młodzieżowej „Orleń” 1954–1958. Warszawa 2007 Siostry Urszulanki. Prowincja Polska ss. 200, nlb. 7, il.

W Poznaniu.

574. FRISZKE Andrzej: Studencki Komitet Delegatów Wydziałowych na Uniwersytecie Warszawskim w Marcu '68. [W:] *Od Piłsudskiego do Wałęsy*. Studia z dziejów Polski w XX wieku. Kom. red. Krzysztof Persak [i in.]. Warszawa 2008 s. 321–353.

575. KOBYLAŃSKA Monika: Sprawy o kryptonimach „Zmowa” i „Korporacja”. Przykłady działań Służby Bezpieczeństwa wobec Niezależnego Zrzeszenia Studentów w filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie (1980–1981). *Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej*. T. 1: 2008 s. 133–139, sum. s. 317.

576. KONWENT Bateria 1922–2008. Toruń 2008 Konwent Bateria ss. 38, nlb. 1, il.  
Korporacja studencka na Uniw. Stefana Batorego w Wilnie oraz na UMK w Toruniu.

577. KRAJEWSKA-MAJCHER Joanna: Opolski oddział Związku Studentów Niemieckich w Polsce. *Studia Śląskie*. T. 66: 2007 s. 221–232, sum., Zsfg.

Dzieje Związku od 1881 r. i opolskiego oddziału od 2002 r.

578. KUCHARSKI Władysław S.: Polskie stowarzyszenia studenckie w Grazu. [W:] Między Śląskiem a Wiedniem. Księga jubileuszowa z okazji 60. urodzin prof. dr. hab. Krzysztofa A. Kuczyńskiego. Pod red. Aleksandra Kozłowskiego, Małgorzaty Znyk. Płock 2008 s. 349–354.

579. MAZUREK Olga: Sprawozdanie z działalności Studenckiego Koła Naukowego Historii Kultury i Edukacji za rok 2005/2006. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 23: 2007 [dr.:] 2008 s. 199–200.

580. MĚ TRZIMÓMĚ z Bógã. Księga jubileuszowa. 100 lat Klubu Studentów Kaszubów w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie 1908–2008. Kom. red. Anasztazy Nadolny [i in.]. Pelplin 2008 Bernardinum ss. 211, il., sum.

581. OJCZYŹNIE – wsi – sobie. W 50 rocznicę powstania Związku Młodzieży Wiejskiej na Rzeszowszczyźnie. Red. Stanisław Kornak, Maria Ożóg, Edward Ożóg. Rzeszów-Łąka 2007 Wydaw. AWR Atrium ss. 72, il.

582. PTAK Waldemar: Powstanie i działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów na Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy (1980–1981). *Kronika Bydgoska*. T. 29: 2007 [dr.:] 2008 s. 183–218.

583. RZECZ o Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej bez upiększeń, ale i bez negacji. Red. Daniela Mazur. Warszawa 2005 Kraj. Komisja Hist. Stow. Pokolenia ss. 285, nlb. 1, XII, il. Stow. Pokolenia. Kraj. Komisja Hist. (Z Dziejów Ruchu Młodzieżowego; 4).

584. SKŁODKOWSKA Inka: Heroiczni pozytywiści. Towarzystwo „Bratnia Pomoc” Studentów Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1945–1949. [W:] Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski w XX wieku. Kom. red. Krzysztof Persak [i in.]. Warszawa 2008 s. 141–158.

585. SOROKA Szalom: Poalej – Syjon wśród kałuszyńskich robotników. Wspomnienia. *Rocznik Kałuszyński*. R. 7: 2007 s. 141–147.

Zydowska organizacja młodzieżowa w okresie II RP.

586. STAWILIŚMY opór... Antykomunistyczne organizacje młodzieżowe w Małopolsce w latach 1944–1956. Red. Justyna Wójcik. Kraków 2008 Fund. CDCN; Księg. Akademicka ss. 145, nlb. 2, il.

Z treści: Hausner Wojciech: Z wiarą w niepodległość (kilka uwag wstępnych) s. 5–8; Wykaz organizacji młodzieżowych i ich rozmieszczenie na terenie Małopolski. Zestawił Grzegorz Baziur s. 9–12; Baziur G.: Organizacje młodzieżowe z terenu Małopolski w antykomunistycznej konspiracji 1944/1945–1956 s. 13–74; Zawisła Władysław: Konspiracyjny Związek Harcerstwa Polskiego/Polska Straż Przednia s. 75–90; Baziur G., Konieczna Maria: „Międzymorze” i Grupa Franciszka Solarza s. 91–100; Konieczna M.: Młodzieżowe konspiracyjne organizacje w Myślenicach: „Sępy”, „Buki” i „Zjawa” s. 101–110; Baziur G., Kapusta Marcin: Harcerski Ruch Antykomunistyczny (Kraków, 1949–1950) s. 111–126; Springwald Robert: Stawiliśmy opór... Wystawa w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie s. 127–129.

587. TRYK Krzysztof: Powstanie i struktura organizacyjna Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej w diecezji sandomierskiej. *Studia Sandomierskie*. T. 15: 2008 z. 4 s. 5–52, sum.

Lata 1891–1939.

588. WOŁOSZYN Jacek: Współpraca Związku Młodzieży Polskiej z UB w realizacji planów „ofensywy ideologicznej” w środowiskach młodzieżowych w województwie lubelskim. *Pamięć i Sprawiedliwość*. [Nr] 12: 2008 s. 285–320, sum.

589. Z PRZESZŁOŚCI i współczesności szkolnej kultury fizycznej. Na 50-lecie Szkolnego Związku Sportowego (1957–2007). Praca zbior. pod red. Andrzeja Nowakowskiego. Wadowice 2008 Grafikon ss. 159, il., sum.

590. ZŁOTA księga Wydziału Chemii. T. 2: Karty z dziejów Naukowego Koła Chemików Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wspomnienia studentów i absolwentów. Pod red. Elżbiety Szczepaniec-Cięciak i Krystyny Łopaty. Kraków 2008 Wydaw. UJ ss. 534, il. UJ. (Złote Księgi Uniwersytetu Jagiellońskiego).

XX–XXI w.

591. ŻYCHOWSKA Maria: Związek Młodzieży Zbrojnej. [Cz.] 1: (3 Mościcka Drużyna Harcerzy w „drugiej konspiracji” 1948–1950). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 2: 2006 s. 19–49.

Opracowała *Anna Gruca*